

1 ΙΟΥΛΙΟΥ. 1852.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΑ. 55.

ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ,

ΔΙΑΛΟΓΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ ΟΡΘΗΣΙΑ (ἑτῶν πενήκοντα). ΕΛΕΝΗ (ἑτῶν εἰκοσιδύο).
 Ὁ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΕΡΑΙΚ (ἑτῶν ἑξήκοντα). ΠΑΥΛΟΣ (ἑτῶν τριάκοντα τεσσάρων).

(Ἡ σκηνὴ εἰς τὰ θερμὰ λουτρά τῆς Νορμανδίας).

... ΟΡΘΗΣΙΑ ...

(Κήπος ἐν κοιλάδι διὰ τῶν δένδρων αὐτοῦ ὑπογαίνεται λίμνη. Δεξιᾷ δάσος. Ἐσπέρα θερινή.— Ἡ Βαρωνίς διέρχεται ἐν τάχει λειμῶνα διὰ νὰ φθάσῃ εἰς δειροσοιχίαν).

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ. Λαμπρά τῶντι ἰδέα μὲ κατέβη νὰ ἔλθω ἀπὸ ἐδῶ! . . . αὐτὸ εἶναι βάλτος! . . . Τὰ ὑποδήματά μου ἀνέλυσαν . . . τὰ τοιαῦτα δὲν συμβαίνουν εἰρή εἰς ἐμέ! . . . (αἴφνης ἀπαρτᾷ ἀρτίον τὸ ὅποιον τὴν ἐμποδίζει νὰ περάσῃ) Ἴδου καὶ ἄλλο κακόν! (τινάσσει τὸ μαρδύλιόν τῆς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀρτίου) ψτ! ψτ! ἔξω! Δὲν νοστιμεύονται αὐτὰ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια δὲν ἤξευρε καλὴ τί εἶναι . . . (τὸ ἀρτίον στρέφεται τριγύρω τῆς βληχώμερον) Ὁ! ἀρηγισθῆς ἀπὸ ἐδῶ ἀμέσως! . . .

Τόρν, σὰς παρακαλῶ, τί μ' ἐκολλήθη τὸ τέρας αὐτὸ! (ἐμπεριδεύεται εἰς τὸ σχοιρίον διὰ τοῦ ὑποίου τὸ ἀρτίον εἶναι δεδεμένον εἰς ἓνα πασσαλίον.) Μὲ κρατεῖ! ὦ θεέ μου! Παναγία μου! Καλὲ μὲ κρατεῖ τρόντι! Ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε! ἐλάτε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σπεύδων.— Μὴ φοβῆσθε τίποτε, κυρία μου.

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ, ἔξω φρεσῶν.— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, βοηθήσατέ με, κύριέ μου, τὸ ζῶον αὐτὸ εἶναι λυσσασμένον καὶ μὲ ἔφαγεν!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— Ἄλλ' ἐξεναντίας, ὑμεῖς τὸ πνίγετε! (τὴν βοηθεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ τοῦ πάδας τῆς ἀπὸ τοῦ σχοιρίου).

Ἡ ΒΑΡΩΝΙΣ.— Ἄ! Κύριέ μου, μ' ἐσώσατε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — ὄστις τὴν παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς. — Πῶς συμβαίνει τοῦτο; Δὲν ἀπατώμα βεβαίως! ὄχι τῆ ἀληθείᾳ! (καὶ ἀρπάσας τὴν Βαρωνίδα, τὴν κατασπάλλεται με στρατιωτικὴν ὀρμήν).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, ἀγωνιζομένη ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ αὐτόν. — Γί! πῶς! τί σημαίνει τοῦτο; . . . Εἰπετε με, σὰς παρακλώ . . . Καλὲ, νέος ἄνθρωπο. με φιλεῖ! εἶναι τρελλός! ὦ βέβαια, εἶναι τρελλός! ἐλάτε νὰ με βεβαιώσετε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀλλὰ, τελευταῖον, διάβολε! Κυντάξατέ με εἰς τὸ πρόσωπον! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄ! . . . ὑμεῖς εἰσθε, στρατηγέ! . . . Μὲ κατετρομάξατε, νὰ μὴ σώσετε! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, γελῶν. — Αἶ! Αἶ! Καλὲ, νέος ἄνθρωπος με φιλεῖ! . . . Αἶ! Αἶ! . . . πῶς ἔχομεν, παλαιά μου φίλη;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἐί σὰς μέλει; Ἄν σὰς ἐμελλε τρωόντι, ἠθέλετε ἐρωτήσαι τὰ κατ' ἐμὲ πρὸ καιροῦ, ἐνῶ ἐγὼ ἤδη δέκα ἔτη σὰς κάμνω τὴν τιμὴν νὰ ἐρωτῶ περὶ ὑμῶν ὅλους τοὺς συμπατριώτας σας, ὅσους ἀπαντήσω! . . . Πόθεν μὰς ἐξουφρώσατε, λέγετε λοιπόν; . . . Δὲν ἐλογάριαζα νὰ σὰς ἰδῶ πλέον εἰμὴ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ σὰς βλῆπω ἐδῶ φαιδρὸν ὡς ῥόδον . . . Τί ἄνοστος ἄνθρωπος, τῆ ἀληθείᾳ!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σταθῆτε δὲ! Μήπως ἠθέλετε προτιμῆσαι νὰ μάθετε, ὅτι ἀπέθανα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τὸ πρᾶγμα ἤθελεν εἶναι εὐπρεπέστερον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Αἶ, λοιπόν, τιμῶς σὰς λέγω, ὅτι εἶθε ἀγνώμων! διότι εἰκοσάκις ἀπεφάσισα νὰ σὰς γράψω . . . ἀλλ' ἐπειτα εἶπα ἄ! ἐκεῖνη ἐλησμόνησε βέβαια τὸν γέροντα στρατιώτην, τὸν γέροντα γεωργόν . . . ἄς τὴν μιμηθῶ, καὶ ἐγὼ!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Λαμπρὸς συλλογισμός! . . . ἀλλὰ τελευταῖον, ἔ πόθεν ἔρχεσθε;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ ἔ πόθεν θέλετε νὰ ἔλθω; ἔρχομαι ἀπὸ τὸν πύργον μου, ἀπὸ τὰ δαση μου. Ζῶ ὡς ἂν τὸν ἀδελφόν μου . . . ἔχω ἐν πρότυπον ἀγροκῆπιον, εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καὶ ἐτί ἤλθετε νὰ κάμετε εἰς τὰ λουτρά αὐτά;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Τίποτε· ὁ υἱός μου ἤθελε νὰ κωνηγήσῃ, καὶ ἐγὼ κατέπεισα τὸν ἐαυτόν μου, ὁ ἀνόητος, ὅτι δὲν χωνεύω. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι εἰμπορῶ νὰ χωνεύσω ὀλοκλήρον βῆδιον. Ἀλλὰ τὸ τρελλόπαιδον ἐκεῖνο με κάμνει ὅ,τι θέλη! . . . Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐδῶ ὀκτῶ ὀλοκλήρους ἡμέρας κατα . . . ῥῥοὶ ζῶμενος! χμ!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, λαβοῦσα τὸν βραχίονά του καὶ ἐξακολουθοῦσα τὸν περίπατόν της. — Ἀλήθεια, στρατηγέ τὸ τρελλόπαιδόν σας ἐκεῖνο πρέπει νὰ ἔρχισε πλέον νὰ περιπατῆ χωρὶς στρατοῦραν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Δὲν λέγω ὄχι ἔρχισε τρωόντι νὰ σχηματίζεται ἔ ἠξέυρετε, ὅτι μετ' ὀλίγον κλείει τοὺς τριακοντατέσσαρας χρόνους; Ὀνειρον μὲ φαίνεται εἰς τὴν τιμὴν μου! . . . Ποῖαν ἡλικίαν ἔχετε ὑμεῖς, ἀράγε;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡμῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν τὴν τε-

λευταίαν φορὰν καθ' ἣν σὰς εἶδον εἰς Παρισίους. — Δοξαριζοσάτε.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — ὦ! ὦ! διάβολε (βατραχοκοπεῖ διὰ τῆς γλώσσης). Ἀλλὰ δὲν σημαίνει ἔχετε, καθὼς κ' ἐγὼ, καλὴν ὄψιν. Αἶ! Αἶ! Οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ μας δὲν γράσκουν ποτὲ, κελὴ μου φίλη! Ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάρῃ, ἂν δὲν εἶμαι ὑπερευχαριστημένος ὅτι σὰς εἶδα πάλιν. — Ἄλλ' ἡ Ἐλενίτσα μας, ἐτί γίνεσται; ἐλπίζω, ὅτι εἶν' ἐδῶ, ἢ πικρόνηρος!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Βεβαίως. Ὑποθέτετε, ὅτι δὲν μὲ ἔχρησεν, ἀφοῦ τὴν συνέβη τὸ δυστύχημά της!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Τί δυστύχημα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Γίνεται νὰ μὴν ἐμάθετε τὴν ἱστορίαν τοῦ γαμβροῦ μου;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Πῶς! Ἐ τοῦ γαμβροῦ σας; Ἡ Ἐλενίτσα εἶναι ὑπανδρευμένη; ἐμεγάλωτε λοιπὸν πολὺ ἀφοῦ ἔχω νὰ τὴν ἰδῶ; Τόση, τόση ἦτον (δεικνύει διὰ τῆς βακτηρίας του ἐν χορείριον).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, δεικνύουσα δένδρον ἠψιτενέες. — Ἄ! τὴν εἶναι τόσον ὑψηλὴ, καὶ πρὸς τοῦτοι; νοστιμωτάτη.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Πᾶ! . . . παράδοξον! . . . καὶ παρεκτό; τούτου εἶναι ὑπανδρευμένη;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὁχι δὲ! . . . διπλαθὴ εἶναι χήρα . . . ἂν θέλετε. — εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἀκούσετε αὐτὴν τὴν ἱστορίαν;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διάβολε! ἔ πῶς θέλετε νὰ τὴν μάθω; τὴν μὲν ἐκβήκα ἀπὸ τὴν τρύπαν μου . . . Ζῶ ὡ; φυτόν . . . Εἶμαι ἀγριάνθρωπος!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τοῦτο εἶναι βεβαιοτάτον. — Φαντασθῆτε λοιπὸν, καλὲ μου στρατηγέ, ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1848 . . . Τούλάχιστον ἔ ἠξέυρετε, ὅτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον συνέβη μία ἐπανάστασις;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Αἶ! τὴν . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καλὸν καὶ τοῦτο!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Κελήτερα τὸ εἶχα νὰ μὴν τὸ ἠξέυρα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Πιράξενον. — Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κόρην μου, εἶχε πατήσῃ τότε εἰς τὰ εἰλοσι . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀδύνατον!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὁχι μὲ ἀφήσετε νὰ τελειώσω; — ἐν παρόδῳ σὰς λέγω, στρατηγέ, ὅτι δὲν ἐλάβατε τοὺς λαμπροτέρους τρόπους εἰς τὸ πρότυπον ἐκεῖνο ἀγροκῆπιόν σας. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι δυσκόλως δύναται νὰ εὔρη τις κατὰ τοῦτο τὸν χειρότερόν σας. Τάχα, ποτὲ δὲν ἐπρέπετε εἰς τὸ εἶδος αὐτό, ἀλλὰ τὴν κατανηθήσατε ἀφόρητος. Δὲν σὰς λείπει ἄλλο παρὰ τὰ τσαρούγια καὶ ἡ μαγκούρα· σὰς τὸ λέγω μεταξύ μας.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Εὐγνωμονέστατος.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ κόρη μου λοιπὸν ἦτο εἰκοσαετής καὶ πολλοὶ τὴν εἶχαν πλέον ζητήσει· ἀλλὰ δὲν ἤθελε κανένα· αὐτὸς εἶχε μύστακα, ὁ ἄλλος δὲν εἶχε τοῦ τρίτου τὰ χειρότερα δὲν ἦσαν καλά, ὁ τέταρτος δὲν ἠξέυρε νὰ χαιρετίτη . . . Μὲ ἔρχετο ἀπελπισία· διότι πρέπει νὰ ἠξέυρετε, ὅτι ἔχω ὡς ἀξίωμα, ὅτι αἱ νέαι πρέπει νὰ ὑπανδρεύονται πρὶν γνωρίσασιν τὸν κόσμον. Ἀφοῦ περάσουν τὰ εἰλοσι, ἔχουν τὴν

ἀπαίτησεν νὰ ἐκλέξωσιν αὐταὶ τὸν ἄνδρα τῶν γίνονται καθ' ἡμέραν δυσκολώτεροι, ἕως τοῦ νὰ φέρωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀλύνατον ἐπαγωγῆν, καὶ τότε ἀρπάζουσι τὸν πρῶτον, ὅστις τυχερῶς.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Πολλὰ ὄρθον τοῦτο· ἐθυμοῦμαι μίαν γειτόνισσάν μου, κόρην εὐγενῆ, ἡ ὁποία κατήντησε νὰ ὑπανδρευθῆ ἕνα κλειδιποῖόν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Τὸ βλέπετε! — Αὐτὰ ἔλεγα κ' ἐγὼ εἰς τὴν ἑλένην. Παρεκτός τούτου, συνέπεσε τότε νὰ ἔμαι κάκιστα εἰς τὴν ὑγείαν μου· ἐνόμιζα, ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀποθάνω, καὶ ἐθρηνοῦσα νύκτας ὀλοκλήρους συλλογιζομένη ὅτι θ' ἀφήσω μόνην τὴν κόρην μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον· τελευταίον, μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρω περισσότερον, ἀπεφάσισα νὰ τὴν ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου· σημειωτέον, ἐν παρενθέσει, ὅτι δὲν ἤθελα τὸ κάμει ποτέ, ἂν ἠδυνάμην νὰ προῖδῶ τί φοβερὸν κακὸν ἐμελλε νὰ συμβῆ ἐκ τούτου. Ἄλλο νὰ τὸ ἰδῆ κάνεις καὶ ἄλλο νὰ τὸ ἀκούσῃ· τί κατακλυσμός δακρύων! Ἠξέυρετε τὴν ἑλένην· ἐπειδὴ αἰωνίως φαίνεται γελῶσα, νομίζεις, ὅτι τίποτε δὲν ἀγαπᾷ. Ἀλλοίμονον! ἡ καυμένη! (Στοργίζει τὰ δάκρυά της).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Δὲν μὲ φαίνεται παράδοξον νὰ ἔχετε καλὴν κόρην, διότι εἰσθε καὶ ὑμεῖς ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Αἱ! ἔχω κ' ἐγὼ τὰ ἐλαττώματα μου.—Ὅπως ἴηποτε, τὴν ἐπιούσαν ὁ Μκυρίκιος ἐζήτησε τὴν ἑλένην καὶ αὐτὴ ἀμέσως τὸν ἐδέχθη.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Μκυρίκιος; Τί Μκυρίκιος εἶναι αὐτός;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Λέγω Μαυρίκιος . . . λοιπὸν εἶναι Μαυρίκιος.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐρωτῶ, διότι ἐγνώρισα ἕνα Μκυρίκιον κ' ἐγὼ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Δὲν ἐναντιοῦμαι· ἀλλ' ἀφετέ με νὰ τελειώσω, σὰς παρακαλῶ, καὶ μὴν ἐμπεριδεύεται τὰς ἰστορίας σας μὲ τὴς ἰδικίας μου. — Ὁ Κ. Μαυρίκιος, ὁ ἐδικός μας, ἦτο διαγγελεύς τοῦ βασιλέως . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄ! ἦτο ἄλλος λοιπὸν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Φαίνεται.—Ὁ γάμος εἶχεν ὀρισθῆ νὰ γίνῃ τῇ 22 Φεβρουαρίου. Ἐπειδὴ ἔλειπαν μερικὰ ἔγγραφα, ἀεβλήθη εἰς τὴν ἐπιούσαν, ἐνῶ δὲ ἐξερχόμεθα ἀπὸ τὴν δημαρχίαν διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κλειταὶ αἴφνης ὁ γαμβρὸς μου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τρέχει ἀμέσως ἐφιππος. Τὸν παραγγέλου νὰ φέρῃ διαταγὴν τινὰ εἰς Βαστιλίαν, καὶ, ἀπερχομένην αὐτοῦ πρὸς ἐκπληρωτὴν τῆς παραγγελίας ταύτης, ἐν ἀπὸ τὰ κτήνη ἐκίνα πυροβολεῖ κατ' αὐτοῦ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Κατάρτα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἡ κόρη μου ἦτο χήρα. Ἐλπίζετε ποῖα παράδοξος ἀτυχία;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Βλέπω, βλέπω.—Ἡ ὁσμὴ τοῦ καπνοῦ δὲν σὰς ἐνοχλεῖ, νομίζω;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Ἐξ ἐναντίας μὲ εὐφραίνει εἰς τὸ ὑπαίθριον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐχετε ὅλας τὰς ὁρεγτίς.—Καὶ δὲν εἰμπορέσατε νὰ τὴν καταπέσειτε νὰ ἐξαναῦπανδρευθῆ, τὴν κόρην σας;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Ὅχι βέβαια. Πρῶτον, ἔπειτα ἀπὸ

ὄλην οὕτῃν τὴν παραχλὴν ἐσελιτώθη ἡ ὑγεία μου, ἕως τε μὲ ἔλειψε τὸ κυριώτερον ἐπιχειρήμα μου. Ἐπειτα, ἰδὲν ἠξέυρετε, τὴν κόρην μου τὴν κατέλαβεν ἡ προλήψις, ὅτι θὰ δυστυχίση ἂν ὑπανδρευθῆ, ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησε νὰ ὑπαιδεύῃ εἰς αὐτὴν τοῦτο διὰ θαύματός τινος, οὕτως εἶπεν . . . τὸ ὅποιον δὲν εἶναι πῦλλὰ κολακευτικόν, διὰ τὸν δυστυχῆ Μαυρίκιον . . . καὶ ὅτι ἂν δὲν συμβῆ ἄλλο θαῦμα ἀντιθετον, δὲν θὰ ἐκχρήσθη εἰς τὴν ζωὴν τῆς.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐπὶ τέλους, ἐὰν δὲν ἐπεθυμεῖτε εἰμὴ μόνον νὰ ὑπανδρευθῆ, ἰδοὺ ὑπὰ δρεῦθῃ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Λαμπρὰ τῶντι ὑπανδρεία! Νέα χήρα εἶναι χειρότερον παρὰ κόρη.—Ἄν εἶχε τέκνα, τὸ πρᾶγμα ἤθελε διαφέρει.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄ! δὲν ἔχει τέκνα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Καλὸ δὲ! Ἄρμὴ πὼς θέλετε νὰ εἶχη; Σὰς λέγω, ὅτι δὲν ὑπῆρχαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν! . . .

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἐχετε δίκαιον ζητῶ συγγνώμην. (Μετὰ τινα σιωπὴν.) Ὡς τε δὲν ἔχετε ἐγγόνια;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Φαίνεται.—Ἄλλὰ σὰς προλέγω, ὅτι ἂν ἐγγίσατε αὐτὴν τὴν χορδὴν, θὰ λάβετε τὴν δυσκαθίσκειαν νὰ ἰδῆτε γυναικα κλαίουσαν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄστειον τοῦτο!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Πὼς! ἐύρισκεται ἀστειον τοῦτο;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.—Ἄναμφρόβως. Εἰς τὴν ἡλικίαν σας, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἡσυχίας. Τί θὰ κίμετε μ' ἕνα σωρὸν διαβολοπαίδων, τὰ ὅποια θὰ φέρουν ἄνω κάτω τὴν οἰκίαν σας;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Τί θὰ κάμω; Ὁ ἄνθρωπος, θὰ ἀχαδεύω, θὰ τὰ πνίγω ἀπὸ τὰ φιλιά! . . . ἀκούσατε με, στρατηγέ· ποτὲ μου δὲν ἐζήτησα παρατρέφωδα προγίματα· εἰς πᾶσαν ἡλικίαν τῆς ζωῆς μου ἐπόθησα τοὺς καρπούς τοὺς ὁποίους φυσικῶς φέρει, καὶ ὄχι ἄλλους. Νέα οὕτα, ἐπεθύμησα καλὸν ἄνδρα καὶ τὸν ἔλαβα, δόξην νάχῃ ὁ θεός! Ἐπειτα, ἐπεθύμησα τέκνα, εἶχα δίκαιον πάλιν νομίζω, — καὶ ἡ καλὴ μου κόρη μὲ ἔφευγεν εὐτυχῶς ἕως εἰς τὸ κατώγειον τοῦ γήρατος. . . Τώρα, τί μὲ συμβαίνει; Ἄργῶ δὲν ἔχω τί νὰ κάμω. . . Εἰπέτε με, εἰμπορεῖτε τάχα νὰ ὑποθέσετε, ὅτι ὁ θεός, ὁ τὰ πάντα τοσοῦτον συνετῶς διατάξας, ἠθέλησε νὰ στερήσῃ πάσης πικραμυθίας τὴν ἡλικίαν, ἥτις μάλιστα ἔχει πικραμυθίας χρεῖαν, καὶ δὲν νομίζετε ὅτι τὰ ἐγγόνια ἐδόθησαν εἰς τοὺς γέροντας ὡς τελευταία ἀγορμὴ στοργῆς, θυσίας καὶ ἐρωτος; Τὸ κατ' ἐμὲ, στερημένην τοῦ ἀγαθοῦ τούτου νομίζω, ὅτι ἡ ζωὴ μου δὲν εἶναι πλήρης, ὅτι δὲν ἠγάπησα ἀρκετὰ, ὅτι οὐδὲ ἠλγήσα ἴσως ἀρκετὰ, — διότι ἀγάπη καὶ ἄλγος εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό, — καὶ ὅτι τελευταίον θ' ἀποθάνω, συνεπαγομένη ἐν μέρος τῆς καρδίας μου διψητρὸν καὶ ἀκαρπὸν. . . Ἄλλ' εἶμαι τρελλῆ τῶντι νὰ καθῆμαι νὰ λέγω τὰ μυστήριά μου ἐμπρὸς εἰς μίαν πέτραν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. σταθεῖς καὶ ἀρπάσας τὸν βραχίονά της.—Ὅχι, σὰς βεβαιῶ, ὄχι. Ἄν μὲ ἀκούει, ἐλπίζω, κάνεις; Αἱ, λοιπὸν, σὰς λέγω, ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἀνοησίαν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.—Πὼς λέγετε τοῦτο;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, με τόνον. — Σᾶς λέγω ὅτι ἔχω τὴν ἀνοησίαν τὴν ὁποίαν ἔχετε; δὲν μ' ἐνοεῖτε;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— Πᾶ! ἴθελετε ν' ἀποκτήσετε ἔγγονον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— Ὅχι ἔγγονον, ἀλλ' ἔγγονην.— Δηλαδή, τὸ ἴδιον τὸ ἔχω· ἀλλ' ἤθελα προτιμήσει ἔγγονην, εἶναι νοστιμώτερον πρᾶγμα. . . Δὲν εἴμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ποίας θυσίας νομίζω ὅτι ἤθελα κάμει διὰ τὸ παιδί αὐτό. . . Πρῶτον, ἤθελα ἀμέσως δώσει τὸ ἐν μου χέρι. . . Τί μὲ μέλει ἂν γίνω κατὰ τοῦτο χωλός! . . . ἴ μήπως δὲν θὰ εἴμπορῶ νὰ τὸ χορευῶ εἰς τὰ γόνατά μου; . . . Ἐπειτα, ἤθελα τὸ ἐδώσει μὲ τὰ πολυτιμώτερα ὑφάσματα, ἤθελα τὸ περιχύσει μὲ ἀδάμαντας. Διὰ νὰ κάμω ὅλα αὐτά, πωλῶ καὶ τὸ ἀγροκήπιόν μου. ἴ Δὲν μὲ πιστεύετε; ἔχω δύο πρόβατα τερατώδη, ἀνήκουστα, τὰ ὁποῖα κατὰγονται ἀπὸ γένος σπάνιον καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτὴν, ἀλλ' ἐγὼ τὰ ἔφερα εἰς μοναδικὴν τελειότητα· ὅλος ὁ κόσμος τὰ θαυμάζει· εἶναι τάχα ζῶα τὰ ὁποῖα ἀνατρέφω καὶ περιθάλπω ὡς πρίγκηπας. . . Αἶ, λοιπὸν, σᾶς ὁμνῶ εἰς ὅτι ἔχω ἱερὸν, ὅτι ἔλεγα νὰ τὰ ζευξῶ εἰς τὸ ἀμαξάκι τῆς ἐγγόνης μου! Ἐἶναι τρέλλα, καθὼς βλέπετε· ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάρη, ὅτι ἤθελα ἐγὼ αὐτὸς ἀναλάβει νὰ τὴν σύρω! — εἶχα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα ὄνειρα πρὸ δέκα ἐτῶν ὁ πόθος αὐτὸς ἦτο ἡ μόνη ἐλπίς, ἡ μόνη χαρὰ τοῦ γήρατός μου. . . Ἀλλὰ. . . Ἄς τάφήσωμεν αὐτά. . . Βλέπω ὅτι εἰς τὰ αὐτὰ νερὰ εὐρισκόμεθα· ἰδοὺ ὅλη ἡ ἱστορία.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴ Ἄλλ' ὁ υἱός σας στρατηγέ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— Αἶ! τί, ὁ υἱός μου; ὁ υἱός μου ὁμοιάζει τὴν κόρην σας.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴ Ἄμμ' αὐτὸς πάλιν διατί δὲν θέλει νὰ ὑπανδρευθῆ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, παροξυνόμενος.— Διότι. . . διότι ὁ γάμος δὲν εἶναι πλέον τοῦ συρμοῦ, τὸ ἤξεύρετε! διότι πάντες, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἤρχισαν νὰ φιλοσοφῶσι καὶ νὰ λεπτολογῶσι περὶ τῶν ἀπλουστέρων πραγμάτων, περὶ τῶν στοιχειωδεστέρων, τῶν σαφεστέρων ἀντικειμένων· διότι, πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, ἀνεκάλυψαν, λόγου χάριν, ὅτι ἡ ἐνδοξότερα τοῦ ἀνθρώπου τύχη εἶναι τὸ νὰ ἦναι νόθος, καὶ ἡ ἐντιμότερα τῆς γυναικὸς, τὸ νὰ ἦναι δὲν ἤξεύρω τί. . . Οἱ πατέρες μας, οἵτινες προετίμων τὰ νόμιμα τέκνα καὶ τὰς τιμίας γυναῖκας, ἠπατώντο καὶ κατὰ τοῦτο, ὡς εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ· διότι φαίνεται, ἀγαθῆ μου φίλη, ὅτι πέντε χιλιάδας τώρα ἔτη ὁ κόσμος ἐστρέφετο ἀριστερᾶ, ἀντὶ νὰ στρέφεται δεξιᾶ. . . Καὶ ἔπειτα φθάνει ἅπαξ νὰ παρεκτραπῆς τῆς εὐθείας. Κάμμειαν ἡμέραν θ' ἀκούσωμεν, ὅτι ὁ θεὸς μᾶς ἐπλάσε διὰ νὰ περιπατῶμεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, νὰ ἰδῆτε! Πανόλησ ὑπεροφίας καὶ ἀνοησίας διεδόθη εἰς τὴν γῆν καὶ ἐμολυνεν ὅλα τὰ πνεύματα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Νομίζετε ὅτι ἡ κόρη σας διέρυγε πὸ μόλυσμα; ἐκόλλησε καὶ αὐτὴ, καθὼς ὁ υἱός μου. Καὶ οἱ δύο, χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνωσιν, πλανῶνται ὑπὸ τῆς κοινῆς ταύτης σκοτοδινιάσεως, ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος παραλογισμοῦ, τοῦ μισοῦντος τὸν νόμον καὶ τὸ καθῆκον, τοῦ καταξαναστραμένου κατὰ

τοῦ ὁρθοῦ λόγου, τοῦ λέγοντος τὴν ἀλήθειαν ψευδῶς, καὶ σκότος, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴσως ἡ κόρη μου παρεσύρθη ἀπὸ τὸ βέϋμα χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρῃ. . . ἀλλ' ἔχει πρὸ πάντων πολλὴν αἰσθήματος λεπτότητα, καὶ ὑπερηφάνειαν βασιλικὴν, καὶ κουακερικὴν ἐμβριθεῖαν· ἔχει δὲ τὴν ἰδιορρυθμίαν νὰ μὴν εὐρίσκη κομψοὺς τοὺς ἀπρεπεῖς ἐκείνους τρόπους, τοὺς ὀπίους τὰ ἦθη σας, μετεβίβασαν ἀπὸ τῶν καφερείων εἰς τὰς αἰθούσας μας. . . ἐνὶ λόγῳ, ἔχει περὶ τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀλλοκοτον δοξασίαν, ὅτι εἶναι ὅλοι βάρβαροι.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— Βλέπετε ὅτι φιλοσοφεῖ καὶ αὐτὴ, διαμαρτύρεται καὶ αὐτὴ κατ' ἴδιόν τινα τρόπον κατὰ τῆς κοινωνίας. . . ἴ μήπως αἱ μητέρες μας εὐρισκον τοὺς ἀνδρας βαρβάρους; Ἄφετέ με ἴσυχον! Αὐτὰ τὰ ἴδια φρονεῖ καὶ ὁ υἱός μου! ἴ Στοχάζεσθε τάχα ὅτι ἔχει λαμπρὰν περὶ τοῦ φύλου σας ὑπόληψιν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴ Καὶ μήπως κάνεις ἐξ ὑμῶν μᾶς κάμνει τὴν τιμὴν ταύτην; Ἄς ἴδωμεν τόρα τί ἐγγλημ' ἀποδίδει εἰς τὸ φύλόν μας, ὁ κύριος αὐτός· ὅτι ἐν γένει στερεῖται ἀρετῆς, ἴδὲν εἶναι ἀληθές; Ἀλλὰ περὶ τῆς καυμένης τῆς μητρὸς του, ἴτι ἄρα φρονεῖ; Αὐτὴν τὴν ἐξαιρεῖ, ἴ ὄχι; Ὅλοι αὐτοὶ οὕτω κάμνουν, ἐξαιρουῖν μόνην τὴν μητέρα των, καὶ δὲν ἐννοοῦν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐξίχρεσις γίνεται κανῶν.—Εἶναι τῶν τι ἀξιοὶ οἴκτο).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— ἴ Ὁμολογήσετε ἴσως ὅτι ὑπάρχουν ποῦ καὶ ποῦ γυναῖκες, αἵτινες δὲν φέρονται καλῶς;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴ Ἐνδεχόμενον. Καὶ εἴμπορεῖτε νὰ προσθέσετε, ὅτι αὐτὰς γνωρίζουν κυριώτερον οἱ νέοι σας, ἢ μᾶλλον, ὅτι εἶναι αἱ μόναι τὰς ὁποίας γνωρίζουν. Προσθέσατε ἀκόμη ὅτι ἀπο αὐτὸ τὸ φύραμα κατασκευάζονται καὶ αἱ ἡρώιδες τῶν μυθιστοριῶν καὶ τῶν δραμάτων, διὰ τῶν ὁποίων φθειρέται ἡ κοινὴ γνώμη. Γυνὴ χρηστὴ δὲν παραδίδει τὰ μυστήρια τῆς διανοίας καὶ τὴν γυμνότητα τῆς ψυχῆς της εἰς τὴν φιλολογικὴν ἀνατομίαν, καθὼς δὲν ὑπάγει εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν τεχνιτῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος εἰς τὸν ζωγράφον ἢ τὸν γλύπτην. Ἡ σμίλη τῶν ποιητῶν, καθὼς λέγουν, δὲν ἐργάζεται εἰμὴ ἐπὶ ἐξηχρειωμένων καρδιῶν καὶ δὲν ἀποκαλύπτει εἰμὴ ψυχὰς νοσεράς. Ἐντεῦθεν γεννᾶται εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ κοινοῦ μυθώδης τις τύπος τοῦ γυναικείου φύλου, ὅστις ὁμοιάζει τὰς κωκονίσσας τῶν κυριῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐμένα, σᾶς βεβαιῶ. Ἀκούσατε τὸ νόστιμον τοῦτο· ἐγνώρισα νέον ἀθροωπᾶριον, τὸ ὁποῖον ἐκαυχᾶτο ὅτι κατέστρεψε δύο ἢ τρεῖς ὑπηρετρίας ξενοδοχείων, ἀλλ' ἐπαρᾶπονεῖτο ὅπως ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν γένει μυρίζουν λύγδα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῆ. Διηγήθητε τὴν ἱστορίαν αὐτὴν εἰς τὸν κύριον υἱόν σας.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, γελάων.— Δὲν θέλω λείπει, ἂν καὶ δὲν ἐφαρμόζεται κυρίως εἰς αὐτόν· διότι αὐτὸς παρᾶδέχεται ὅτι ὑπάρχουν ἀρκεταὶ χρησταὶ γυναῖκες. . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ.— ἴ Α! τότε εἶναι μοναδικός.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.— ἴ Ἄλλ' ὅτι τὸν ἀναχαίτιζει. . . ἴ ποθέτετε ὅτι ἤξεύρω ἀπ' ἔξω ὅλας τὰς ἀνοησίας

του... είναι ἡ ἰδέα, ὁ τρόπος τοῦ νὰ συνδέσῃ τὴν
ζωὴν του καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν τιμὴν του εἰς γυ-
ναῖκα ἄγνωστον. διότι, κατ' αὐτόν, πᾶσα γυνή
τὴν ὁποίαν ὑπανδρεύμεθα μᾶς εἶναι ἄγνωστος, διὰ
τὴν ἀδιάκοπον κωμωδίαν τὴν ὁποίαν περιστῶσιν εἰς
τὸν κόσμον αἱ νέα κόραι... Ὅθεν καὶ δὲν θέλει
συζευχθῆ ποτὲ, λέγει, εἰμὴ γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἤθε-
λεν ἀπαντήσῃ εἰς ἑκτακτὸν τινα περίστασιν, εἰς θέ-
σιν κρίσιμον, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες δεικνύουσι γυμνὸν
τὸν χαρακτήρα, τὸν ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τὴν τρίβον
τοῦ κόσμου καὶ διδύουσιν εἰς αὐτὸν ἄκοντα, τὴν γνη-
σίαν αὐτοῦ μορφήν... γυναῖκα, λόγου χάριν, μὲ τὴν
ὁποίαν ἤθελε λαβεῖν τὴν σπανίαν τύχην τοῦ νὰ κλυα-
γήσῃ εἰς βράχον ἐρημον ἢ νὰ συνταξιδεύσῃ μόνος εἰς
διὰ τὴν ἄβυσσον...

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τότε... ἄς ὑπανδρευθῇ λοιπὸν
κἀμμίαν ἀγρίαν γυναῖκα!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Αὐτὸ τὸν εἶπα καὶ ἐγώ. — Τί
νὰ κἀμω μὲ τοιαύτην κεφαλὴν, εἰπέτε μ.;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Μὲ τοιαύτην κεφαλὴν, θὰ δυσκο-
λευθῆτε νὰ γενῆτε πάππος, τοῦτο εἶναι θετικόν. Μο-
λοντοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ τὸν ἰδῶ. — Ποῦ γυρίζει κατὰ τὸ
παρόν;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ὑπῆγε νὰ κυνηγήσῃ ἐκεῖ πέ-
ρην εἰς τὸ δάσος. — Ἄμμ' ἢ καλὴ Ἑλένη; — δὲν μᾶς
εἶναι ἄραγε δυνατόν νὰ τὴν προσκυνήσωμεν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ καλὴ Ἑλένη ζωγραφίζει ἐκεῖ
κάτω, ὑπὸ μίαν ἐλάτην. Θὰ ὑπάγωμεν νὰ τὴν εὑ-
ρωμεν, ἄμω τελειώσω τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν
μελετῶ νὰ κἀμω. — Ἐλάτε ὀλίγον ἀπὸ ἐδῶ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἀλήθεια, — ποῦ μὲ ὑπάγετε
ἀπὸ τοὺς πλαγίους αὐτοὺς δρόμους;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τί νομίζετε ἄραγε ὅτι εἰμπο-
ρεῖ νὰ ᾄῃαι ὁ πυργοφόρος αὐτὸς οἰκίσκος, ὁ ὁποῖος
φαίνεται ἀντικρὺ μᾶς;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἡξεύρω καὶ ἐγώ; Ὁμοιάζει
ὡς ἂν παρεκκλήσιον... ἀρκετὰ ἄσχημον, εἶδος τεκέ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Τεκὲς εἶσθε ὑμεῖς, στρατηγέ!
— δὲν ἐντρέπεσθε; ἐκεῖ ἐτάφη ἡ ὁσία Μαρκέλλα.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄ! χαίρομαι πολὺ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Μήπως δὲν ἀκούσατε ποτὲ νὰ
ὀμιλήσωσι περὶ αὐτῆς;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ποτὲ, εἰς τὴν ζωὴν μου...
Ὅσια Μαρκέλλα!... (Σκέπτεται.) Ποτὲ εἰς τὴν
ζωὴν μου. — Τί εἶδους ὁσίας εἶν' αὐτή;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Εἶναι ὁσία θαυματουργῆς.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἄ! — καὶ εἶσθε βεβαία περὶ
τούτου; — Ποίου εἶδους θαύματα κάμνει;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἡ ὁσία Μαρκέλλα, στρατηγέ,
ᾤτο βοσκοπούλα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἦτις, διὰ
μῆνης τῆς δυνάμεως τῶν χαρίτων καὶ τῆς ἀρετῆς
αὐτῆς, ἔγινε νόμιμος σύζυγος Νορμανδοῦ ἡγεμόνος.
Ἐκτετε οἱ ἄνθρωποι ἐπικαλοῦνται τὴν ὁσίαν αὐτὴν
ἡγεμονίδα ὁσάκις πρόκεινται νὰ κατορθωθῇ γάμος ἀ-
παντῶν καμμίαν μεγάλην δυσκολίαν, εἴτε ἐκ μέρους
τῶν γονέων, εἴτε ἐκ μέρους τῶν νέων.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ τί κάμουν διὰ νὰ ἐπι-
πέχουν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄλλοτε τὸ παρεκκλήσιον ᾔτον
ἐν μέσῳ τοῦ δάσους, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς καλύβης
εἰς τὴν ὁποίαν κατοίκησεν ἡ θαυματουργὸς αὐτῆ βο-
σκοπούλα. οἱ ἄνθρωποι ᾔρχοντο ἐκεῖ ὡς εἰς προσκύνη-
μα ἀφ' ὅλας τὰς περὶ τὴν χώραν ἐφημέρευον δὲ εἰς τὸ
παραεκκλήσιον ἐρημίται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὄλοι ὠραίων
λευκὸν γένειον ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν...

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διάβολε! πῶς! ἀπὸ πατρὸς
εἰς υἱόν! Μεγάλα θαύματα δηγοῦνται τὰ συναξά-
ριά σας!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. καταπεπληγμένη. — Ἄ! Πανγκία
μου! Τί εἶπα! Ἐλέησόν με τὴν ἀμαρτωλήν... Δὲν
ἤξεύρω ποῦ ἔχω τὸν νοῦν μου... Ἦθελα νὰ εἰπῶ,
ὅτι δὲν διωρίζοντο ἐφημέριοι τοῦ παρεκκλησίου αὐτοῦ
εἰμὴ γέροντες πολλὰ ἡλικιωμένοι καὶ σεβάσμιοι...
διὰ νὰ μὴ διδεται ἀφορμὴ εἰς κακολογίας, διότι ᾔρ-
χοντο ἐκεῖ πολλὰ κοράσια κρυφίως ἔφεραν δὲ καὶ
νήπια τὰ ὁποῖα ἠθροβωνίζοντο ἀπὸ τῆς ἡλικίας ταύ-
της, καὶ ἔπειτα, διὰ τῆς χάριτος τῆς ὁσίας, ἠγαπῶντο
παραδόξως. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, τὰ ἅγια λείψανα
ἀνεκομισθήσαν εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην, καὶ ὄλον τὸ
προσκύνημα συνίσταται τὴν εἰς τὸ νὰ ἀνάψῃ τις
μίαν λαμπάδα ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ὁσίας. Τὸ ἀρχαῖον
ὅμως παρεκκλήσιον διέσωσε μυστηριώδη τινὰ καὶ
συμπαθητικὴν δύναμιν, καὶ ποτὲ νέος καὶ νέα δὲν
ἀπαντῶνται εἰς αὐτὸ ἀκινδύνως· πρέπει ἀμέσως νὰ
ὑπανδρευθῶν, εἰδὲ μὴ, ἀλλοίμονον!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ἐλπίζω, ὅτι δὲν ἤλθετε ἐκ
Παρισίων διὰ τὰ παραμύθια αὐτά.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Σὰς ζητῶ συγγνώμην. Ἡ κόρη
μου βεβαία οὐδὲ τὸ ὑποπτεύει καν. Τὴν ἔφερα ἐδῶ
ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς υγιείας μου ἄλλ' ἢ ἀλήθεια εἶ-
ναι, ὅτι ἐδιάβασα ἐσχάτως τὸν βίον τῆς ὁσίας αὐτῆς,
καὶ ὅτι ἡ τεθλιμμένη καρδιά μου συνέλαβεν ἀμέσως
ἀκρίβειαν ἐλπίδος. Καὶ τότε ἴδια ὑπάγω νὰ ἀνάψω,
χωρὶς νὰ μ' ἐνοήσῃ κανεὶς, τὴν λαμπάδα μου, εἰς
τὴν εὐλογημένην αὐτὴν ὁσίαν. Ἐπειτα δὲ, ἀφοῦ γνω-
ρίσω ὀλίγον τοὺς ἐδῶ ἀνθρώπους, ἔχω σκοπὸν μίαν
ἡμέραν νὰ καταφέρω τὴν κόρην μου νὰ εὐρεθῇ εἰς τὸ
παραεκκλήσιον μὲ τὸν πρῶτον νέον, ὅστις μὲ ἀρέσει,
καὶ νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπογίνη! — Σὰς συμβουλεύω, ἐν
παρόδῳ, νὰ κάμετε καὶ ὑμεῖς τὸ αὐτό.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σὰς εἶμαι εὐγνώμων! Ἀλλὰ
ὀμολογῶ ὅτι δὲν πιστεύω πολὺ εἰς τὰ ἀγιωτικά.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Καὶ τί θὰ χάσετε ἂν δοκιμάσετε;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Δὲν λατρεύω τὰ εἰδῶλα!

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Βλέπω ἐν τούτοις, ὅτι ἐνῷ τόσα
ῤητορεύετε κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπεροφίας, ἔχετε καὶ
ὑμεῖς κερπίσῃ αὐτῆς δόξιν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Διὰ τί τάχα; Διότι νομίζω
ὅτι προσβάλλομεν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ θεοῦ φρονούν-
τες, ὅτι ἔχει καιρὸν καὶ ὄρεξιν νὰ ἐπεμβαίη εἰς τὰς
μικρὰς οἰκογενειακὰς ὑποθέσεις μᾶς, καὶ, τὸ χειρότε-
ρον, ὅτι εἰμποροῦμεν ν' ἀγοράσωμεν τὴν ἐπέμβασιν
ταύτην ἀνάπτοντες μίαν λαμπάδα;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἄ! φιλοσοφεῖτε λοιπὸν καὶ ὑ-
μεῖς; Κόπτετε τὰ ζητήματα μὲ τὴν μεγάλην σπά-
θην σας, — Τάκ! Τάκ! καὶ νομίζετε ὅτι μὲ πείθε-

τε; Είπέτε με παρακαλῶ !τί ἐστὶ ἀξιοπρέπεια τοῦ θεοῦ; Μήπως ἐχειροτονήθητε φύλαξ αὐτῆς; Ἡ αξιοπρέπεια τοῦ θεοῦ, στρατηγέ μου, καθὼς καὶ τὸ ἀπειρον αὐτοῦ ἔλαος εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δυσκολώτατον δύναται νὰ ὀρισθῶσι καὶ νὰ περιορισθῶσι πιστεύσατέ με, ὅτι ὁ θεὸς ἤξευρε νὰ τηρήσῃ τὴν αξιοπρέπειάν του καὶ νὰ δείξῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ἔλεός του, χωρὶς νὰ ἔχη χρειάν τῆς συνδρομῆς μας. — Καὶ ἔπειτα !τί ὀνομάζετε ἀμικρὰς οἰκογενειακὰς ὑποθέσεις μας; Νομίζετε, ὅτι ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ δὲν θεωρεῖ ἐξ ἴσου ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ὅσα κρίνετε μεγάλα, καὶ ὅσα λέγετε μικρά; καὶ τὴν συμφορὰν ἐθ' οὐκ ἔδου καὶ τὴν θλίψιν μιᾶς μητρὸς; Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἔχω τὰς μεγάλας γνώσεις ὅσαι ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ὀρισθῶσιν αἱ σοφαὶ ἐκεῖναι διακρίσεις, μεταξὺ τῶν δεήσεων ὅσαι εἶναι ἀξίαι τῆς θείας προσοχῆς καὶ τῶν δεήσεων ὅσαι εἶναι ἀνάξιαι αὐτῆς.

Ἐξ ἐναντίας προτιμῶ νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι πάντοτε καλὸν πρᾶγμα καὶ ὅτι, ὅσῳ εὐτελέστε καὶ ἂν ᾖναι, ὀλιγώτερον προσβάλλει τὸν θεὸν ἀπὸ τὴν ὑπερήφανον εὐλάβειάν σας. Ἴδου τί φρονῶ περὶ τῶν μικρῶν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων. . . Ὡς πρὸς τὴν λαμπάδα, ἡ ὅποια κυρίως παράττει τὴν Βολταιρικὴν γολήν σας, ὁμολογῶ, ὅτι, ὡς λαμπὰς ἀπλή λαμβανομένη, εἶναι δῶρον μικρὸν ἀλλ' ἂν ὁ θεὸς τὴν λάβῃ, ὅπως ἐγὼ τὴν προσφέρω, δηλαδὴ ὡς ἀπόδειξιν πίστεως, ἀρελείας πνεύματος καὶ ταπεινότητος καρδίας, ἐλπίζω εὐκρινέστατα, ὅτι θέλει δεχθῆ αὐτὴν εὐμενῶς.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Σὰς παρακαλῶ, κυρία μου, νὰ μὴν ὑποθέσετε ὅτι κακολογῶ τὴν προσευχὴν. Προσευχῆθην καὶ ἐγὼ εἰς τὸν πόλεμον πολλάκις, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη — Αἰδῶ μὴ μὲ ζαλιζέτε τὸ κεφάλι μου μὲ τοὺς ὀσίους σας, τὰς ὁσίας καὶ τὰ συναξάρικά σας! Αὐτὰ τὰ ἀκούσαμεν μυριάκις καὶ ἤξεύρομεν τί σημαίνουν. . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Δὲν ἤξεύρετε τίποτε, στρατηγέ; ὅταν κἀνείς πιστεύῃ εἰς ἄλλην ζωὴν, οὐδὲν εὐλογώτερον, οὐδὲν γλυκύτερον ἀπὸ τοῦ νὰ πιστεύῃ καὶ εἰς τὴν ἰσχυρὰν μεσολάθειαν, εἰς τὴν εὐμενῆ προστασίαν τῶν δικαίων καὶ μακρῶν ψυχῶν· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀμειβή των καὶ ἡ ἐντολή των ἐκεῖ ἐπάνω. — Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὸ ἔργον μου δὲν εἶναι νὰ κάμνω προσηλύτους καὶ μάλιστα εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ. Ὑπάγω νὰ ἐκπληρώσω τὸ προκείμενά μου. Ἰ Με περιμένετε ἐδῶ;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ναι, ὑπάγετε.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, ἐντὸς τῆς πύλης, στρεφομένη πρὶν εἰσελθεῖν. — Οἱ προπάτορές σας, στρατηγέ, εἶχον τὴν γενναϊότητά νὰ κρατῶσι τὴν λαμπάδα, καθὼς ἐκράτουν τὴν σπάθην. Ὑμεῖς δὲ δὲν εἰσθε ὅσον αὐτοὶ παλληκάρι!

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Παλληκάρι ἢ ὄχι, σὰς λέγω ὅτι δὲν εἴμπορῶ νὰ ὑποφέρω οὐτὶ τὸ μο μολύκεια.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἰ Μο μολύκεια; Τὸ ἐπιχείρημά σας δὲν εἶναι ἰσχυρὸν! — Ἀλλ' ἐπειδὴ καταντήσαμεν εἰς ὕβρεις, φεύγω.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ἀγανακτῶν. — Ἰ Τάχα, εἴμπορεῖτε τοῦτο νὰ σὰς προσξενήσῃ πολλὰν εὐχαρίστησιν;

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Πολλὰν, βέβαια, διότι ἔχω καὶ εἰς τὸν νοῦν μου.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Ὅρισατε, λοιπὸν, σὰς ἀκολουθῶν ἀλλὰ νὰ ἤξεύρετε, ὅτι τὸ κάμνω διὰ νὰ σὰς ὑποχρέωσω, διότι, τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν πιστεύω εἰς αὐτά. (Ἐκείνη γρονθοκοπεῖ τὸ παρεκλήσιον. — Πορέρχονται περὶ λεπτὰ. Ἡ Βαρωνίς καὶ ὁ στρατηγὸς ἐπαρέρχονται).

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Αἰ! ἰτί κακὸν ἐπάθατε τόσα;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σκυθρωπός. — Κακὸν δὲν ἐπάθα κἀνὲν ἀλλὰ νὰ ἰδῶμεν, ἂν θὰ εὐδοκίμησῃ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Νὰ ἰδῶμεν.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Καὶ ἂν δὲν εὐδοκίμησῃ, νὰ ἴσθε βεβία, ὅτι δὲν θὰ σὰς τὸ συγχωρήσω ποτέ.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Νόστιμος εἰσθε ὡς ἂν εἴμπορῶ νὰ σὰς ἐγγυηθῶ τίποτε.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, σταθερὸς μὲ ἀγανάκτησιν. — Πῶς! δὲν μὲ ἐγγυᾶσθε τίποτε! . . . Με βιάζεστε νὰ κάμω τοιοῦτον κίνημα, καὶ δὲν μὲ ἐγγυᾶσθε τίποτε! . . .

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἰ Τί σὰς κατέβη; Τί σημαίνει τοῦτο; Μήπως πρέπει τάχα νὰ σὰς ὑπογράψω ἐπὶ χαρτοσήμου, ὅτι . . . Ἀμμή δὲν ἤξεύρετε τί λέγετε! (Καγγαλίει).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Εἶναι ἀληθές, ὅτι παρεκλογίζομαι ἀλλ' εἴμαι ἐξω φρονῶν. — Ἐλάτε, ὑπάγωμεν.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, γελῶσα δυνατὰ. — Ὅχι. . . ἀφετέ με νὰ χορτάσω τὰ γέλοιά μου. . . Ἄν εἴμπορούσατε νὰ ἰδῆτε τὸ πρόσωπόν σας, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐκἀμνατε τὸ κίνημα ἐρεῖνο, καθὼς τὸ ὀνομάζε-τε. . . (Γελᾷ)

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Κἀμέτέ με τὴν χάριν νὰ σιωπήσετε, εἰδὲ μὴ σὰς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, ὅτι ἐμβαίνω πάλιν εἰς τὸ παρεκλήσιον καὶ ἀναλαμβάνω τὴν λαμπάδα μου.

Η ΒΑΡΩΝΙΣ, μὲ ὕψος σπουδαῖον. — Ἐνόσω ζῶ, δὲν θὰ καταντήσητε ὡς ἐκεῖ. (Τὸν ἀπάγει).

Δ Δ Σ Ο Σ.

Η ΕΛΕΝΗ, κρατοῦσα λεύκωμα εἰς τὴν χεῖρα, περιπατεῖ μὲ ταχύτητα καὶ ἀνησυχίαν. — Ἰ Τί κακὸν ἦτον αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐπάθα; Τοῦτο ὁμοιάζει ὡς ἂν δρόμος; ἀλλὰ ποῦ φέρει ἀράγε; Ὁ δρόμος; ὁ ὅποιος δὲν λέγει ποῦ φέρει, δὲν φέρει ποῦποτε. . . Τὸ δάσος αὐτὸ δὲν εἶναι καλὰ ὠργανισμένον. . . (στέκεται καὶ στηρίζεται εἰς ἐν δένδρον) Οὐφ! ἀρνήσθηκα. . . Ἀκούω τὴν καρδίαν μου νὰ κτυπᾷ ὡς ῥόδα τοῦ ἀτμοκινήτου. . . Πρέπει νὰ ἐκμα δέκα ὥρων δρόμον τρέχουσα ἐπάνω κάτω. . . Ἰδῶμεν τόρα, ποῦ εὕρισκεσθε. Πρῶτον, τὸ δάσος; εἶναι πρὸς δεξιάν τοῦ καταστήματος τῶν λουτρῶν. Ἄρα κατ' ἀρχὰς ὑπῆγα δεξιᾷ. Δεύτερον, ἠκολούθησα μίαν ἀτραπὸν, πρὸς ἀριστεράν τὴν ἀτραπὸν, ὅπου ἀπῆνθησα τὸν ὄφιν, — ἔπειτα, ἐπῆρα πάλιν πρὸς ἀριστεράν διὰ νὰ περάσω τὸ μικρὸν δάσος. Ἐπειτα. . . Ἐπειτα δὲν ἤξεύρω καὶ ἐγὼ ποῖον δρόμον ἠκολούθησα, διότι εἶχα ἄλλοῦ τὸν νοῦν μου. . . αὐτὸ θὰ μὲ μάθῃ ὅτι δὲν ἀξίζει νὰ ἔχη τις ἄλλοῦ τὸν νοῦν του. . . Δὲν ἤξεύρω καὶ τί ὠρα εἶναι. . . Τί θὰ γίνῃ ἂν ἡ νύξ μὲ εὕρῃ ἐδῶ; Ἀλλὰ

δὲν συμῆραι καὶ νὰ τὰ χάσω . . . Τὸ δάσος αὐτὸ δὲν μὲ φαίνεται κακὸ; ἄνθρωπος! Ὅτι χειρότερον εἰμ ποῶ νὰ πάθω ἐδῶ, εἶναι τὸ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν . . . Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ἡ θέσις μου δὲν εἶναι εὐχάριστος, καὶ ἂν δὲν ἐρλυάζουν ὡσὰν κρακὰξ, μὲ φαίνεται, ὅτι ἤθελε μὲ ἔλθει λειποθυμία. (Ανατριχιάζει αἰθρῆς.) Ἄ! Παναγία μου! εἶναι αὐτὸ τὸ ὅποιον ἀναπνέει τόσον δυνατὰ; (Χωρίζεται μετὰ προσοχῆς τοὺς κλάδους θάμνου κρύπτοτος ἄδενδρον τοῦ δάσους μέρος, ἔπειτα ἀπισθοδρομεῖ ἐν τάχει, ἐκβάλλουσα φωνὴν πικρῆς μέρην.) Ἄνθρωπος; εἶναι! . . . Θεέ μου! πῶς ἐφροδῆθηκα! (Γελᾷ.) Αἱ! ἄνθρωπος; εἶναι, καὶ ὄχι θηρίον! Μήπως δὲν ἐμελλον πῖον νὰ ἰδῶ ἄνθρωπον! . . . Νομίζω μάλιστα, ὅτι εἰμποῶ νὰ ὠρμηθῶ ἀπὸ αὐτόν . . . (Χωρίζεται πάλιν τοὺς κλάδους.) Κοιμᾶται; εἶναι κυνηγός, ἰδοὺ τὸ ὄπλον του πλησίον του . . . Κοιμᾶται ὡσὰν ἀρνίον . . . Μὲ κακοφίνεται πολὺ, ἀλλὰ . . . (Εἰσέρχεται μὲ θάρρος εἰς τὸ ἄδενδρον ἐκείνο μέρος, ἔπειτα στέκει διατάζουσα) : Νὰ τὸν ἐξυπνήσω ἄρα γε; διότι ὁ νέος; αὐτός . . . ; μήπως ἤξεύρω κ' ἐγώ; — Ἰ! ἡ μύτη του εἶναι Ἑλλήνικὴ καὶ αἱ χεῖρες λευκαί . . . Πᾶ! τίσως χειρότερα! Ἰδοὺ καὶ αἱ χεῖρες λευκαί . . . Χμ! Χμ! . . . Τίποτε. ; Μήτὸν ἐξυπνῶ! (Βήκει) Χμ! Χμ! . . . Τίποτε. ; Μήπως ἦναι μαγευμένος; Ἄς τὸν χαιδεύσωμεν. (Λυγρίζει ἐν κλάδον, τοῦ ὁποίου ἡ ἄκρα θίγει τὸ μέτωπον τοῦ κοιμωμένου.)

Ο ΠΑΥΛΟΣ, ἐκίπτων καὶ ἐγειρόμενος αἰφρῆς. — Ἰδοὺ ἐγώ! . . . ; Τί τρέχει; Χμ! Χμ! . . . ; Τί τρέχει λοιπόν; . . . Ἄ! κυρία μου, σὰς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην!

ΕΛΕΝΗ. — Ἐξεναντίας, κύριέ μου, ἐγὼ σὰς παρακαλῶ πολὺ νὰ μὲ συγχωρήσετε· σὰς διακόπτω . . . ἐκυνηγείτε, νομίζω . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ναί, κυρία μου, ἐκνηύουν εἰς τὴν χώραν τῶν ὄνειρων . . . νομίζω μάλιστα ὅτι ἀκόμη ὄνειρεύομαι.

ΕΛΕΝΗ. — Σὰς μκακρίζω. Τὸ κατ' ἐμὲ εὐρίσκειται εἰς τὴν πλέην χυδίαν πραγματικότητά. Εἰσῆλθα ἀπερισκέπτως εἰς τοῦτο τὸ δάσος, καὶ ἀπεπλανήθην.

ΠΑΥΛΟΣ. — Κατοικεῖτε πλησίον;

ΕΛΕΝΗ. — Μάλιστα, εἰς τὰ λουτρὰ πρὸ δύο ὥρων περιφερόμαι εἰς τὸν λαβύρινθον τοῦτον· σὰς παρακαλῶ θερμότητά νὰ μὲ δείξετε τὸν δρόμον τὸν ἀγοντα εἰς τὴν κοιλάδα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μετὰ πάσῃ χαρᾷ δότε με, κυρία μου, τὸ χέρι σας.

ΕΛΕΝΗ. — Σὰς εὐχαριστῶ μόνον τὸν δρόμον νὰ μὲ δείξετε, παρακαλῶ.

ΠΑΥΛΟΣ. — Δεχθῆτε, κυρία μου, τὸ χέρι μου, ὁ δρόμος εἶναι μακρὸς καὶ πολὺπλοκος.

ΕΛΕΝΗ. — Καὶ ἀνευ τούτου θὰ τὸν εὕρω, ὅταν μὲ τὸν δείξετε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄδεν ἀρκεῖ τάχα ὅτι εὐρέθην εἰς τόσον ἄχαριν θέσιν ἐνώπιόν σας, θέλετε καὶ νὰ μὲ ταπεινώσετε διὰ τῆς δυσπιστίας σας;

ΕΛΕΝΗ. — Δυσπιστίαν δὲν ἔχω, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ ἐπιστρέψω μόνη μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὲ ἀπασβολόνετε· μὲ ὑποπτεύεσθε ἴσως, διότι δὲν μὲ γνωρίζετε· συγχωρήσατε ἔμως νὰ σὰς εἰπῶ, ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Κερδίκ καὶ θὰ σὰς δείξω καὶ τὴν ὄπλοφορίαν μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ὁ . . . εἶναι περιττόν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Λέγετε ὅτι εἶναι περιττόν· καὶ ἔμως βλέπω τὸν δισταγμὸν εἰς τὰ βλέμματά σας, ἀλλὰ μαντεύω τὴν αἰτίαν του. Φοβεῖσθε μήπως συμπεριπατῶν μαζί σας ἔλθω εἰς συνομιλίαν τιαούτην, ὅποιαν ἡ παρουσία σας εἶναι ἐπιτηδειοτάτη νὰ προκλήσῃ. Διὰ νὰ ἀναφέρσω λοπὸν τὰς ὑποψίας σας, ἂν δὲν ἀρκῆ ὁ λόγος τῆς τιμῆς μου, συγχωρήσατέ με νὰ προσθέσω καὶ ἄλλον λόγον, τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν μου, ἥτις μὲ ἀπαγορεύει καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀπαύτησιν. Νυμφεύομαι μετ' ὀλίγον, κυρία μου· τοῦτο σὰς καθευχάζει θεβαίως· δεχθῆτε λοιπὸν τὸν βραχίονά μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐὰν δὲν σὰς ἐνοχλῆ . . . ἔστω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Καλὰ τὸ ἔλεγα . . . ἀπ' ἐδῶ, Κυρία μου. (Ἐμβαίνει εἰς τὸν δρόμον) Ναι, ἤμην βεβαίως ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀποποιήθητε, διότι ὁ κηρύξας τὸν ἐκυτόν του ὡς μελλονόμενον, ἀναδέχεται ἐνώπιον τοῦ φίλου σας χαρακτηρὰ ἀθωότητος ἢ μᾶλλον ἀβλαβείας . . . δὲν λογαριάζεται ὡς ἄνθρωπος, δὲν διεγείρει πάθος ἐγκόσμιον, ἀλλὰ λογίζεται ὡς ὃν ἀδιάφορον, οὐδέτερον.

ΕΛΕΝΗ. — Εἰπέτε ἱερὸν . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἱερὸν, ἔστω. Τὸ ἐνδύμα τῷ ὄντι τοῦ μελλονόμενου φαίνεται ὡς ῥάσον καλογήρου· καὶ ὁμῶς ἡ τιμιωτάτη τῶν γυναικῶν ὀλίγον προσέχει εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ καλογήρου.

ΕΛΕΝΗ. — Διὰ τί τάχα;

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἱ! κυρία μου! διότι ὁ ἔρως . . .

ΕΛΕΝΗ. — Ὁ! ὁ ἔρως!

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶπα τὴν λέξιν . . . διότι αὐτὸς, εἴτε φανερός, εἴτε κεκρυμμένος, τρέφει τὰς συνομιλίας τοῦ κόσμου, καὶ εἶναι τὸ μόνον ἀντικείμενον τὸ δίδον κίνησιν καὶ ζῶν εἰς αὐτάς. . . Εἰσχωρεῖ μεταξὺ ὁμῶν καὶ ἡμῶν ὡς λεπτότατον καὶ ἀνεπαίσθητον ἄρτυμα πάσης ὁμιλίας, καὶ αὐτῆς τῆς ἀθωοτέρας· ἅμα τὸν ἀφαιρέτετε, ἡ ὁμιλία μακραινεται καὶ πίπτει. Ὅταν λαλήτε περὶ ἄλλου πράγματος ἀσχετοῦ, ὡς νομίζετε, πρὸς τὸν ἔρωτα, πάλιν τὸν ἐχετε παρόντα· ἐάν, δὲ κατ' ἐξαιρέσιν, λείψῃ, ἢ δὲν εἰμπορεῖ νὰ παρευρίσκηται, σὰς ἔρχεται πληξίς καὶ νυσταγμός.

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ εὐσχυρότατον τρόπον θέλετε ν' ἀποδείξετε, ὅτι αἱ γυναικῆς δὲν ἔχουν ἄλλο ἔργον παρὰ τὸ πῶς νὰ ἀρέσκουν εἰς τοὺς ἀνδρας.

ΠΑΥΛΟΣ. — Δὲν λέγω τοῦτο, κυρία μου· ἀγαπάτε τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ ἐπιθυμοῦσι εὐλόγως καὶ νὰ ἀποδείξετε ὅτι εἴσθε ἐνάρετοι· ὅπου κίνδυνος παραμικρός δὲν ὑπάρχει, ἐκεῖ μήτε δόξα, μήτε ἠδονὴ σωτηρίας ὑπάρχει· δὲν θέλετε βεβαίως νὰ σφάλετε, μήτε ἄλλον νὰ ρίψετε εἰς σφάλμα, ἀλλὰ σὰς φαίνεται ἄνοστον καὶ ἀνυπόφορον τὸ νὰ μὴν ἦναι καὶ τὸ σφάλλιν δυνατόν.

ΕΛΕΝΗ. — Ὁ τῆς ματαιότητος! ὑποθέτετε ὅτι

κανὲν ἄλλο ἔργον δὲν εὐχαριστεῖ τὴν γυναῖκα, εἰμὴ ἢ περὶ τῶν ἀνδρῶν μέρμυρα καὶ ἐνασχόλησις. Λανθάνετε, σὰς βεβαίω. Γνωρίζω, κύριέ μου, τὸν κόσμον, ζῶ εἰς αὐτὸν, καὶ σὰς πιστοποιῶ, ὅτι ὁ κόσμος μὰς χορηγεῖ ἀπειρον πλῆθος εὐχαριστήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἔρωσ εἶναι ὀλοτελῶς ἀλλότριος.

ΠΑΥΛΟΣ. — Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε, κυρία μου, νὰ μὲ εἰπῆτε ποίας.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐγὼ, λόγου χάριν, ἐξοδεύω τὴν ἡμέραν μου εἰς τὸν στολισμὸν μου διὰ τὴν ἐσπέραν· νομίζετε τάχα ὅτι δὲν εἶναι χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ὑπερβολικὴ, δὲν λέγω τὸ κάλλος, ἀλλὰ τὸ καλλωπιζέσθαι; . . . Σουφρόνετε τὸ μέτωπόν σας, κύριέ μου, καὶ μαντεύω ἐπὶ τὸν χειλέων σας τὴν λέξιν τὴν ὁποίαν ἀπὸ εὐγένειαν δὲν προφέρετε . . . τὴν φοβερὰν ἐκείνην λέξιν, ἣτις συγκεκριαλοῖ εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀνδρῶν τὴν καταφρόνησιν, τὴν ἀγανάκτησιν, τὸν οἶκτον πρὸς τὸ φύλόν μας . . . κουρέλια, λέγοντες, νομίζουν, ὅτι εἶπαν τὰ πάνθεινα καθ' ἡμῶν· οἱ καυμένοι! Καὶ ἤξεύρουν τί εἶναι τὰ κουρέλια αὐτά; Μόνον τί ἐξοδεύουν δι' αὐτὰ, ἤξεύρουν καὶ τίποτε περισσώτερον. Τί ὅμως εἶναι πραγματικῶς, ἐγὼ θὰ τὸ εἰπῶ, κύριέ μου, πρὸς ὑμᾶς, ὅστις φάνεσθε σπουδαῖος καὶ νουεχγῆς ἄνθρωπος. Ἡ δαντέλλα, ὁ κατηρῆς, τὸ ἀτλάζι, τὰ υελίζοντα, τὰ τρίζοντα, ἐκεῖνα πράγματα, τὰ ἐλαφρά ὡς ὁ ἀήρ, τὰ χαριτόβρυτα ὡς τὰ ἄνθη, τὰ ἀκτινοβόλα ὡς οἱ ἀστέρες ὑφάσματα, τὰ κατὰ τὴν φαντασίαν μας ψηλαφοῦμενα, μαλλασόμενα, θλιβόμενα, εἰμπορεῖτε νὰ λέγετε ὅσον θέλετε ὅτι εἶναι μάταια, ὁμολογήσατε ὅμως ὅτι εἶναι πράγματα θελκτικώτατα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅτι ὑπάρχει τέρψεως καὶ ἀγαλλιᾶσεως πηγὴ ποιούνη δὲν τὸ ἐγνωρίζω, κυρία μου, ἀλλὰ τὴν βλέπω τώρα ἀναθρόουσιν μὲ καταπληκτικὸν καὶ ἀκαταγώνιστον τρόπον διὰ τῆς περιγραφῆς σας . . . καὶ ἀπὸ τῆς παρουσίας στιγμῆς πείθομαι, ὅτι ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς περιέχεται εἰς τὴν κομψὴν λέξιν, κουρέλια . . . ὁ δὲ νοῦς καὶ ἡ καρδία ἄς μὴ ζητοῦν τίποτε ἐπέκεινα.

ΕΛΕΝΗ. — Ὡ! Ἰδοὺ φρονιμώτατος ἄνθρωπος! . . . καὶ μακκρίζω τὴν νέαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν θὰ λάβετε σύζυγον . . . ! εἰμπορῶ νὰ σὰς ἐρωτήσω τὴν πατρίδα τῆς;

ΠΑΥΛΟΣ. — Περὶ πατρίδος, δὲν εἰμπορῶ νὰ σὰς εἰπῶ τίποτε, διότι ἀκόμη δὲν ἐγνώρισα οὔτε τὸ ὑποκείμενον.

ΕΛΕΝΗ. — Πῶς! λοιπὸν δὲν ἀπεφασίσατε ποίαν θὰ νυμφευθῆτε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι ἀκόμη, κυρία μου, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μόνον πρόσκομμα τῆς εὐδαιμονίας μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἄλλ' ἂν ἔχη οὕτως, μὲ ἠπατήσατε λοιπὸν! (Στέκει).

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὴν ἀνησυχῆτε ποτῶς. Ποίαν θὰ ἐκλέξω εἶναι ἀδιάφορον εἰς ὑμᾶς· ἀρκεῖ ὅτι ἔχω ἀποφασίσαι καὶ ἀπόφασις ἀμετάθετον νὰ λάβω σύζυγον, καὶ ὅτι σὰς τὸ ἐβεβαίωσα. Ὑψώσασι τὴν εἰρηνικὴν αὐτὴν σημαίαν, νομίζω ὅτι παρητήθη ἀπὸ ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ δὲν εἰμπορεῖτε

ἀναμφιβόλως νὰ ἐπιθυμήσετε ἐνέχυρον ἀπφκλέτερον διὰ τὰς ὀλίγας στιγμᾶς, τὰς ὁποίας ἐκ περιστάσεως εὐτυχούς πρὸς ἐμὲ θὰ περῆσατε μαζί μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐπαραλαμβάνουσα εὐθύμως τὸν δρόμον τῆς. — Πείθομαι, ἐὰν τῶ ὄντι λέγετε ὅτι θὰ νυμφευθῆτε σπουδάζων, καὶ ὄχι παιζων.

ΠΑΥΛΟΣ. — Τόσον σπουδαῖος εἶναι ὁ σκοπὸς μου, καὶ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀπορροφᾷ ὅλας μέρους τὰς δυνάμεις, ὥστε μήτε νὰ σὰς λαλήσω περὶ ἄλλου πράγματός εἰμπορῶ, ἐκὼν ἄκων. Ἐχων ἀπόφασιν νὰ τὸν πραγματοποιήσω ἐντὸς ὀλίγου, τὸν φαντάζομαι τὴν νύκτα, τὸν μελετῶ τὴν ἡμέραν, καὶ μὲ τοὺς πυρετώδεις αὐτοὺς λογισμοὺς μου, ἐνοχλῶ ἀδιαλείπτως καὶ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ὅσοι συναντηθῶσι μετ' ἐμοῦ.

ΕΛΕΝΗ. — Λαλήσατέ με λοιπὸν περὶ τούτου καὶ μόνον περὶ τούτου, κύριε Παῦλε· ἀντὶ δυσαρεσῆσεως, θὰ μὲ εὐχαριστήσατε πολὺ. Εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς ὀμιλήσεως οὐδεὶς κρύπτεται κίνδυνος.

ΠΑΥΛΟΣ. — Πῶς, κυρία μου, . . . ἀραγε ἂν ἐτολμούσα νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν βοήθειαν τῶν γνώσεων καὶ τῆς φρονιμῆς σας, πρὸς ὁδήγησιν τῶν ὀφθαλμῶν μου εἰς τὴν ἀβυσσον ὅπου τρέχω . . .

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ θέλετε καὶ σύμβουλον . . . ἀκόμη καλλίτερα. Ἐκλάβετε με ὡς θεῖον ἢ μᾶμμην σας, τοῦτο θέλω καὶ ἐγὼ, δὲν πειράζεται παντᾶσι ἢ φιλοτιμία μου. Λοιπὸν σὰς ἀκούω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀμέσως, κυρία μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ἀρχίσατε, λοιπὸν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εὐρίσκομαι εἰς παράδοξον ἀμνησιν, κυρία μου, σκοπεύω νὰ νυμφευθῶ.

ΕΛΕΝΗ. — Τὸ εἶπατε καὶ τὸ ἤκουσα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Θέλω νὰ νυμφευθῶ, καὶ τὸ θέλω, ἐν μέρει διότι ἡ κλίσις μου εἶναι νὰ κατανηθῶ εἰς τὸν γάμον, πολὺ ὅμως περισσώτερον διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ πατρός μου εἶναι νὰ μὲ ἰδῆ ἔγγαμον.

ΕΛΕΝΗ. — Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι εἰσθε καλὸς υἱός.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄφοῦ λοιπὸν προσδιώρισα τρία ἢ τέσσαρα ἔτη πρὸς μελέτην τῆς ὑπερτάτης αὐτῆς ἀποράσεώς μου, βλέπω ἤδη, κυρία μου, ὅτι ἐφθασα εἰς τὸν ἔσχατον ὅρον τοῦ βίου, τὸ παρ' ἐμοῦ ὄρισθαι, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς μελέτης εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ ἐπάξω τὴν πρώτην γυναῖκα ἢ ὁποῖα μὲ τύχη.

ΕΛΕΝΗ. — Μὲ κάμνετε καὶ ἀνατριχιάζω.

ΠΑΥΛΟΣ. — (Μὲ σφοδρότητα) Θὰ συνοικήσω μὲ τέρως ἀσχημίας καὶ ἠλιθιότητος· καὶ πάλιν θὰ ἀπατηθῶ . . . θὰ τὸ ἰδῆτε.

ΕΛΕΝΗ. — Δὲν θὰ ἰδῶ τίποτε, ὅμως τὸ ἀξίζετε· διατὶ ἐκ προμελέτης νὰ κάμνετε κακὴν ἐκλογὴν;

ΠΑΥΛΟΣ. — (Θυμωμένος). Τὴν καλὴν ἐκλογὴν, πῶς νὰ τὴν κάμω, κυρία μου!

ΕΛΕΝΗ. Μὴν θυμώνετε, σὰς παρακαλῶ· ἐγὼ δὲν πταίω, κύριέ μου, δι' ὅσα σὰς συμβαίνουν· ἄς λαλήσωμεν, ἄς ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐν ἡσυχίᾳ. Ἄφοῦ ἔχετε πληρῆ τὴν ἐλευθερίαν σας, εἰ σὰς πειράζει νὰ λάβετε ἀντὶ τέρματος, σύζυγον ὡραίαν;

ΠΑΥΛΟΣ. — Κυρία μου, ἀκούσατέ με. Ἐπί τῆς ἀπαλῆς μου νεότητος, ὅσκις εὐρισκόμεν εἰς χορὴν, ἐζή-
 τουν, κατὰ προτίμησιν, χορευτικὴν μετὰ τῶν ἐγκα-
 ταλειημένων ἐκείνων γυναικῶν, αἱ ὅποια φάνησαν
 ὡς ἀν κερφωμένοι εἰς τὰ καθίσματα τῶν. ὄχι ὅτι ἐνο-
 σμιευόμην ἐκ φύσεως τὴν ἀποτροπικὴν ἀσχημίαν. ὄχι.
 Ἀλλὰ φιλόφρων καὶ δειλῶς, ἐροδοῦμην θανασίμως τὴν
 ἀκαταδεξίαν ἢ καὶ μόνην τὴ ψυχροτάτην ἀδιαφορίαν
 τῶν ἀλαζόνων καλλονῶν, Ζητῶν τὰς ἀσχήμους, ἐ-
 νόμιζα ὅτι θὰ μὲ γνωρίσουν χάριν διὰ τὴν ἐπιλογὴν
 καὶ ὅτι θὰ τὰς ὑποχρέωσω εἰς εὐγνωμοσύνην. Τοιοῦ-
 τον ἀπαράλλακτον αἰσθημα μὲ ὠθεῖ σήμερον εἰς
 ζήτησιν χωρικῆς τινος ἀδικημένης ἀπὸ τὴν φύσιν
 μὲ φαίνεται, ὅτι, ἐν ἐλλείψει ἄλλης ἀρετῆς, θὰ εὕρω
 τοῦλάχιστον καρδίαν εὐγνώμονα.

ΕΛΕΝΗ. — Παντάσῃ. Ἡ χωρική περὶ ἧς ὁ λό-
 γος, διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαρησέως
 σας, πρέπει πρῶτον νὰ συναίσθάνεται ὅτι εἶναι ἀδι-
 κημένη ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ γυναίκα μὲ τοιαύτην
 συναίσθησιν, δὲν θὰ εὕρητε μήτε εἰς χωρίον, μήτε εἰς
 πόλιν· ἐγὼ σὰς τὸ λέγω.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅθι ὁμολογήσατε τοῦλάχιστον, κυ-
 ρία μου, ὅτι λαμβάνων σύζυγον στερημένην παντὸς
 θελήματι, ἐξασφαλίζομαι τρόπον τινὰ ἠθικῶς, καὶ
 προσφυλάσσομαι ἀπὸ τὰς δημόδεις ἐκείνας μερίμνας,
 ἀνησυχίας, ὑποψίας, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ καὶ τὰς γε-
 λοίας καταστροφάς, ὅσαι φαρμακεύουν τὴν ὑπαρξίν
 τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἐγγάμων ἀνδρῶν.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐστὼ ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι τὰ πράγ-
 ματα θὰ ἀποδοῦν ὡς τὰ θέλετε, καὶ ὅτι θὰ ἔχετε
 τὸ τόσον κολακευτικὸν εἰς εὐαίσθητον ψυχὴν πλεο-
 νέκτημα, τοῦ νὰ βλέπετε τὴν σύζυγόν σας βαδίζου-
 σαν τὴν εὐθείαν ὁδόν, ὄχι διὰ προσήλωσιν εἰς ὑμᾶς,
 ὄχι διὰ προσήλωσιν εἰς τὸ καθήκον τῆς, ἀλλὰ διὰ
 τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ παρεκτραπῇ τῆς εὐθείας ὁδοῦ,
 καὶ νὰ εὕρῃ ἄλλον τόσον γενναίου ψυχῶν ὡς ὑμᾶς. . .
 Ἐνομίζετε ὅτι θὰ περάσουν ἕξ μῆνες χωρὶς νὰ αἰ-
 σθανθῆτε ἐντροπήν, πλήξιν, μίσος θανατηφόρον, συνοι-
 κοῦντες μετὰ τῆς φοικτικῆς καὶ πιστῆς συζύγου σας;

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἶ! κυρία μου, ἴαχα δὲν ἐπιθυμῶ
 κ' ἐγὼ νὰ κάμω τὴν ἐπιλογὴν μου ὀδηγούμενος ἀπὸ
 λόγους κομψότερους καὶ εὐφυστέρους; Ἀλλὰ διδά-
 ζατέ με πρὸς θεοῦ πῶς νὰ διαρρήξω τὸ φρικτὸν ἐκείνο
 κάλυμμα τῆς προσποιήσεως, τὸ ὅποion ἡ ἕξις καθιστᾷ
 ἔτι πυκνότερον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν κορασιῶν.
 Κατηνάλωσα τὰ ἔτη τῆς νεότητός μου τὰ ὠριότερα,
 ἀγωνιζόμενος εἰς κατάνκτησιν τῆς γῆς αὐτῆς τῆς
 ἐπαγγελίας. . . καὶ ὅμως, τὸ βλέπετε, τρίχες τινὲς
 ἀργυρόχροαι καὶ γῆρας πρῶϊμον, ἰδοὺ ὁ μόνος καρπὸς
 τῶν ἀγώνων μου.

ΕΛΕΝΗ. — Ὁ καρπὸς εἶναι πικρὸς· ἀλλὰ, κύριέ
 μου, ἀφοῦ τόσον φοβεῖσθε τὰς νέας, διατί δὲν λαμβά-
 νετε προβεβηκυῖαν. . . αἱ προβεβηκυῖαι εἶναι πλέον
 ὀμιλητικαί.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὑπὲρ τὸ δέον μάλιστα.

ΕΛΕΝΗ. — Μ' ἔρχεται μία φωτεινὴ ἰδέα. . .

νὰ ἐπάρετε χηρᾶν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Τοῦτο δὲ ὄχι.

ΕΛΕΝΗ, γελῶσα. — Αἶ! Δὲν ἤξεύρετε τί ἐπο-
 ποιήσατε (σταματᾷ ἐπ' αἰγῆς ἐκώπιον ἀδένδρου
 μέρους προκείμενος ἐπὶ τῆς στρωφῆς τοῦ δρόμου).
 ἴ Τί βλέπω ἐκεῖ; . . ἐρείπιον. . . ἐρείπιον ἐντὸς τοῦ
 δάσους· ὄψιν ἡλίου· τί κομψὸν θέγμα! . . ἴ τί
 εἶναι τὸ ἐρείπιον ἐκεῖνο;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὁμοιάζει μὲ παλαιὰν καλύβην ἀν-
 θρακίως.

ΕΛΕΝΗ. — Καλύβη ἀνθρακίως γοθικῆς τέχνης,
 ὡς εἰκάσω, ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς οἰκοδομῆς, εἶναι
 περιεργόν τι καὶ σπάνιον. Πρέπει νὰ τὸ παρατηρή-
 σω ἐκ τοῦ πλησίον. (Ἡ Ἐλένη προχωρεῖ περιφερο-
 μένη μετὰ τῶν συντριμμάτων, ξέουσα τὰ βρῆα
 καὶ ἀνασφύρουσα τὸν κιστὸν τὸν καλύπτοντα τοῦ
 παλαιοῦ τοίχου. Σταυρὸς ἐπὶ λίθου κοκκοτοῦ
 ἵσταται ἐπὶ δύο βαθμίδων ἐντὸς τῆς περιο-
 ρῆς. Ἡ Ἐλένη κράζει τὸν Παῦλον). Κύριε
 Παῦλε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσατε· βλέπω γράμματα
 ἐπὶ τῆς θύρας· φοβοῦμαι μήπως ἦναι ἰνδικά.

Ὁ Παῦλος (προσελθὼν). — Ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι
 ὄνομα. . . λατινικόν.

ΕΛΕΝΗ. — Πρῶτον ἠξεύρετε λατινικά; ἄλλως
 εἶναι μάταιον νὰ βρασιζέσθε.

(Ὁ Παῦλος νομίζει ὅτι ἀρέγνωσε Sara. Ἡ
 Ἐλένη ἠρθότερον Sancta διακρίκει δὲ καὶ δευτέ-
 ραν λέγει Marcella. Sancta Marcella, δηλαδή ἐ-
 μείπιον ἐκκλησίας τῆς ὁσίας Μαρκελλίας).

ΕΛΕΝΗ. — Ἄρά γε θὰ μὲ δώσετε τὴν ἀδελιαν,
 κύριε Παῦλε, νὰ σταθῶ πέντε λεπτὰ εἰς ταύτην τὴν
 ὄχαιν; . . Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ ἰχνογραφῶ τὰ ἐρεί-
 πια ταῦτα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶμαι ὀλοτελῶς εἰς τὰς προσταγὰς
 σας, κυρία μου.

(Ἡ Ἐλένη κάθηται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ
 σταυροῦ, ἀντικρὺ τῶν ἐρειπίων καὶ ἀρχίζει νὰ
 ἰχνογραφεῖ. . . Ὁ Παῦλος εἰς ἀπόστασιν τινα κα-
 θήμενος κινεῖ ἐρηρὰ φύλλα μὲ τὸν πόδα του,
 σιωπῶν).

ΕΛΕΝΗ. — Κοιμᾶσθε, κύριε Παῦλε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου.

ΕΛΕΝΗ. — (Ἐξορκίζουσα τὴν φωτὴν τῆς) Ὅχι,
 κυρία μου. (Μὲ τὴν συνήθη φωτὴν). — Ἐν-
 τσοῦτω τὰ λατινικά μου εἶναι καλῆτερα ἀπὸ τὰ
 ἑδικά σας, ἀν καὶ δὲν τὰ ἔμαθα εἰμὴ εἰς τὰ ἐκκλη-
 σιαστικά βιβλία. . . Σὰς προλέγω δὲ, ὅτι εἰς τὴν
 τελετὴν τοῦ γάμου σας θὰ προσευχηθῆτε λατινι-
 στί. . . καὶ λάβετε τὰ μέτρα σας. . . Ἐπειδὴ ἤλ-
 θαμεν εἰς τὸ προκείμενον, ἴ μὲ συγχωρεῖτε νὰ σὰς
 κάμω ἐρώτημα τι, ἀν καὶ ἀδιάκριτον;

ΠΑΥΛΟΣ. — Σὰς τὸ παρακαλῶ.

ΕΛΕΝΗ. — Νὰ μὲ εἰπῆτε εἰλικρινῶς ἵ ποίου εἶδους
 ἄνθρωπος εἴσθε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὲ βάλλετε εἰς μεγάλην ἀπορίαν
 . . . εἶμαι καθὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

ΕΛΕΝΗ. — Τόσον χειρότερα.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὀλίγον τραχὺς, ἔχει ὅμως κακὸς
 τοιοῦτον τὸ ἠθικόν μου. Ὅσον διὰ τὸν νοῦν. . .

Πᾶ! . . . ἔχω πολὺ μνημονικόν . . . ἐμαθήτευσά εἰς ἐν ἀπὸ τὰ Γυμνάσια τῶν Παρισίων.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐλάθετε ἀπολυτήριον;

ΠΑΥΛΟΣ. — Μάλιστα.

ΕΛΕΝΗ. — Λοιπὸν εἰμπορεῖτε νὰ κάμετε ἄριστον συνοικέσιον.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐχετε πολλὴν καλωσύνην. (Ἐγείρεται καὶ ἔρχεται νὰ ἰδῆ τὸ ἰχθυογράφημα). ὦ! κυρία μου, ἰχθυογραφεῖται λαμπρὰ. Ὁ Γοτθικὸς χαρακτήρ εἶναι ἐντελέστατα εἰκονισμένος . . . ὡς νὰ βλέπω τὸν Παρθενῶνα.

ΕΛΕΝΗ. — Ἀλήθεια; (Ὁ Παῦλος κλίνει τὴν κεφαλὴν, καὶ περιπατεῖ βραδέως μεταξὺ τῶν ἐρεπίων. Ἡ Ἐλένη μετὰ τινα διακοπὴν ἀναλαμβάνει τὸν λόγον). Κύριε Παῦλε, ἵπως θὰ φέρεσθε πρὸς τὴν σύζυγόν σας;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὡς τίμιος ἄνθρωπος, ἐννοεῖται.

ΕΛΕΝΗ. Ἰτί εἶναι αὐτὸ τὸ τίμιος ἄνθρωπος; θὰ τὴν ἀγαπάτε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Τοιοῦτος εἶναι ὁ σκοπὸς μου· δὲν λέγω ὅτι θὰ λάβω κιθάραν καὶ θὰ καρφωθῶ ὑπὸ τὰ παράθυρά της ὡς Ἴσπανός· ἀλλὰ θὰ τὴν περιποιούμαι καὶ θὰ προσέχω εἰς αὐτὴν μόνον, καὶ μὲ ὄλην μου τὴν καρδίαν, τὴν ὄριμον ἤδη ὑπὸ τῆς πείρας.

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! τοῦτο θὰ τὴν κολακεύσῃ, μὴν ἀμφιβάλλετε . . . Ἰδέτε παρακαλῶ τὸ μικρὸν τοῦτο τὸ ὅποιον ἐπρόσθεσα· δὲν εἶναι νόστιμον;

ΠΑΥΛΟΣ (βλέπων τὴν ἰχθυογραφίαν). ὦ! αὐμάσιον, κυρία μου. (Ἐπιστρέφει δὲ εἰς τὸν τόπον του καὶ φαίνεται βυθισμένος εἰς βαθεῖς λογισμοὺς. Ἡ Ἐλένη τὸν κιντάρει λαθραῖως καὶ ἀρχίζει τὰ γέλοια).

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐμπορῶ νὰ μάθω τί τρέχει, κυρία μου;

ΕΛΕΝΗ. — (Ἐξακολουθοῦσα τὸ ἔργον της, καὶ χωρὶς νὰ ἰσώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς). Γελῶ βλέπυσα τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀγωνάς σας . . . Στοιχηματίζω ὅτι σκέπτεσθε πάλιν περὶ τοῦ συνοικεσίου σας· ἀλλὰ, καλέ μου, ἴτι σὰς ὠφελοῦν αἱ σκέψεις, αἱ μελέται, αἱ δυσπιστίαι, οἱ ὑπολογισμοὶ σας; θὰ σὰς εἰπῶ, μ' ὄλον ὅτι ἀδίκως εἴσθε παρωργισμένος κατ' ἑμοῦ. . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου, παντάπασι.

ΕΛΕΝΗ. — Ναι, ναι, ἂν καὶ εἴσθε κακιωμένος κατ' ἑμοῦ, ἂν καὶ χλευάζετε τὰ μικρά μου προτερήματα, καὶ τοῦτο ἐξ αἰτίας τῆς λατινικῆς ἐπιγραφῆς. . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅχι, κυρία μου, ὀρκίζομαι ὄχι.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅρκίζομαι, ναι. Μ' ὄλα ταῦτα θέλω νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ὀλοσχερῶς χάνετε τὸν καιρὸν σας, ζητῶν τὸ ἀπόκρυφον τῆς μελλούσης τύχης σας, ἀπὸ πράγματα ὅπου δὲν εὐρίσκεται. Τὸ ἀγνωστον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σὰς τρομάζει, πρέπει νὰ τὸ πορισθῆτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας, ἀπὸ τὴν συνειδήσιν σας, ἀπὸ τὰ προτερήματα, ἢ τὰ ἐλαττώματά σας, καὶ οὕτω νὰ μαντεύσετε τὴν συζυγικὴν σας τύχην· ἐδοκίμασα ἐγὼ πρὸ ὀλίγου νὰ τὸ κάμω, ἀλλ' αἱ τρυγελαστικαὶ ἀποκορίσεις σας μὲ ἀπέτρεψαν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀλλὰ, κυρία μου, καὶ τὸν τελειότατον τῶν ἀνθρώπων ἂν μὲ ὑποθέσετε, ἐὰν συζευχθῶ ἐν ἀγνοίᾳ μὲ τὰ ἐπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, θὰ ὁμολογήσετε ὅτι αὐτὰ θὰ μὲ πνίξουν ταχύτερα ἢ ἐγὼ ἐκεῖνα.

ΕΛΕΝΗ. — Ἐλάτε δὲ· ἵποιος ἐν ἀγνοίᾳ φορτῶνται τὰ ἐπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα; Μὴ ὑπερβολὰς· πρῶτον εἶναι σπάνια τὰ κοράσια ὅσα κινουῦν εἰς δάκρυα τὴν μητέρα των καὶ δέρον τὴν θεραπαινίδα των, ἔπειτα δακτυλοδεικτοῦνται καὶ ὡς δημόσια σκάνδαλα. Κάνεις δὲν τὰ νυμφεύεται, παρὰ διότι θέλει νὰ τὰ νυμφευθῇ. Ἀφίνουσα λοιπὸν τὰς ἐξαιρέσεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι κτυποῦν εἰς ἐκάστου τὰ ὄμματα, καὶ εὐκίλως ἀποφεύγονται, σὰς λέγω, καὶ πιστεύσατέ με, ὅτι ὀλίγα, ὀλίγιστα κοράσια ὑπάρχουν τὰ ὁποῖα, ἔχοντα χρηστοὺς γονεῖς, ὅσον ἀξέβαιοι καὶ ἂν ἦναι οἱ χρωματισμοὶ τοῦ χαρακτήρος των, νὰ μὴ ἔχωσιν ἐντὸς τῆς ψυχῆς των πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τιμὴν τοῦ ἀνδρός, καὶ εὐλογίαν τοῦ οἴκου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Μὰ τὴν τιμὴν μου, κυρία μου, ἂν τὸ τὸ ἐπίστευα

ΕΛΕΝΗ. — ὦ! τὸ πιστεύετε, τὸ ἤξεύρετε, καθὼς ἐγὼ· διότι εἶναι προφανές· ἤξεύρετε ἀκόμη καὶ ὅτι τὰ καλὰ αὐτὰ σπέρματα δὲν ἀναπτύσσονται ἀφ' ἑαυτῶν, ὅτι ἡ ἀρίστη τῶν μητέρων δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ προδιαθέσῃ τὴν ἀνατροφὴν τῆς συζύγου σας . . . καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τρομάζει τὴν συνειδήσιν σας, ἐνοχλεῖ τὴν ὀκνηρίαν σας. ὦ! κάλλιστα σὰς καταλαμβάνω. Θέλετε, ζητεῖτε γυναῖκα ἀρετῆς ὑπερτέρας, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος τῆς ἐδικῆς σας· τὸσον χαριτωμένην παρὰ τῆς φύσεως, ὥστε αἱ πρὸς τὸ καλὸν διαθέσεις της νὰ συντηρηθῶσιν ἄνευ στήριγματος, νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἄνευ καλλιέργειας· τὸσον στερεὰν εἰς τὰς ἀρχάς της, ὥστε νὰ διατεξῆ τὸ στάδιον τοῦ βίου μὲ τὴν ἀπαράτρεπτον ἀκρίβειαν τῆς πορείας τῶν οὐρανίων σωμάτων, φιδρύνουσα διὰ τῶν ἀκτίνων της καὶ προστατεύουσα διὰ τῆς σκιᾶς της τὴν ἀμέριμον βιβυμίαν σας. Ἀλλὰ, γυναῖκα τοιαύτην, κύριε μου, μήτε ἐδῶ, μήτε ἄλλου, μήτε εἰς τὴν Κίαν, δὲν θὰ τὴν εὕρητε, διότι δὲν ὑπάρχει· ἐπομένως μὴ τὴν ζητῆτε . . . καὶ ματαιῶς κοπιάζετε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Αἴ! κυρία μου, ἔσταθμίσατε ἀμερολήπτως τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀληθές, ἀπολογουμένη τὸσον ἐλευθερίως ὑπὲρ τοῦ φύλου σας, καταδικάζουσα τὸσον αὐστηρῶς τὸ ἰδικόν μας; Ὅτι ὑπάρχουν κακοὶ σύζυγοι, καὶ πολλοὶ, τὸ ἤξεύρω, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀγαθοί· ἔπληρονονται ἄρα γε κατὰ τὴν ἀξίαν των; εἴσθε περὶ τοῦτου βεβαία; Ἡ πλέον εὐσυνειδήτους τιμιότης ἀρκεῖ πάντοτε, ἢ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς, τὸ πολύτροπον, τὸ πανούργον, τὸ ἄπιστον, καὶ ὄλον τὸ ὀλέθριον ἐκεῖνον κληρονόμημα τῆς πρώτης συζύγου καὶ ἁμαρτωλοῦ;

ΕΛΕΝΗ. — Πρῶτον, τὰ ἐπιχειρήματά σας εἶναι ποιητῶν πεπατημένοι λόγοι, ἢ βεβήλωσις τῶν θείων πραγμάτων. Τὸ φύλόν μας θὰ ἦτον ἀγνόν καὶ καθαρὸν ὡς τὸ ἰδικόν σας, ἂν σεῖε δὲν τὸ ἐβολόνετε διὰ τῶν διδαγμάτων σας, ἐὰν δὲν ἐσπουδάζετε ἀδιαλεί-

πως να διεγείρετε τὰ ἐλαττώματά μας πρὸς ὄφελος τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδονῶν σας. Φωνάζετε ἀνάθεμα καὶ μνημονεύετε τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν, ἐν ᾗ βλέπετε στρεφόμενας ἐναντίον σας, τὰς ἐξ αἰτίας σας γεννηθείσας κακίας, ἐν ᾗ γίνεσθε θύματα τῆς ὁποίας σεῖς οἱ ἴδιοι ἀνήψετε πυρᾶς, ἐν ᾗ τὰ ἀθλία παιγνίδια, ὅσα σεῖς κατασκευάζετε, σας πληγόνουσιν· ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἀκούσατέ την, ἀφ' οὗ τὴν ἐζητήσατε.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἀφίνω κατὰ μέρος τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν· θέλω δὲ νὰ ὑποστηρίξω ὅτι ὁ καλὸς σύζυγος καὶ ὁ κακός . . .

ΕΛΕΝΗ. (*Ἰσταται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ σταυροῦ καὶ λαλεῖ με ἐνθουσιώδη ὄρμην*). — Καλὸς σύζυγος! Τί ἐνοοῦτε με τοῦτο; τὸν γάμον λοιπὸν τὸν ἐκλαμβάνετε ὡς ὑπόθεσιν ἀπλῶς καὶ μόνον ἀνθρωπίνην, μὴ ἀπαιτοῦσαν ἄλλο παρὰ τὰς ἐπιπολαίους ιδιότητας, τὰς ἀποτελούσας τὸν τίμιον, ὡς λέγετε, ἄνδρα; Τὸ νομίζετε οὕτω· ὅμως λανθάνεσθε, κύριέ μου, μέγα λάθος, καὶ ἐκ τούτου ἀπορρέουν ὅλαι αἱ ἀπάται, καὶ ὅλοι οἱ παραλογισμοὶ σας. Συνάπτετε γάμον, ἀπαρβαλλάκτως ὡς τελοῦσιν οἱ ἱερεῖς βαρβάρων τινῶν θρησκευμάτων τελετὰς τὰς ὁποίας παντάπασιν δὲν ἐνοοῦν συνέχεσθε εἰς γάμον, διὰ τῆς τετριμμένης ὁδοῦ, κατὰ μίμησιν καὶ κατὰ παράδοσιν τῶν ἄλλων, δεσμεύετε μιᾶς γυναικὸς τὴν ὑπαρξίν ὡς ἐν ἀδιάφορον ἐπεισίδιον τῆς ἰδικῆς σας, καὶ ἰδοὺ ὁ γάμος! Ἄλλὰ, σας ἐρωτῶ· διὰ τίνος προφητικοῦ δώρου, διὰ τίνος θαύματος θέλετε νὰ μάθωμεν τὰς ἀρετὰς τῆς νέης ἡμῶν καταστάσεως; Ἡ ἐλαφρότης τῶν ἰδεῶν σας, τὸ ἄστατον τῶν ἀρχῶν σας, ὁ ῥάθυμος πυρρῶνισμός σας, ἔχουν τὸ χάρισμα τοῦ νὰ ἐμπνεύσουν εἰς ἡμᾶς τὸ σέβας, τὴν σοβαρότητα, τὴν ἀγιότητα τῆς συζύγου; Τὰ αἰσθητά ταῦτα, τὰ τόσον ὑπέρτερα τῆς κοσμικῆς τιμιότητος, ὅσον ὁ γάμος εἶναι ὑπέρτερος τῶν χυδαίων ἐρωτευμάτων, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς τῆς καρδίας σας . . . (καὶ δὲν ὑπάρχουν) . . . νομίζετε ὅτι ἡ καρδία τῆς συζύγου σας θὰ τὰ συλλάβῃ ἀφ' ἑαυτῆς; . . . Οὐδέποτε, οὐδέποτε, ἤξεύρετέ το . . . Θὰ σας δώσω, κύριέ μου, ἐν πάσει εἰλικρινεῖα τὴν συμβουλὴν τὴν ὁποίαν μ' ἐζητήσατε . . . τοῦτο θὰ σας δυσχερεστήσῃ ἴσως . . . καὶ ὅμως βλέπετε ὅτι σας μεταχειρίζομαι, ὅχι ὡς ξένον, ἀλλὰ ὡς φίλον . . . δὲν ἤξεύρω διατί . . . ἴσως ἔχω ἄδικον . . . ἀλλ' ἔστω! μὴ συνάψετε γάμον· ἰδοὺ ἡ συμβουλὴ μου. Ὅτι εἴθε πολλὰ εὐθὺς ἄνθρωπος καὶ ἀγαθὸς μάλιστα . . . τὸ πιστεύω ἀνυποκρίτως, καὶ κατὰ τὴν ἰδέαν σας, θὰ ἦσθε καὶ καλὸς σύζυγος . . . ὅχι ὅμως κατὰ τὸ φρόνημά μου, ὅχι καὶ κατὰ τὸ φρόνημα ἡμῶν τῶν γυναικῶν. Σὰς τὸ προλέγω, θὰ γεννίτε δυστυχῆς, ὡς καὶ τόσοι ἄλλοι, ζηλότυπος, δικαίῳ τῷ λόγῳ ἴσως καὶ θὰ ἀπατηθῆτε, διότι σας λείπει, ὡς λείπει καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἡ σοβαρὰ ἢ ὑψηλὴ, ἢ ἠθικὴ ἐννοια καὶ (σας τὸ λέγω, κρατοῦσα τὸν σταυρὸν, τὸν ὁποῖον παραπολὺ λησμονεῖτε) ἡ θρησκευτικὴ ἐννοια τῶν πράξεών σας, ἡ ἐννοια τῶν υποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἀναδέχεσθε, διότι ὁ δεσμός τὸν ὁποῖον συνάπτετε καὶ θέλετε ἀδιάρρηκτον, ὅταν δὲν συνέχεται μετὰ τὰ θεῖα, δὲν συνέχεται μετὰ τίποτε, διότι σας λείπει ἡ πίστις (ἐννοήσατέ το καλά)

ἡ πίστις εἰς τὸν ἑαυτὸν σας, εἰς ἡμᾶς, εἰς τὸν θεόν. **ΠΑΥΛΟΣ.** — Πολλὰ αὐστηροί, κυρία μου, εἶναι οἱ λόγοι σας· καὶ μ' ὄλον τοῦτο, ἐντὸς αὐτῶν διακρίνω εἰλικρινῆ εὐμένειαν ἧτις με καταπλήττει· ἐκάστη λέξις σας, ἐν ᾗ σας ἀποδεικνύει τρισεβάσθον, με κάμνει νὰ αἰσθανθῶ πόσον ὀλίγον σας ἐσεβάσθην.

Ἡ Ἐλένη (*εἰλοῦσα π. ἰστοῖον του*) — Αἶ! κύριε Παῦλε, ἐκείνη ἡ ὁποία πράξει τὸ μέγα ἀμάρτημα ν' ἀποπλανηθῇ ἐντὸς τοῦ δάσους, δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀπαιτήσεις σεβασμοῦ· εἰμπορῶ μάλιστα νὰ σας εἰπῶ, ὅτι καθ' ἣν ἔχω ἰδέαν τῶν σημερινῶν ἀνδρῶν, νομίζομαι εὐτυχῆς· ὅτι συνκαπαντήθην μετ' ὑμῶν μᾶλλον παρὰ μετ' ἄλλου τινός, καὶ, μ' ὄλον ὅτι παρετήρησα ἀμφισβόλιας τινὰς εἰς τὴν ὀμιλίαν σας, σας γνωρίζω χάριν καὶ δι' ὅσα εἶπατε, καὶ δι' ὅσα δὲν εἶπατε. Σὰς ζητῶ δὲ συγγνώμην, ὅτι, λαλήσατε περὶ πράγματος περισπουδάστου εἰς γυναικειαν καρδίαν, ἐνέδωκα ὑπὲρ τὸ δέον, εἰς τὴν ὄρμην τῆς ἡλικίας μου, εἰς τὴν θερμότητά των πεποιθήσεών μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐλαλήσατε, κυρία μου, ὡς προφήτις, καὶ εἰμποροῦσα ὄλην τὴν νύκτα νὰ σας ἀκούω μετ' ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅλην τὴν νύκτα! τοῦτο θὰ ἦτον πάρα πολὺ καὶ ὡς πρὸς τὴν εὐχαρίστησίν σας καὶ ὡς πρὸς τὴν σεμνότητά. Ἐτελειώσα, καλῆ τύχῃ, καὶ ἄς ἀπέλθωμεν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ὅρισμός σας. (*Πηγαίνει διὰ τὰ λάβη τὸ ὄπλον του ἀπὸ τὴν πέτραν ὅπου ἐκάθητο, καὶ ἐπατέρχεται βραδέως πρὸς τὴν Ἐλένην, περιστρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς τριγύρω του*).

ΕΛΕΝΗ. — Τί βλέπετε, κύριε Παῦλε;

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἐπεθύμουν, κυρία μου, νὰ ἐντυπώσω εἰς τὴν μνήμην μου ὅλα τὰ καθέκαστα τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν μου σκηνῆς, ἧτις με φεύγει ὡς ὄνειρον· καὶ τὸ μυστηριώδες τοῦτο δάσος, καὶ τὴν κλίνουσαν πρὸς τὴν δύσιν ἡμέραν, καὶ τὸ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων καὶ σκιασμάτων, εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ σταυροῦ τούτου, κομψὸν καὶ σεβαστὸν πρόσωπόν σας, καὶ τὰς μικροτάτας γραμμὰς ὄλου τούτου τοῦ πίνκκος, ὡς τελευταίου καὶ πολυτιμοτάτου ἐνθυμήματός τῆς νεότητός μου, τὸ ὁποῖον σεῖς αὔριον θὰ λησμονήσατε.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅχι, κύριέ μου.

ΠΑΥΛΟΣ. — Ναί . . . θὰ τὸ λησμονήσετε; καὶ ποῖον θέλγητρον εἰμπορεῖ νὰ σας τὸ ἐνθυμίση; Πρὸς ἐμὲ μὲν οἱ λόγοι σας, ἡ ἀγαθότης σας, αἱ ἐκχύσεις ὄλης σας τῆς καρδίας, κατέστησαν πλήρη ζωῆς καὶ γοητείας τὴν παρερριμμένην αὐτὴν γωνίαν τῆς γῆς, ἧτις ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι τίπος τυχαίου περιπάτου, ὅθεν διήλθον καὶ παρήλθον· ὑμεῖς δὲ, ἀπερχομένη, κυρία μου, μετὰ τοῦ ἰχνογραφημάτός σας, θὰ ἐνθυμείσθε μὲν κάποτε τὴν παλαιάν ἐκκλησίαν, τὰ δένδρα, τὰς πέτρας, ἀλλ' ἐμὲ, οὐδέποτε· διότι τίποτε ἐδικίόν μου δὲν ἀνεμίχθη, μετὰ τὰς ἐντυπώσεις σας, οὔτε μία κἄν ἀκτίς τῆς ζωῆς, οὔτε εἰς κἄν σταλαγμὸς τῆς καρδίας μου· τίποτε· ξένον ἀπηνητήσατε καὶ ἀπὸ ξένον θὰ μακρυνθῆτε.

ΕΛΕΝΗ. — Ὅχι τόσο ὅσον τὸ ὑποθέτετε . . . ἀλλὰ πλησιάζει ἡ νύξ καὶ σας παρακαλῶ θερμῶς . . .

ΠΑΥΛΟΣ. — Δὲν πρέπει τῷ ὄντι νὰ φαίνομαι ὄγληρός . . . ἀγνοῶν τί εἶσθε καὶ τί εἰμπορεῖτε νὰ εἶσθε δι' ἐμέ . . . Ἐὰν χωρισθῶμεν βεβαίως διὰ παντός . . . Ἐὰν μὲ ὠφελήσῃ ἢ ἐνθουσιάσῃ σας, καὶ διατί νὰ θλιθῶμαι συλλογιζόμενος ὅτι θὰ λησμονηθῶ; . . . Ὁχι . . . ὄχι . . . δὲν ὑποφέρω τὴν συμβουλὴν, τὴν συμβουλήν τὴν ὁποίαν σὰς ὑπηγόρευσεν ἢ καταφρόνησις· μὴ πιστεύσατε τὸν ἄθλιον τύπον, μὴ πιστεύσατε τὴν ἀνάνδρην συστολήν, ἣτις κρατεῖ ἐπὶ τῶν χειλέων μου καὶ μετατρέπει εἰς χλευασμὸν τὰ ἀληθέστερα, καὶ εὐγενέστερα, καὶ ἀξιολογώτατα τῶν αἰσθημάτων μου.

Η ΒΑΕΝΗ (μόλις ἀκουσμένη) — Ὁ! ἀληθῆ λέγετε!

ΠΑΥΛΟΣ. — Τὸν τύπον, τὸ προσωπεῖον, τὰ συντριβῶν πρὸ τῶν ποδῶν σας, καὶ σὰς ἐξομολογούμαι τώρα, ὅτι ποτὲ καμμία ἐλπίς, κἀνὲν ἀγαθὸν τοῦ κόσμου τούτου δὲν ἐθελεξέ τὴν καρδίαν μου ὅσον ἡ λέξις ἐκείνη, ἡ σχεδὸν γελοία . . . ἡ λέξις γάμος. εἰς τὴν μου στηριωδὴ ἐκείνην ὥραν τοῦ γάμου, καὶ μόνον εἰς ἐκείνην, ἀπέβλεψεν ἡ νεότης, ὅλη μου ἡ νεότης· αὐτὴν ἐπερίμενα, ποτιζόμενος θλίψεις, διορθῶν τὰ λάθη μου, διὰ νὰ ἐκγύσω, τελευταῖον, εἰς πηγὴν καθαρὰν τῆς νεότητός μου· ἀς ἀρετὰς, καὶ ὁποῖαι πολλακίς ἐναρκώθησαν, οὐδέποτε ὅμως οὐτ' ἐξηγητήθησαν, οὐτε ἐμολύνθησαν. Ὁ στρατῆρ ἡ μακαρία, προστασία τρυφερά, σχέσις εὐλικρινείας, ἐμπιστοσύνης καὶ θάρρους, ὃ προσφιλέστατον φάντασμα οἰκιακῆς συμβιώσεως, ποσάκις σὰς ἐπεκαλέσθη καὶ μὲ πόσῃ ζέσει καὶ μὲ ποῖαν κατάνυξιν ἔχω μάρτυρα τὸν θεόν! . . . Ἀρ' οὐ δὲ μαρτύρομαι τὸν θεόν, εἰμπορεῖτε νὰ πιστεύσατε, ὅτι τὸν λησμονῶ, καθ' ἣν μάλιστα στιγμὴν τείνω τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸν ἱερώτατον καὶ ἡδύτατον τῶν θείων νόμων; Ἡ θρησκεία μου δὲν εἶναι μὲν τόσον ἐδραία, τόσον διαυγής, ὡς ἡ ἰδική σας, κυρία μου, ἀλλὰ καὶ τοιαύτη ὁποῖα εἶναι, δεσπόζει ὅλην μου τὴν διάνοιαν· οὐδεὶς ἐκ τῶν στοχασμῶν μου δὲν εἶναι θρησκείας ἀμικτος· ἔπως λοιπὸν νὰ παραγνωρίσω τὴν σοβαρὰν, τὴν ὑπερφυῆ ἔννοιαν τὴν ὁποίαν ἔβαλεν ὁ θεὸς εἰς ἕκαστον νόμον τῆς ζωῆς μας, ἔννοιαν, ἣτις καὶ ἐπέκεινα τοῦ κόσμου τούτου παρατείνει τὴν ἄλυσιν τῶν καθηκόντων, τῶν στοργῶν καὶ τῶν ἐλπίδων μας; . . . Ὁχι . . . ὄχι . . . τὴν πράξιν ἐκείνην, τὴν σπουδαιότητα καὶ κρισιμωτάτην τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, δὲν τὴν ἐθεώρησα μὲ ἐλαφρότητα, ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα, ὡς τὸ ὑπεθέτατε καὶ παρωργίσθητε κατ' ἐμὸν εὐλόγως καὶ μ' ἐδώκατε περιφρονητικὴν συμβουλήν, τιμωροῦντές με . . . καὶ ὅμως θ' ἀκολουθήσω τὴν συμβουλήν σας, σὰς τὸ ὑπόσχομαι.

Η ΒΑΕΝΗ μὲ αἰγαρήν φωνήν. — Λησμονήσατέ τὴν, παρακλιθῶ, λησμονήσατέ τὴν.

ΠΑΥΛΟΣ. — Εἶναι ἀδύνατον, κυρία μου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποχωρῶ τοῦ λοιποῦ εἰς καμμίαν γυναῖκα πίστιν . . . ἀμικτος ἀνπιστίας, πικρίας, θλίψεως.

ΒΑΕΝΗ. — Δὲν ἤξεύρω, ἀν δὲν λανθάνωμαι, κύριε Παῦλε, εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν λεγομένων σας . . . ὅμως τὰ θεωρῶ μάταια καὶ ἀνάξια καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ . . .

Ἐπειτα καὶ σεῖς θὰ τὰ λησμονήσατε μετὰ μίαν ὥραν . . . παρατηρῶ δὲ ὅτι ἐνύκτως . . . πολλὰ κακὰ ἔκαμα νὰ νυκτωθῶ . . . θὰ μὲ συνοδεύσατε ἀκόμη ὀλίγα βήματα καὶ θὰ μ' ἀφήσετε . . . Κύριε Παῦλε, πιστεύσατέ με καὶ θαρραλέως νυμφευθῆτε κανὲν νόστιμον κορμίον, τὸ ὁποῖον θὰ ἦναι τίμιον, εὐλαβὲς καὶ πιστόν . . . ἐν τοσοῦτῳ δεχθῆτε τὴν χεῖρά μου ὡς σημεῖον ἀποχαιρετισμοῦ . . . ἐνθυμίσεως, φιλίας.

Ο ΠΑΥΛΟΣ (ἀρπάζει τὴν προσφερομένην χεῖρα τῆς Ἐλένης). Φωνὴ βροντώδης ἐξερχομένη ἀπὸ τὸ δάσος. — Τὴν παρεια, παιδί μου, καὶ τὰς δύο παρειας ἀλλέως εἶσαι βρεγμυνη ὄρνιθα· (καὶ ἐν τῷ ἄμα ὁ στρατηγὸς ἔρμηξ εἰς τὸ ἀδένδρον τοῦ δάσους μέρος· ἡ δὲ βαρῶνις ἔρχεται κατόπιρ του, τρέχουσα καὶ φωνάζουσα.)

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ὁχι δά! Ὁχι δά! . . . Παιδιάκι μου, εἰς τί φόβον μ' ἔβαλες!

ΕΛΕΝΗ, ἀπαλομένη αὐτὴν περιπαθῶς. — Ἄ! ἦρα τὴν μητέρα μου!

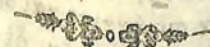
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας του. — Καὶ τὸν πατέρα σου, μικρὴ μου! Ἐμὴπως δὲν πρέπει νὰ φιλήσῃς καὶ τὸν γέροντα πατέρα σου; (Ἡ Ἐλένη, ἀποκοῖσα καὶ διατάουσα, ἐρωτᾷ διὰ τοῦ βλέμματός τὴν μητέρα της.) Σὲ λέγω, ὅτι εἶμαι ὁ πατήρ τοῦ φλυαροῦ αὐτοῦ . . . Δοιοπὸν, φίλησέ με, διαβολάκι! (Τὴν σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας του· ἡ δ' Ἐλένη γεύγει ἔ, τρομος.)

Η ΒΑΡΩΝΙΣ. — Ἐὰν χαλάσατε ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, νὰ ἰδῆτε, μὲ τὸν ἀνοστόν σας αὐτὸν τρόπον! . . . Ἡ καυμένη ἡ μικρὴ μου, πῶς τρέμει! . . . Ἐλα, μὴν ἦσαι τρελλή . . . Τὰ ἀκούσαμεν ὅλα, ὁ στρατηγὸς καὶ ἐγώ . . . Τὰ κεφάλιά σας ἐταίριαζαν, αὐτὴ εἶναι ἡ ὄλη ἀλήθεια! . . . Ἐρχεσθε τώρα κύριοι; (Λαμβάνει τὴν χεῖρα τῆς Ἐλένης καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ὀμύλη.) Δὲν εἰμυρῶ ὅμως νὰ μὴ σὲ παρατηρήσω, κόρη μου, ὅτι πολλὰ κατὰλλήλος τόπος διατριβῆς εἰς νέαν δὲν εἶναι τὸ δάσος, καὶ μάλιστα, ἀφοῦ ἀρχίζει νὰ νυκτώνῃ . . . (ἀπέρχονται.)

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, πρὸς τὸν Παῦλον. — Ἄρμ' εἶσθε τί στέκει ἐκεῖ ὡς ἄν στρατιώτης; Ἐλα νὰ τὰς ἐπάρωμεν τὴν κατόπιν, διάβολε! (Λαμβάνει τὸν βραχίονά του.) Καὶ μὴ τολμήσατε νὰ μὲ εἰπῆς ὅτι δὲν τὴν ὑπανδρεύσατε, ἀφοῦ ἐξέθεσες τόσον δεινῶς τὴν ὑπόληψιν της . . . Εἰ δὲ μὴ διορθῶν τὸ λάθος σου καὶ τὴν ὑπανδρεύομαι, ἐγώ . . . παστρικά!

ΠΑΥΛΟΣ. — Ἄλλ' εἰπέτε με τοῦλάχιστον ποῖαν ὑπανδρεύομαι . . . καὶ, πρὸ πάντων, τί εἶναι; κόρη; χήρα; τί;

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. — Στ! παιδί μου! εἶναι χήρα, ἀλλὰ εἰς τρόπον . . . ὅστις θέλει· σὲ εὐχαριστήσεται. Σὲ τὰ λέγω ἄλλοτε. (Γίνονται ἀφαντοὶ ἐντὸς τοῦ δάτους.)

ΑΜΟΡΓΟΣ.

Ἡ Ἀμοργὸς εἶναι νῆσος τῶν νοτιανατολικῶν Σποράδων, κειμένη κατὰ τὴν 43°, 35' Ανατ. μήκους, καὶ 36° 53' Βορ. πλάτους, μεταξύ Ἀστυπалаίας, Ἀνάφης, Θήρας, Ἴου καὶ Νάξου καὶ σχηματίζουσα τὰ νοτιανατολικά ὄρια τῆς Ἑλλάδος· ἔχει δὲ περίμετρον 80 περίπου μίλια, σχῆμα ταινιωδὲς καὶ εἶναι ὄρεινὴ καὶ πετρώδης. Σειρὰ ὄρεων ὑψηλοτάτων, σχεδὸν ἀδιάλειπτος, διαθέσι ἀπ' ανατολῶν πρὸς δυσμᾶς, κατὰ μήκος τῆς νήσου, διαιρούσα αὐτὴν εἰς δύο, οὕτως εἰπεῖν, ἑτεροκλινῆ ἐπίπεδα, βόρειον καὶ νότιον. Ἄπαν δὲ τὸ ἀνατολικὸν τῆς νήσου μέρος Κρύκελος καλούμενον εἶναι βράχος σχεδὸν μονόλιθος, ἀπότομος καὶ ὄλως ἄβωτος καὶ ἀύχμηρὰ ἐρημία, προκλιωνίους μόνον δρῦς φέρουσα ἐνιαχοῦ ἐν χαρὰδραῖς ἐρρίζωμένας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ξυλεύονται πέννητές τινες καὶ ῥιζοκίνδουνοι αἰγιαλίται. Ἐντεῦθεν δὲ τοῦ Κρυκέλου, αἱ κλίσεις βαθμηδόν

τῆς Αἰγιαλίτης, τοὺς ὁποίους διασχίζοντες παρασύρουν εἰς τὴν θάλασσαν, ἥτις καθίσταται ὅλη θάλη ἐπὶ μακρὸν διάστημα.

Πρὸς δυσμᾶς τῆς πόλεως, ἢ περίπου τῆς ὥρας, παρὰ τῆ ἀρχαία Μινῶα, ὑπάρχει εὐρυχωρῶτατος λιμὴν, Κατάπολα (Ἐκατόμυπλα ἢ ὀρθότερον Κατάπολις, κάτω πόλις πρὸς διαστολὴν τῆς ἀνω, τῆς ἐπὶ τῆς Μινῶας ἢ τῆς νῦν Χώρας) καλούμενος, ἐπιμήκης ὁπωςοῦν, ἔχων τὸ στόμιον εὐρὺ καὶ ἐστραμμένον πρὸς δυσμᾶς, ἀσφαλέςτατος κατὰ παντὸς σχεδὸν ἀνέμου καὶ σπανίως κυμαίνόμενος· ἡ δὲ πρὸ τοῦ λιμένος θάλασσα, πνεόντων ἀρκτικῶν ἀέμων, εἶναι τρικυμιώδης καὶ ἐπικίνδυνος, διότι ἐκεῖ τελευτῶσι τοῦ ἐκτεταμένου Ἰκαρίου πελάγους οἱ ἀντιπλήγες κυματισμοί. Πλησίον μάλιστα νησιδίων τινῶν, Ψαλίδων ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν καλουμένων, ὑπάρχει, καὶ ἐν πλήρει νηεμιά ρεῦμα ἀένναον καὶ σφοδρὸν ἀπὸ τοῦ βορειανατολ. πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν ὀρμητικῶς κυλινδούμενον καὶ λίαν

Ἀρχαία ἐνδυμασία τῶν Ἀμοργίων γυναικῶν.

ἐλαττοῦνται, καὶ ἡ μὲν βόρειος, πρὸς τὰ δυτικὰ προχωροῦσα, ἀπολήγει ἐξαφανιζομένη εἰς λοφοειδεῖς πεδιάδας, ἡ δὲ νότιος εἶναι σχεδὸν ὅλη καλλιεργεῖας ἀνεπίδεκτος. Αἱ ἀκρόρειαι τῆς σειρᾶς ἀπάσης εἶναι ὄξυτενεῖς, ἀδενδροὶ καὶ ἀφυτοὶ ὄλως, ἐνιαχοῦ δὲ κορυφαί τινες κατάλευκοι ὑψοῦνται ὑπὲρ τὰς λοιπὰς, ὡς διὰ τὴν ἐπίδειξιν καὶ μακρὰν τὸ σκελετωδὲς τῆς γυμνότητός των καὶ τὸν λίθινον τῆς ὅλης νήσου πυρῆνα. Τὰ δὲ ἀπ' αἰῶνος καταρρέοντα ἀπ' αὐτῶν ὄμβρια ὕδατα συμπαρέσυραν μεθ' ἑαυτῶν τὴν γῆν εἰς τοὺς μαστοῦς τῶν ὄρεων, ἀφ' ὧν, τοῦ χρόνου παρερχομένου, θέλει ἐκλείψει ὄλως διὰ τὴν ὑπερβολικὴν αὐτῶν κλίσην καὶ εἰς μόνους τὰς ὑπὲρ τῆς θέλει δυνηθῆναι διαμεῖναι. Καταφερόμενα δὲ τὰ ὕδατα ταῦτα μετὰ τοσαύτην κλίσην καὶ μεγάλους καὶ ὀρμητικοὺς ποταμοὺς σχηματίζοντα, πρὸξενούσι βλάβας οὐ μικρὰς εἰς τὰ χαμηλὰ καὶ ἐπίπεδα μέρη, τὰ ὑπὸ τῶν ἐγγυθίων καλούμενα κάμπους τῆς Χώρας, τοῦ Χωριῦ, τῆς Κολοφῶρος καὶ

κινδυνώδης τοῖς ἀγνοοῦσι τοῦτο ξένοις ναύταις. Κινδυνώδεστερος εἶναι ὁ πλοῦς κατὰ τὸ νότιον τῆς νήσου πέλαγος καὶ ἐν γαλήνῃ· διότι τὰ ὑψηλὰ καὶ κατωφερῆ ὄρη ἐξερεύγονται ἀνεπίστως λαίλαπας καὶ καταιγίδας, οἵτινες ἐν ἡμέρᾳ μὲν φαίνονται μακρόθεν ἐπερχόμενοι, συστρέφοντες καὶ ἀναρρίπτοντες θυελλωδῶς τὴν θάλασσαν, ἐν νυκτὶ δὲ, ἀόρατοι ὄντες, καθίστανται ὀλεθριώτεροι. Πᾶσα δὲ σχεδὸν ἡ παραλία τῆς νήσου εἶναι ἀπότομος, μάλιστα ἡ περὶ τὸν Κρύκελον, τῆς ὁποίας τὸ βάθος εἶναι ὑπερβολικόν· εὐτύχημα δὲ ὅτι ἡ θάλασσα ἐκεῖνη ἀπόκεντρος οὖσα δὲν συχνάζεται. Περὶ τὴν Ἀμοργὸν ὑπάρχουσι νῆσοι τινὲς ἰδιόκτητοι αὐτῆς, διὰ κεκτημένου δικικώματος καὶ πανκράτους ἀδιαφιλονεικίτου κατοχῆς, ἧτοι ἡ Ἀνυθρὸς ἢ Κραμβούσα, τὰ Ἀντικέρια, ἢ Κέρος, ἢ Σχοινοῦσα, ἢ Ἡράκλεια, τὰ δύο Κουφορήσια, ἢ Νεοκουρία, καὶ Μάχαρες, ἢ Τερεῦσα, ἢ Κίναρος, ἢ Λέβερθος, καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ ἐξ ὧν ἡ Κίναρος

καὶ Ἀέθινθος ὑπάγονται εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, κατὰ τὴν ὀρθοπεδικὴν γραμμὴν τὴν διαγράψασαν τὰ νοτιοανατολικά τῆς Ἑλλάδος ὄρια.

Ἡ Ἀμοργὸς ἔχει κλίμα εὐκρατέστατον καὶ γῆν ὀλίγην, ἀλλ' εὐκαρπον καὶ παμφόρον, παράγει κατ' ἐξοχὴν οἶνον, ἔλαιον καὶ γεννήματα ἐπαρκῆ μὲν μόνοις τοῖς κατοίκοις, ἀλλ' ἀρίστης ποιότητος. Ἐνταῦθα ἐκκαλλιέργειτο τὸ πάλαι ὁ περίφημος διὰ τὴν λευκότητα καὶ λεπτότητα αὐτοῦ λίνος, ἐξ οὗ κατεσκευάζοντο τὰ λεπτιῦρῃ καὶ διαφανῇ χιτῶνια τῶν τρυφηλῶν Ἀθηναίων καὶ Κορινθίων. Ἐπὶ δὲ τῶν νομισμάτων τῶν Ἀμοργίνων ἀφ' ἐνός μὲν ἦν ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀπόλλωνος δαρνοστερῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐν ἄλλοις μὲν σφαῖρα ἀστρονομικῆ, ἐν ἄλλοις δὲ τρίγωνον, ἐξ ὧν δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τῆς νήσου κάτοικοι ἐνησχολοῦντο κατ' ἐξοχὴν περὶ τὴν Γεωγραφίαν καὶ Ἀστρονομίαν. Ἐν ταύτῃ ἀνατραφεῖς ἐπολιτογραφῆθη καὶ διεβίωσεν ὁ περιώνυμος ἐπὶ ἱαμβοποιῆα Σιμωνίδης υἱὸς τοῦ Κρινίου, ἀκμάσας περὶ τὸ 660 Π. Χ. ἐφευρὼν καὶ τελειοποιήσας συνάμα τοὺς δηκτικούς ἱαμβούς. Ἀπαντες δὲ οἱ ἱαμβογράφοι καὶ ἐλεγιογράφοι ὡς ἀστραβῆ κανόνα αὐτῶν ἔλαβον τοῦ Ἀμοργίνου ἱαμβογράφου Σιμωνίδου τὰ σωζόμενα, ἐξαίρετως δὲ τὸ κατὰ γυναικῶν ἀπαράμιλλον ποιημάτων αὐτοῦ.

Ἡ Ἀμοργὸς τὸ πάλαι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν ἱστορικῶν, εἶχε τρεῖς πόλεις ἐπισήμους, *Μινῶα*, *Ἀρκεσίτην*, καὶ *Αἰγιάλην*, ὧν ἐρείπια σώζονται ὀλίγιστα μὲν ἐν Αἰγιάλῃ, οὕτω καὶ νῦν ἔτι καλουμένην, καὶ ἐν Μινῶα, τῇ νῦν *Μουρτουλιᾷ*, πλείστα δὲ καὶ ἄξια λόγου ἐν Ἀρκεσίτῃ, τῇ νῦν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, διὰ τὴν αὐτόθι μικρὰν ἀκρόπολιν *Καστρί* καλουμένην, ἐν ἣ σώζεται καὶ τὸ τεῖχος τῆς Ἀρκεσίτης, οἰκοδόμημα Κυκλώπειον, διαφυγὸν τὸν ὄλεθρον τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, καὶ ἄξιον ἀρχαιολογικῆς μελέτης, διὰ τε τὴν ἐπ' ἀρχαιότητι αὐτοῦ ἄξιαν, τὸ μαθηματικῶς ἀκριβὲς κλιμακωτὸν σχῆμα καὶ τὴν ἀκριβῆ ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἀπέχοντος αἰγιαλοῦ παράλληλον ἀπόστασίν του. Ἐνταῦθα σώζονται ἐπιγραφαὶ ἐπὶ μεγίστων λίθων ἐντετειχισμένων εἰς ἀγροτικὰς ἐπαύσεις, εἰσέτι ἀνέκδοτοι καὶ ἀγνωστοί. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ ὑπάρχουσι πολλαχοῦ ἀρχαίων οἰκοδομῶν ἐρείπια, ὧν ἐπισημότερα οἱ λεγόμενοι *Πύργος τοῦ Χωριοῦ*, καὶ *Πύργος τοῦ Ῥηκτεοῦ*, ἐξ ὧν τοῦ μὲν πρώτου ἡ βορειοδυτικὴ γωνία, διὰ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἀκρογωνιαίων λίθων συναρμογῆς, διατηρεῖται εἰσέτι θαυμασίως, καὶ τοι μονωθεῖσα πρὸς αἰῶνων, κατακηρυμισθεῖσάν τῶν μετ' αὐτῆς συνεχομένων καὶ ταύτην ἀπαρτιζουσῶν πλευρῶν, ὧν μόνῃ ἡ βόρειος σώζεται μίαν μόλις ὀργυιᾶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ὅπου καὶ πρόσκαιον διάζωμα τῆς μεγάλης καὶ παραλληλογράμου αὐτῆς οἰκοδομῆς διατηρεῖται, ἔχον ἐξ ἡ ἑπτὰ ὀχέτους τεχνέντως εἰργασμένους διὰ μακρὰς συγγραφῆς θέλωμεν ἀποδείξει ἄλλοτε ὅτι τὸ ἐρείπιον τοῦτο ἦτο ποτὲ τὸ Λιουργεῖον τῆς Κολοφῶνος. Τοῦ δὲ Πύργου τοῦ Ῥηκτεοῦ ὑπάρχει τὸ ἥμισυ, εἶναι δὲ μικρὸν κυκλοτερές οἰκοδόμημα ἄνωθεν κυκλώπειον ἐξ εὐαριθμῶν μὲν ἀλλὰ παμμεγίστων λίθων, σχεδὸν ἀλαξέυτων καὶ κύβου μόλις σχῆμα λαβόντων καὶ ἐδραίως

ἐπιτεθειμένων συνιστάμενον. Πανταχοῦ δὲ ὅπου ἀν ὑπάρχῃ ἴχνος ἀρχαιότητος, παρετηρήσαμεν, ὅτι κατέχει τὴν ἀρίστην θέσιν.

Ἡ δὲ νῦν πρωτεύουσα πόλις, καλουμένη ὁμωνύμως τῇ νήσῳ καὶ *Χῶρα*, κεῖται εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς νήσου, ἐπὶ λοφειοῦς ὀροπεδίου περὶ μονόλιθον ὑψηλὴν καὶ ἀπότομον ἀκρόπολιν, *Κάστρον* καλουμένην, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν ὄλην *Κάστρον* τινὲς ὀνομάζουσιν, ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς ἀλλ' εὐτελεῖς ἐπάλλξεις τῆς ὁποίας ὑπερασπίζοντο οἱ κάτοικοι τὸν πόλιν, κατὰ τῶν ἀεὶ πρὸ καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐπερχομένων πειρατῶν. Τέσσαρα δὲ χωρία ἢ *Λαγκάδα*, τὰ *Θολάρια*, ὁ *Ποταμὸς* καὶ ὁ *Στροῦμπος*, μίαν μὲν ὥραν περίπου ἀλλήλων ἀπέχοντα, τέσσαρας δὲ τῆς πόλεως ἀνατολικῶς αὐτῆς, καλοῦνται κοινῶ ὀνόματι *Αἰγιάλη*, κατέχοντα τὴν ἀρχαίαν τῆς Αἰγιάλης θέσιν, ὡς καταφαίνεται ἐκ γηλόφου τινὸς ἀμπλοφύτου ὄλου, τὸ ὄνομα *Παγκάλη* ἢ *Πάγγος* ἔτι καὶ νῦν φέροντος, καὶ ἐκ τινων ἐπιγραφῶν πλησίον τοῦ χωρίου *Θολαρίων*, ἐπὶ θράχων ἀρχαίους γράμμασι γεγραμμένων.

Παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ ῤηθέντος λιμένος *Κατάπολα* ῥέει ὕδωρ ἀέννητον, ἄφθονον καὶ ὑγιεινότερον, ἐκβάλλον εἰς τὴν θάλασσαν· πεντήκοντα δὲ περίπου οἰκίαι, ὧν αἱ πλείστα ἀκατοίκητοι, κεῖνται αὐτόθι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μινῶας, ἐνθα ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ διαφόρων ψηφισμάτων τῆς *Βουλῆς* καὶ τοῦ *Λήμου τῶν Μινωϊτῶν*, ὧν αἱ πλείστα ἀνέκδοτοι. Αὐτοῦ φαίνονται ἐρείπια καταχλωθέντος χριστιανικοῦ ναοῦ μεγίστου, τεμάχια δὲ τοιχογραφιῶν καὶ ἀγιογραφιῶν αὐτοῦ, καλλιτεχνικὴν ἔχοντα ἄξιαν, πείθουσιν ἡμᾶς περὶ τε τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς λαμπρότητος τῆς ἀπολεσθείσης αὐτῆς οἰκοδομῆς.

Πλὴν τοῦ ῤηθέντος λιμένος *Κατάπολα*, ὑπάρχει καὶ ἕτερος πρὸς ἀνατολάς, ὁ τῆς Αἰγιάλης, κόλπος μᾶλλον παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένος ἢ λιμὴν, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι δύο ὄρμοι καὶ αὐτοὶ οὐχὶ τόσῳ ἀσφαλεῖς, Ἀξιολογώτεροι δὲ ὄρμοι ὑπάρχουσι κατὰ μὲν τὸ νότιον μέρος ὁ *ἐξώδοτος*, ἢ *Ἁγία Ἄρνα*, τὸ *Μερσῶνι*, τοῦ *Μούρου*, ἢ *Γωνιά*, ἢ *Καλοταρίτσια* καὶ ἢ *Κραμβούσα*. Κατὰ δὲ τὸ βόρειον ὁ τοῦ *Λιθέρου*, τὰ *Παραδείσια*, ὁ κάτω *Κάμπος*, αἱ *Φοινικαὶ*, ἢ *Βλιχάδα Περιστερῶν*, ἢ *Νικουρῶν*, ἢ ἅγιος *Παῦλος*, καὶ ἢ μικρὰ καὶ μεγάλη *Βλιχάδα* τῆς Αἰγιάλης.

Ἡμίσειαν δὲ ὥραν περίπου πρὸς ἀνατολάς τῆς πόλεως, ὑπὸ τὸν πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένον καὶ τῇ θαλάσῃ ἐπικρεμάμενον ἀπότομον τοῦ ὑψηλοτάτου ὄρους τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ θράχον, ὑπάρχει ἡ εὐαγεστάτη Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς *Χωζοβιωτίσσης*, πανάρχαιον σέμνωμα τῆς νήσου, κτίσμα τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Ἡ πλουσιωτάτη τῶν διατηρουμένων μετὰ τὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, κεκτημένη πολλὰ καὶ πλούσια μετόχια ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς πέριξ νήσοις καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐν αὐτῇ μονάζουσιν 20 σεβάσμιοι μοναχοί, ἢ δὲ θέσις εἶναι μοναδική, αἰσθημα ἀπερίγραπτον διεγείρουσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ· διὸ καὶ τὸ χρυσόβουλον

ΤΑ ΧΡΥΣΩΡΥΧΕΙΑ

ΤΗΣ

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ.

τῆς Μονῆς ἀπὸ τοῦ τόπου ποιεῖται τὴν ἀρχήν. Πρὸ τοῦ Μοναστηρίου, κρημνοὶ ὀλισθηροὶ, θραχώδεις καὶ ἀπότομοι ἐκτείνονται μέχρι θαλάσσης, ἧς ὁ θρυχηθὺς νυχθημερὸν ἀντηχεῖ τρομερὸς, ἀνωθεν δ' ὑπερκρέμαται ἐκπληκτικῶς τὸ ῥηθὲν ὕψιστον τῆς νήσου ὄρος ὡς διὰ πελέκειος τετμημένον, καὶ κεραμόχρουν πελώριον τομὴν προφαίνον, λίθοι δ' ἐνίοτε μέγιστοι ἀποσπώμενοι ἀπὸ τῆς ὕψη διὰ ξηρασίας ἢ πολυουμβρίας, καταπίπτουσιν ἔξω τοῦ Μοναστηρίου κατακυλιόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὅτε κατακρημνίζουσι τὸν ἔξω τοῖχον, ὃς τις μόνον εἶναι εὐπρόσβλητος, τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς ἀσπίζομένης ὑπὸ τοῦ ἐπ' αὐτῆς πλησιεστάτου σπηλοειδοῦς βράχου.

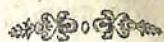
Συναρτίζει δὲ ἡ Ἀμοργὸς μετὰ 3 ἄλλων νήσων τὴν ἐπαρχίαν Θήρας τοῦ Νομοῦ τῶν Κυκλάδων, ἀπέχουσα τοῦ Πειραιῶς 145 μίλια καὶ περιέχουσα ἔξω περιῶπου χιλιάδας κατοίκων, ἀποτελούντων δῆμον Β' τάξεως. — Ἐχει δὲ δύο δημοτικὰ Σχολεῖα περιέχοντα ὁμοῦ περὶ τοὺς 300 μαθητάς. Τὸ δ' Ἑλληνικὸν κατηργήθη δυστυχῶς πρὸ 5 ἐτῶν, ἀλλὰ πρόκειται ἤδη νὰ συστηθῆ, ὡς λέγουσι. Ναοὶ ὑπάρχουσι πλείστοι, ἐπίσης καὶ ἱερεῖς διακρινόμενοι διὰ τὸν σεβάσμιον καὶ ἀφιλοκερδῆ αὐτῶν χαρακτήρα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμοργοῦ εἶναι ἐν γένει Ῥωμαεῖοι, ὠραιότατοι καὶ μακροβιώτατοι, διὰ τὴν ὀρεινὴν διατριβὴν καὶ τὴν ἠθικὴν αὐστηρότητα καὶ λιτότητα τοῦ βίου των. — Εἶναι λίαν ὀμιλητικοὶ καὶ χαρίεντες, ἀλλ' εὐερέθιστοι, ὀξύλογοι καὶ ἐκδικητικοί· φιλοξένοι ἐν τοῖς μάλιστα, ἀλλὰ ζηλότυποι, φίλοι τῆς γεωργίας καὶ ποιμαντικῆς μᾶλλον ἢ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν Μουσῶν. — Κέκτνται πνεῦμα ζωηρὸν καὶ ὀξύ, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡμελημένον καὶ ἀκαλλιέργητον. Τὰ μεγάλα ἐγκλήματα ἦσαν σπάνια ἐνταῦθα· τὸ δ' ἐμπόριον, ἢ μετὰ τῶν ξένων ἐπιμίσθια καὶ ἡ ναυτιλία αὐτῶν εἶναι σμιττοκρά. Ὡς οἱ ἀρχαῖοι τῆς νήσου κάτοικοι ἐνθέρμως ἐλάτρευον τὴν Ἀφροδίτην, καὶ περικαλλῆ ναὸν αὐτῆς εἶχον, μιμούμενοι τοὺς Μηλισίους καὶ Ἀθηναίους ἀπ' ὧν εἶλκον τὸ γένος, οὕτω καὶ οἱ νῦν λατρεύουσι τὸν υἱὸν τῆς Κυθῆρας καὶ τὸ κάλλος μετὰ θερμότητος Ἀθηναϊκῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐχὶ καὶ μετὰ ἴσης Ἰσπανικῆς ἐγκαρτερίσεως καὶ σταθερότητος. . . Αἱ δύο προκείμεναι εἰκόνες παριστῶσι τὴν πρὸ 200 ἐτῶν ἐνδυμασίαν τῶν Ἀμοργίνων γυναικῶν, ἀλλὰ σήμερον ὁ πανταχοῦ ἔξαπλωθεὶς Εὐρωπαϊσμός ἠφάνισεν ἐντεῦθεν τὰ προυζουκένια φαρδομάνικα, τοὺς κροσσωτοὺς διπλοῦς καὶ τριπλοῦς ποδογύρους, τὰ μυτηρά καὶ τρίζοντα πασσυμοκουντουράκια, τὰ κολόβια, τὰ ὀλόχρυσα στομαχικά, τὰ κατὰ στενα στοφεδένια γουνελάκια, ταῖς ζαφοριάσταις ἐρένταις καὶ αὐτοὺς τοὺς μέχει χθὲς τρούλους, ὁ δὲ νῦν προσηχόμενος ξένος αἰσθάνεται ἀμέσως ὄζοντα κ' ἐνταῦθα τὸν Εὐρωπαϊσμόν.

Ἀθήνησι, τῇ 17 Ἰουνίου 1852.

EMMANOYHA IOANNIDHS

Ἀμοργῖνος.

Ἡ Χαλιμᾶ νομιζομεν διηγεῖται τὴν ἱστορίαν μαγνητικῆς βράχου, κειμένου ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης καὶ ἐμπνέαντος φρίκην εἰς τοὺς ναυτιλομένους. Τὸ πέλαγος εἶναι κυανοῦν, ὁ οὐρανὸς αἴθριος, ὁ ἀνεμος οὐριος, τὸ πλοῖον τρέχει καὶ ὀναύτης τραγωδεῖ ἐπὶ τοῦ εὐθρόπτου σκάφους, τὸ ὅποιον τὸν διαχωρίζει ἀπὸ τὴν ἄβυσσον. Αἰφνης τὸ βλέπει νὰ διαλύεται καὶ νὰ ἀνοίγῃ· νομίζεις ὅτι χεῖρ ἀόρατος καὶ ἀθόρυβος χωρίζει ἐν κρῆς ἐν τὰ διάφορα αὐτοῦ τεμάχια. Διότι ὁ ὀλέθριος βράχος ἔλκει μὲ δύναμιν ἀκαταμάχητον τὸν σίδηρον, ὅστις συνῆπτεν ὅλα τὰ τεμήματα τοῦ πλοίου καὶ σκορπίζει τὰ εἰσώτια αὐτῶν εἰς τὸν ὠκεανόν.

Εἰς τὴν ἀχανῆ Ὠκεανίαν, τὴν ὅποιαν οἱ γεωγράφοι ὀνομάζουσι πέμπτον τοῦ κόσμου μέρος, ὑπάρχει νῆσος ἔχουσα ἑκτασίην ἴσην τῆς Εὐρώπης καὶ καλουμένη Αὐστραλία. Λέγουσιν, ὅτι ἡ φύσις ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὴν γῆν ταύτην ὅλα αὐτῆς τὰ ἀγαθὰ καὶ ὅτι φύονται εἰς αὐτὴν ἐπίσης ὅσα εἰς τὴν δικακαυμένην ζώνην καὶ ὅσα εἰς τὴν εὐκρατον. Πρὸ πενήκοντα περίπου ἐτῶν, φυλὴ νέκ, ἢ Ἀγγλοσαξονικῆ φυλῆ, ἧτις εἶναι, φαίνεται, πεπρωμένον νὰ μεταβάλλῃ τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, μετέβαλε καὶ τῆς χώρας ἐκείνης τὴν ὄψιν. Ἐδημιούργησεν ἐκεῖ νομὰς ἀχανεῖς, ὅπου βόσκουσιν ἀναρίθμητα ποίμνια, ἀπὸ τῶν ὁποίων πλουτεῖ καὶ ἡ ἀποικία καὶ ἡ μητρόπολις. Ἐσύστησεν κοινωνίαν νέκν, κοινωνίαν συγκειμένην ἐκ παντοδαπῶν ἀνθρώπων, ὅποιοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τῆς Ῥώμης κάτοικοι, ἀλλὰ δραστηρίαν, τολμηράν, βιομήχανον καὶ πρόθυμον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ τετραπέρατα τῆς οἰκουμένης. Ὁ νέος λοιπὸν αὐτὸς κόσμος ἐπρόκοπτε μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἤρχιζε νὰ ἐπιδεικνύῃ εἰς τοὺς λαμπροὺς αὐτοῦ λειμῶνας καὶ εἰς τὰς ἀρτιγεννήτους πόλεις τὴν πολυτέλειαν τῆς ἠθικῆς του ἡλικίας, ὅτε αἰφνης ἡ ἐργασία παύει, αἱ πόλεις ἐρημοῦνται καὶ δὲν μένουσιν εἰς αὐτὰς εἰμὴ γέροντες καὶ νήπια· οἱ λειμῶνες καὶ τὰ ποίμνια παραδίδονται ἀφρούρητα εἰς τὰ ἄγρια θηρία, πάντες δὲ οἱ ἀνθρωποι, παρασυρόμενοι ὑπὸ βέβρατος ἀκαταμάχητου, ὀρμῶσι πρὸς ἐν καὶ μόνον σημειόν. Ὁ μαγνήτης, ὁ ἔλλορμῶσι πρὸς ἐκείνους αὐτὰς τὰς ζωηρὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν ὄλας αὐτὰς τὰς ζωηρὰς δυνάμεις, εἶναι ὁ χρυσός. Αἱ χιλιάδες αὐταὶ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων οἱ ὀφθαλμοὶ σπινθηροβολοῦσι καὶ ἡ ὄψις εἶναι ἐξημμένη, οἱ ὅποιοι ἀφίνουσι τὰς οἰκίας των, τοὺς ἀγρούς των, τὰς ἐστίας των, καὶ ὄπισθεν μὲ δόρυ καὶ σκαπάνην, ἀνασκάπτουσι σπασμοδικῶς τὴν γῆν, εἶναι χρυσοθῆραι. Διότι εὐρέθησαν ἐκεῖ μεταλλεῖα περιέχοντα θησαυροὺς ἀνηκούστους, τερατώδεις, πρὸς τὰ ὅποια συγκρινόμενα τὰ μεταλλεῖα τῆς Καλλιφορνίας φαίνονται πτωχά. Ὁ ἀναγινώσκων τὰ θαύματα ὅσα γράφονται ἀπὸ Αὐστραλίας νομίζει τῶντι, ὅτι ἀναγινώσκει τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς.

α Φαντασθῆτε, λέγει, μία τῶν ἐπιστολῶν ὅσας δημοσιεύουσιν αἱ Ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες, χαρισιστάτην κοι-

λάδα, περιεζωσμένην ὑπὸ δάσους, τῆς ὁποίας τὸν πυθμὲν καλύπτει τάπησ χλοερῆς, ποτιζόμενος ὑπὸ διαυγοῦς ρύακος. Αὐτὸς εἶναι ὁ τόπος τῆς ἐπαγγελίας. Τὴν στιγμήν ταύτην, ὁ τόπος οὗτος εἶνα κατατεμνημένος, ἀπαραλλάκτως ὡς κυψέλη μελισσῶν, ἀπὸ τρήσας, ὧν ἐκάστη ἔχει ὀκτὼ τετραγωνικῶν ποδῶν περίπου ἑκτασιν, βῆθος δὲ διάφορον ἀπὸ ἕξ μέχρι τεσσαράκοντα ποδῶν. Ἡ ποσότης τοῦ χρυσοῦ ἢ ἀπὸ αὐτῶν μέχρι τοῦδε ἐξαχθεῖσα εἶναι ἀπίστευτος. Ἀπὸ μίαν μόνον τρύπαν ἀνώρυξιν 40,000 δραχμῶν, ἀπὸ

ρισθῆ κατ' ἔτος 30.000 δραχμῶν καθαρὸν κέρδος, ἀφ' οὗ πληρώσῃ ὅλα τὰ ἐξοδά του, τὰ ὁποῖα σήμερον κατήντησαν ὑπέρογκα. Εἶναι δὲ τινες κερδήσαντες 280,000 δραχμῶν εἰς δύο μῆνας, διότι, τέσσαρες ὄντες, ἐμοίρασαν 1,120,000 δραχμῶν. »

Ἄλλη δὲ διαλαμβάνει.

« Ἐξ ἐβδομάδας, εἰς μῆν, δεκαπέντε ἡμέρας, ὀκτὼ μόνον ἡμέρες παράγουσι ποσὰ ὑπέρογκα. Πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶδα τέσσαρας ἀθρώπους φορτόνοντας εἰς ἀμαζάν κιβώτιον, τὸ ὁποῖον μετὰ κόπου ἠδύνατο

ἄλλην 50,000. Εἰς τῶν φίλων μου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου γράφω τὴν παρούσαν, εἶδεν ἐργάτην λαμβάνοντα 40,000 δραχμῶν ἀντιμισθίαν, δι' ἐργασίαν μιᾶς ἐβδομάδας. Εἰς διάστημα μόλις περιέχον τινὰς ἑκατοντάδας ποδῶν, βλέπεις χιλιάδας ἀνθρώπων ἀσχολουμένων ὡς μελίσσας καὶ μετ' αὐτὸν σχεδὸν βόμβον· εἶναι δὲ τόσοι πυκνοὶ, ὥστε δὲν εἰμπορεῖς νὰ διέλθῃς μεταξὺ, χωρὶς νὰ τοὺς ἐγγίσης. »

Ἄλλη δὲ ἐπιστολὴ γράφει.

« Ἀνθρώπος, μετρίως ἐργαζόμενος, εἰμυ, εἰ νὰ πο-

αὐτοὶ νὰ μεταφέρωσι περιεχε δὲ τὸ προϊόν ἐργασίας ἐξ ἐβδομάδων καὶ ἐξύγιζε βεβαίως ὑπὲρ τὰς διακοσίας λίτρας. »

Οἱ χρυσολόγοι αὐτοὶ ὁμοιάζουσι τοὺς ἀθρώπους οἱ ὁποῖοι συμπίπτει νὰ κερδήσῃ εἰς λαχεῖον μέγα χρημάτων ποσὸν ἢ νὰ λάβωσιν ἀπρὸςδόκητον κληρονομίαν· πανηγυρίζουσι, δηλαδή, τὴν τύχην των διὰ πολλῆς ἀσωτίας. Εἰς τινὰς ὁ χρυσοὺς ἐπροξένησεν ἀληθῆ μῆθην, ὥστε κατήντησαν νὰ ἐκπληρῶσιν ὀρέξεις ἀξίας τῆς Κλεοπάτρας· ὁ μὲν παρεμβάλλει γραμματίον 5

λιρών, ἦτοι 140 δραχμῶν, μεταξὺ δύο πλακούντων καὶ τὸ τρώγει ὡς ζυμαρικόν, ὁ δὲ συστρέφει δύο γραμμᾶτια καὶ τὰ καταβάζει ὡς καταπότιον. Ἄλλοι πληρόνουσι τὰ ἐλάχιστα πράγματα διὰ γραμματίων, μὴ λαμβάνοντες τὸν κόπον νὰ περιμένωσι τὴν εἰς αὐτοῦ ἀπόδοσιν τοῦ πλεονάζοντος πλοῦτος εἰς ψιλὰ νομίσματα ἐνὶ λόγῳ ὁ χρυσὸς σκορπιζέται, δὲν ἀριθμεῖται, καὶ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐκλεψαν 8 ἢ 9000 δραχμῶν, ὑψώνει τοὺς ὄμους καὶ λέγει μὲ πολλήν ἀτραξίαν. «Αἱ! μήπως δὲν ὑπάρχουν ἄλλαι!»

Ἄλλ' εἰς τὸν κόσμον τοῦτον δὲν ὑπάρχει καλὸ κακότητος ἀμικτον· ἂν ὁ χρυσὸς ἤρχετο βαθυκδόν καὶ κατ' ὀλίγον. ἤθελεν ἀνακυβέδωλος χρησιμεύει ὡς πηγή νεῦ καὶ φυσικὴ εὐπορίας, ἀλλὰ ἤλθεν ὡς καταρράκτης καὶ ἀληθῶς καταπόντισε τὴν ἀστισύστατον αὐτὴν κοινωνίαν. «Πῶς ἡ ἀληθὴς φιλοπονία, ἡ τακτικὴ, ἡ ἀμειβομένη κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς φιλοπονία ἦτο δυνατὸν ν' ἀντιέξῃ εἰς τὸν καταπλακτικὸν συναγωνισμόν τοῦ εὐρεθέτους πλοῦτος; Ὅσοι ὅσοι εἰς τὰ πόλεις μετήρχοντο ἢ ἐμπορίαν, ἢ βιομηχανίαν, ἢ ἄλλο ἐπάγγελμα, ἢ δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν ὑπηρεσίαν, παρήτησαν τὰ πάντα διὰ νὰ ὑπάγωσι νὰ συλλέξωσι χρυσίον σωρῶδον· καὶ αὐτὰ τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ἐλειποτάκτισαν ἀθρόα, διὰ νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ ἀκατανίκητον ρεῦμα.

Λέγουν, καθὼς ἠξέυρετε, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Μίδα κατέθηκε τοὺς ὑπηρετοὺς του διὰ τῆς εἰς τὰ χρυσορυχεῖα ἐργασίας, φιλόσοφοί τις, διὰ νὰ τὸν ἀποδείξῃ τὸν κίνδυνον τὸν ὅποιον ἐκ τούτου τρέχει, παρέθεσαν εἰς τὴν τράπεζάν του φαγητὰ χρυσά, τὰ ὅποια ὁ μονάρχης δὲν εὗρε πολλὰ νόστιμα. Τὴν στιγμήν αὐτὴν οἱ ἀποικιοὶ τῆς Αὐστραλίας εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ βασιλέως Μίδα· ἔχουν χρυσὸν πολλὴν, ἀλλὰ οὔτε τροφὴν ἔχουν, οὔτε ἐνδύματα. Οἱ θεῖνοὶ τῶν εἰναι κωμικοὶ συγχρόνως καὶ θλιβεροί. Εἰς ἐξ αὐτῶν γράφει ἀπὸ Μελβουρνού, τῆς πρωτευούσης πόλεως.

Ἔχω χρεῖαν ὑποδημάτων καὶ δὲν εἰμπαρῶ νὰ κατασκευάσω αὐτὰ, οἰκονομῶ τιμὴν καὶ ἂν πληρώσω. Εἰμπαρῶ ἀκόμη καὶ προμηθεύομαι τὸν ἐπιούσιον ἄρτον μου κατ' ἔλεος, ἀλλὰ δὲν εἰναι βέβαιον ἂν θέλω ἔχει αὐτὸν καὶ αὔριον. Δίδω 5 σελίνια δι' ἕνα κἀδον νεροῦ καὶ 30 σελίνια δι' ἕνα κοιλὸν βρόμου, πρὸς διατροφὴν τοῦ ἵππου μου. Ὅλοι οἱ ὑπηρετῆται τοῦ δικαστοῦ ἀνεχώρησαν, ὅθεν δὲν εἰμπαρῶ νὰ μεταχειρισθῆ τὴν ἀμαξίαν του· οἱ υἱοὶ του καθαρῖζουσι τὰ μαχαίροπεύρουνα καὶ σύρουσιν, ἐντὸς φορείου, τὸν πατέρα τῶν εἰς τὸ δικαστήριον.»

Ἄλλος γράφει·

«Εἶπον εἰς τὸν ὑπηρετὴν τοῦ ξενοδοχείου νὰ δώσῃ νὰ πλύνωσι τὰ ρούχά μου· ἀλλὰ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἰναι δυνατόν νὰ εὐρεθῆ πλύστρα. Διδ' ἢ ἀλλάξῃ τις ἀσπερόβρουχα ἀνάγκη ν' ἀγοράσῃ νεῦ. Τὰ ὑποδήματα πληρόνονται 80 δραχμάς· ἀπ' ἑτέρου γίνεται φοβερὰ κατανάλωσις Καμπανίου οἴνου, οἰνοπνεύματος καὶ ζύθου. Εἰς ἀπὸ τῶν μεταλλείων παρήγγειλε γὰρ 1200 βουκάλια, διότι πωλεῖ 70 αὐτῶν δωδεκάδρας καθ' ἡμέραν εἰς τοὺς πειγνινοσχερούμενους χρυσορυχοὺς.»

Ἄλλος πάλιν, τὸν ὅποιον ἐγκατέλειπον ὅλοι οἱ ὑπηρετῆται του καὶ ὅστις συγυρίζει ὁ ἴδιος τὸν ἵππον του, ἐνῶ ἡ σύζυγός του μαγειρεύει, γράφει.

Ἄλλος πάλιν, τὸν ὅποιον ἐγκατέλειπον ὅλοι οἱ ὑπηρετῆται του καὶ ὅστις συγυρίζει ὁ ἴδιος τὸν ἵππον του, ἐνῶ ἡ σύζυγός του μαγειρεύει, γράφει.

«Εἰς τῶν πλουσιωτέρων κατοίκων τῆς πόλεως μας, ἔχων ἄπειρα ποίμνια, μὴ ἠξέυρων δὲ πῶς νὰ συλλέξῃ τὸ μαλλίον αὐτῶν, ὑπήγεν εἰς τὰ μεταλλεῖα, διὰ νὰ καταπέισῃ ἀνθρώπους τινὰς νὰ ἀναλάβωσι τὸ ἔργον. Τοῦς ἠρώτησε, τί θέλουν τὸν ἀπεκρίθησαν, ὅλον τὸ μαλλίον. Ἄπρακτον δὲ ἀπεργόμενον, τὸν μετεκάλεσαν καὶ τὸν εἶπον· «Αὐθέντα, ἔχρμεν χρεῖαν μαγειροῦ· ἂν σὲ συμφέρῃ ἢ ὑπηρεσία αὐτῆ, σὲ δεδομεν 25 δραχμάς τὴν ἡμέραν.»

Ἐν μετῶ τῆς κερθινῆς αὐτῆς τοῦ χρυσοῦ, οἱ μάλλον ὄλων τῶν λοιπῶν πάσχοντες εἰναι οἱ ἰδιωκτῆται τῆς γῆς· τὰ παντοπωλεῖα ἀνθρώσι, διότι ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῆς καταναλωσεως ἔρχταν εἰς τιμὰς παραλόγους. Ἄλλ' ἡ τάξις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν πάσης τακτικῆς κοινωνίας, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν εἰρηδῆματα ὠρισμένα, κατατράφη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ θρηνεῖ καὶ ὀδύρεται.

«Μικθάνομεν, λέγει ἐπιστολὴ γράφεισα ἐκ Μελβουρνού, ὅτι ἀνεκαλύθησαν νεῦ μεταλλεῖα· φαίνεται ὅτι ὁ χρυσὸς ἐπλημύρυσεν. «Πῶς θελετέ λοιπὸν νὰ μὴ καταστραφῇ ἡ ἀποικία; Πῶς εἰμπαρῶ νὰ ὑπάρξῃ ἐργασία; Θετέν, ὅτι ἐν τῷ διαστήματι τοῦ προερχοῦς ἔτους θέλουν μᾶ· ἔλθαι 100,000 ἀποικιοὶ, ἢ μήπως κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν θελεῖ μείνει εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ κερδίξῃ μερικὰ σελίνια τὴν ἐβδομάδα. ἐνῶ εἰμπαρῶ νὰ ἔχῃ 130 τὴν ἡμέραν εἰς τὰ μεταλλεῖα; Εἰναι ἀνοησίαι, νὰ τὸ πιστεύσῃ τις. . . . Ἄν ἦσαν τοὶ λάγιστοι τὰ χρυσορυχεῖα ὀλίγα, ἂν ἦτο ἔλπις νὰ ἐξαρτηθῶσιν, αἱ συμφοραὶ μας, τοῦ καιροῦ προϊόντος, ἤθελον παύσει· ἀλλ' ὄχι, τὰ στρώματα τοῦ χρυσοῦ δὲν ἔχουσιν ὅρια καὶ εἰναι ἀνεξάρτητα!»

Ἐπὶ τῶν κωμῶν περὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι δὲν ἠξέυρουν τί νὰ κάμωσι τὸν πλοῦτον, καὶ ἄλλαι περὶ τῶν δυστυχημάτων τῶν εὐτυχῶν ἐραστῶν· ἀλλὰ τίποτε δὲν δύναται νὰ συγκρηθῇ μὲ τὴν ἀρετὴν ἐκφρασιν τῆς ἀπελπισίας ἐκείνης. Περ' ἡμῖν ὅπου ὅλος ὁ κόσμος ἀληθῶς εἶπειν δὲν πλεῖ εἰς πέλαγος χρυσοῦ, δυσκόλως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ἄνθρωπον ὀλοφυρόμενον, διότι τὰ χρυσορυχεῖα κινδυνεύουσι ν' ἀποβῶσιν ἀνεξάρτητα. Ὁ χρυσὸς τοσοῦτον ταυτίζεται μὲ τοῦ πλοῦτον, ὥστε ἀλλόκοτος φαίνεται ὁ ἀπελπίζομενος διότι πρόκειται νὰ εὐρεθῇ ἀφθονος χρυσός. Ἡ ἀλήθεια ἐν τούτοις εἰναι, ὅτι ἡ κυρίως λεγόμενη ἀποικία κατεστράφη ἢ μετ' οὐ πολὺ καταστρέφεται. Εἰς τὴν Καλλιφορνίαν ὁ χρυσὸς δὲν ἀνέτρεψέ τι, διότι δὲν εἶχε τί νὰ ἀνατρέψῃ· διότι ἐν αὐτῇ δὲν προπῆρχεν, ὡς ἐν Αὐστραλίᾳ, γεωργία, καὶ κοινωνικὴ κατάσταση, καὶ ἀποθησαύρισμα πεντηκονταετοῦς ἐργασίας. Ὁ περιζήτητος αὐτὸς χρυσὸς κατέπεσεν ὡς κεραυνὸς ἐν τῷ μέτῳ τῆς ἀρτιγεννήτου ἐκείνης κοινωνίας· ὁ ἀποικὸς θεωρεῖ μὲ θλίβιν του τοὺς ἐκτεταμένους αὐτοῦ λευμῶνας, ὅπου δὲν φαίνεται ψυχὴ ἀνθρωπίνη, καὶ τὰ ποίμνιά του ἐγκαταλελειμμένα εἰς τοὺς ἀγρίους κύνιας καὶ εἰς τὰ νοσήματα. Ἐπικαλεῖται ὀδυρόμενος βραχιόνας, βραχιόνας καὶ πάλιν βραχιόνας! Στέλλει

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΝΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ.

—ο—

χρήματα, στέλλει εκατομμύρια εἰς τὴν μητρόπολιν, ζητῶν εἰς ἀνταλλαγὴν ἀνθρώπους· καὶ ἡ μητρόπολις συνεκινήθη, καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ κόσμος τρέχει εἰς τὴν Αὐστράλιαν. Συνεκινήθη δὲ ἡ Ἀγγλία, ὄχι μόνον κηδομένη περὶ τῆς ἀποικίας τῆς, ἀλλὰ κηδομένη καὶ περὶ ἑαυτῆς, διότι βλέπει κινδυνεύουσαν μίαν τῶν κυριωτέρων πηγῶν τῆς βιομηχανίας τῆς. Τφόντι τὰ ἐργοστάσια τῆς Ἀγγλίας προμηθεύονται τὸ μαλλίον τῶν ἀπὸ τὴν Αὐστράλιαν· ἄλλοτε οἱ Ἀγγλοὶ ἐλάμβανον τὸ μαλλίον ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ πρὸ εἴκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε ἐτῶν τὸ φέρουσιν ἐξ Αὐστράλιαις, ἡ ὁποία εἶναι χώρα ἐδική των. Τῷ 1828, ἡ Αὐστράλια δὲν ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἰμὴ 120,000 λίτρας μαλλίου, τῷ δὲ 1851 ἦλθον ἐκεῖθεν 43 εκατομμύρια λιτρῶν ὥστε σήμερον ἡ ἀποικία ἐκεῖνη συντηρεῖ τὰ Ἀγγλικά ἐργοστάσια. Ἀλλ' ἂν τὰ ποίμνια ἀραιοθῶσιν, ἂν δὲν ὑπάρξωσιν ἄνθρωποι διὰ νὰ συλλέξωσι τὸ μαλλίον, ἂν ἐνὶ λόγῳ λείψῃ ἡ πρώτη ἐκεῖνη ὕλη, ἢ τί θέλουν ἀπογίνει τὰ ἐργοστάσια τῆς Ἀγγλίας; τί θέλουν ἀπογίνει αἱ πόλεις ἐκεῖναι πόλεις Leeds, καὶ Halifax, καὶ Bradford, καὶ Rochdale, καὶ Haddersfield, καὶ τὰ περὶ αὐτὰς ἀκμάζοντα χωρία, τῶν ὁποίων ἡ βιομηχανία αὐτὴ ἀπετέλει τὸν πλοῦτον καὶ τὸ κύχημα; Οἱ ἐργάται τῶν μαλλιουργείων ἦσαν οἱ εὐπορώτεροι, οἱ χρηστότεροι, οἱ φιλονομώτεροι τῶν ἐργατῶν· ἢ τί θέλουν γίνεσθαι, ὅταν αἴφνης διακοπῇ ἡ ἐργασία των; Τὰ ζητήματα ταῦτα ἀνησυχοῦσι πολὺ τοὺς Ἀγγλοὺς, καὶ διὰ τοῦτο, μὲ τὴν συνήθη αὐτῶν δραστηριότητα, ἐπεχείρησαν νὰ πέμψωσιν εἰς Αὐστράλιαν τὴν ἀπαραίτητον αὐτῇ δόσιν βραχιόνων· ἀνάγκη δὲ νὰ σπεύσωσι, διότι ὁ καιρὸς εἶναι βραχύς, μόλις ἔχουν δύο μῆνας διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὴν χρεῖαν ταύτην. Ἄν καταστραφῶσιν οἱ λαιμῶνες καὶ τὰ ποίμνια, ἡ ζημία δὲν θέλει περιορισθῆ εἰς μόνον τὸ ἐνεστὸς αὐτῶν κεφάλαιον, πρέπει νὰ προσθέσετε εἰς αὐτὴν καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν κόπον, ὅστις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ δημιουργηθῇ ἐκ νέου τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Πεντήκοντα ἔτη ἐργασίας καὶ βιομηχανίας ἐχρειάσθησαν διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀποικία ὅτι εἶναι σήμερον, διὰ νὰ εἰσχωθῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ συνοικειωθῶσιν μὲ τὸ κλίμα τὰ ποίμνια· τὰ τοιαῦτα πράγματα δὲν αὐτοσχεδιάζονται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

Ἀλλὰ ὑποθεσείσθω ὅτι ἡ Ἀγγλία θέλει στείλει εἰς τὴν ἀποικίαν τῆς χιλιάδας τινὰς ἀνθρώπων. ἢ τίς ἐγγυᾶται, ὅτι οἱ ἀποικοὶ, ἅμα φθάσαντες, δὲν θέλουν ἐγκαταλείψει τὰ πάντα διὰ νὰ δράμωσιν εἰς τὰ μεταλλεῖα, ὅτι ἅμα ἀναπνεύσαντες τὴν πυρετώδη ἐκείνην ἀτμοσφαῖραν, δὲν θέλουν καταληφθῆ ὑπὸ χρυσάγγλης; ἢ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις θέλει στείλει στρατεύματα· ἀλλὰ τὰ στρατεύματα θέλουν ἄρα γε δυναθῆναι νὰ ἐμποδίσωσι τὴν λειποταξίαν ἢ νὰ ἀνθέξωσι καὶ αὐτὰ εἰς τὸν πειρασμόν; Τίς ἔσται ὁ φυλάσσων τοὺς φυλάσσοντας;

(Ἐκ τοῦ Παλλικου).

Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλομεν κριθῆ ὡς ἄκαιρα γράφοντες, διότι ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ κρυστάλλινον παλάτιον, ὅταν τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ τούτου ἐγκαυχήματος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, οὐδ' ἔχνος σώζεται ἐν τῷ Ἰδαίῳ ἄλσει (Hyde-Parc), ὅταν ἐβρίσθη ὁ τελευταῖος κύβος περὶ τῆς τύχης του. Ἀλλ' ἀνελογίσθημεν ὅτι αἱ βιογραφίαι μετὰ θάνατον μάλιστα γραφόμεναι, εἰσὶν αἱ ἀρισταί, ἐπιτρέπουσαι τὴν ἐκ περιωπῆς ἔποψιν, χωρὶς νὰ ἐπιπροσθῶσιν αἱ τὴν κρίσιν καὶ προσοχὴν περισπῶσαι ἐλάσσονες καὶ διηνεκῶς ἀλλοιούμεναι βιωτικαὶ λεπτομέρειαι. Τοῦτο τῷ ὄντι συνέβη καὶ ὡς πρὸς τὸ προκειμένον παλάτιον. Εἶναι βεβαίως τοῦτο ἐν τῶν κυριωτέρων θαυμάτων ἀπ' ὅσα δέδοται τοῖς συγχρόνοις νὰ θαυμάσωσιν· ἀλλ' ἔτι μείζον θαῦμα ἦν αὐτὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς εὐρείας ἰδέας τῆς βιομηχανικῆς συνόδου ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς ἐθνῶν, καὶ μυριάδας θαυμάτων περιεῖχεν ἐκάστη τοῦ παλατιοῦ ὑποδιαίρεσις, ὥστε φυσικῶς αἱ ἐντυπώσεις διηροῦντο ἢ μαλλον συνεχέοντο, συνεχωνεύοντο, καὶ ἀντικατεστρέφοντο. Ἀλλ' ἤδη, ὅτε πάντων γεγυμνωμένων τῶν ἐν αὐτῷ, ζῆ ὡς τὰ τεῖχη τῆς Βαβυλωνος, ὡς ὁ κρεμαστός κήπος, ὡς τῆς ἀρχαιότητος αἱ μεγάλαι σκιαί, εἰς μόνην τὴν μνήμην καὶ τὴν φαντασίαν, ὀλοσχερέστερον δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ ἢ καθαρὰ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀποβρέουσα ἀξία καὶ μεγαλειότης αὐτοῦ. Τας περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις ἐραυρίζομεθα ἀπὸ τὸν Δίκηνς, τὸν δημοτικώτατον τῶν σημερινῶν συγγραφέων τῆς Ἀγγλίας.

Ἄποθεν ἀρχόμενος τῆς διηγήσεώς του, ὡς ὁ δικηγόρος, ὅστις προκειμένου περὶ κλοπῆς περονίου ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, καὶ πρὸς ὃν ἀνυπόμονος ὁ ἀντιδικός του ἔκραζε, ὁ δικηγόρος! κάτελθε εἰς τὸν κατακλυσμόν, ἢ ὡς ὁ λογιώτατος Γάλλος μάγειρος, ὅστις θέλων νὰ γράψῃ περὶ ὀρυζογάλου, ἤρξατο ἀπὸ τῆς κοσμογονίας, καὶ ὁ Δίκηνς διηγεῖται κατ' ἀρχάς, πῶς κατὰ τὴν πρῶτον Ἰαννουαρίου 1837 Ἀγγλὸς περιηγητής, ὁ Σχομβούρκος, ἀναπλέων τὸν ποταμὸν Βαρβίκην, ἐν Δημεράρᾳ τῆς Ἀμερικῆς, ἐξεπλάγη ἰδὼν ἐπιπλέοντα ἄθη γιγαντιαία, διάμετρον ἑνὸς καὶ ἡμίσειος περίπου ποδὸς ἔχοντα, πυκνὰ δὲ καὶ ἐρυθρόλευκα πέταλα, φύλλα δὲ πλατέα, πέντε ποδῶν διαμέτρου, πράσινα μὲν ἄνωθεν, κάτωθεν δὲ πορφυρά. Ἐκ τοιούτων ἀνθῶν, λέγει ὁ Δίκηνς, ἐσύνθετε βεβαίως ὁ Πολύφημος τὰς ἀνθοδέσμας, ἃς ἐπρόσφερεν εἰς τὴν Λευκοθέην. Ἀλλὰ ὁ Σχομβούρκος, εἰ καὶ ἀριστος βοτανικός, ἐπειδὴ ὅμως ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδῆ τὰς ἀνθοδέσμας τοῦ Πολυφήμου, δὲν ἐγνώριζε τὸ ἄνθος τούτο, τὸν Τιτᾶνα τῶν ἀνθῶν, δι' ὃ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ ὄνομα τῆς Βασιλίσσης του, καὶ ἐπέμψεν εἰς Ἀγγλίαν ἄθη, καὶ κάλυκας, καὶ φύλλα, καὶ ρίζας καὶ σπέρματα. Ἀλλ' ὅπως τὸ ἄνθος βλαστήσῃ δὲν ἤρουν μόνον σπόραι καὶ ρίζαι· ἐχρειάζοντο καὶ αἱ αὐταὶ περιστάσεις τοῦ ὕδατος, τοῦ ἀέρος, τῆς θερμοκρασίας

ἐχρειάζετο τὸ αὐτὸ κλίμα καὶ ὁ αὐτὸς οὐρανός. Ταῦτα ἀνέλαθε νὰ μεταφέρῃ εἰς Ἀγγλίαν ὁ Κ. Πάξτων, κηπουρός τοῦ δουκὸς τῆς Δεβονσείρης, ὅστις εἶναι συγχρόνως πεπαιδευμένος ὡς ἀκαδημαϊκός, καὶ ἀνὴρ μεγαλοφυέστατος. Κατασκευάσεν ἐπομένως κοίτην ὑγρὰν τοῦ θαυμασίου ἀνθους, ἐθέρμανε διὰ πωλήνων τὸ ὕδωρ ὅσον ὁ ἥλιος τῆς Ἀμερικῆς θερμαίνει τὸ τοῦ Βαρβίκου, τῷ ἔδωκε διὰ μικρῶν τροχῶν τὸν μικρὸν κυματισμὸν ὃν δίδει εἰς τὸν Βαρβίκην ὁ ἐπιχώριος ζέφυρος, καὶ κατέκλεισε τὸν μεγαλοπρεπῆ ζένον τοῦ φυτικῆ βασιλείου εἰς ὑάλινον οἶκον, συγκεντροῦντα καὶ θλώντα τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας εἰς τὴν πάτριόν του θερμοκρασίαν. Τὸ ἐξωτικὸν φυτὸν ἐφάνη εὐγνώμον εἰς τὴν πολυτελεῆ τυχτὴν φιλοξενίαν, καὶ ἤνθησε καὶ ἐβλάστησε, καὶ ἐβλάστησε τόσον ταχέως, ὥστε ὁ οἶκός του πλέον δὲν τὸ περιελάμβανε, καὶ ὁ Πάξτων ἠναγκάσθη νὰ τῷ κατασκευάσῃ ἄλλον μείζονα καὶ ἀναλογώτερον πρὸς τὰς προϋούσας του διαστάσεις.

Οὕτω συνελήφθη ἡ πρώτη ἰδίᾳ τοῦ κυριαλλίνου παλατίου. Ταῦτα δὲ συνέβαινον περὶ τὰ 1850, ὅτε πολὺς λόγος ἐγένετο περὶ τῆς γενικῆς ἐκθέσεως τῶν βιομηχανικῶν προτόντων ὄλων τῶν ἐθνῶν, καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς θέσεως εἰς ἀνέγερσιν αὐτοῦ. Πολλοὶ ἐπρότειναν τὸ Ὑδαῖον ἄλσος. Ἄλλ' ἄλλη φατρία, συγκεκριμένη κυρίως ἐκ τῶν περιοίκων, ἀντέλεγε, καὶ πρὸ πάντων ἐπλήρου τὰς ἐφημερίδας διαμαρτυρήσεων. Πῶς! νὰ κοπῶσι τὰ λαμπρὰ ἐκείνα δένδρα, τέκνα τῶν αἰώνων καὶ ἐγκαύχημα τοῦ λαμπροτάτου περιπάτου τῆς πρωτεύουσας. Καὶ πόση ἀνψυχία ἐπὶ μῆνας, ἴσως ἕτη ὀλόκληρα, δι' ὅλους τοὺς γείτονας, δι' ὅλους τοὺς περιδιαβάζοντας, ὅλη ἡ ἀτελεύτητος ἐκείνη μετακόμισις, ἡ ἐργασίᾳ, ἡ οἰκοδομὴ τοιοῦτου πλήθους ξύλων, πλίνθων, λίθων, πηλοῦ, τσαούτης ὕλης ὅση ἤρκει εἰς ἀνέγερσιν δέκα Αἰγυπτιακῶν πυραμίδων. ἔπειτα ὁποία ἔπρεπε νὰ ᾖναι ἡ στέγη ὑπ' ἣν ἔμελλον νὰ κατασκηνώσωσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ ὁποιοὶ οἱ τοῖχοι οἱ μέλλοντες τοιαύτην νὰ φέρωσι στέγην, καὶ πόσος ὁ χρόνος ὁ ἀπαιτούμενος δι' ἀνέγερσιν τοιούτων τοίχων, καὶ πόσος ὁ εἰς ἀποξήρανσιν αὐτῶν ἀναγκαῖος! Πάντα ταῦτα συνεζήτουν ὅλα τοῦ Λονδίνου αἱ ἐφημερίδες, συγχρόνως μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, καὶ μετὰ πολὺ περισσοτέρας ἐκτάσεως.

Μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ Πάξτων, ἀνεγίνωσκε μὲν καὶ τὰ περὶ Πασιφίκου καὶ Πάρκερ, ἀλλὰ μετὰ πολὺ περισσοτέρας προσοχῆς ἀνεγίνωσκε τὰ περὶ τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν ἐνστάσεων τῆς οἰκοδομῆς τοῦ παγκοσμίου καταγωγίου, καὶ εἰς πᾶσαν ἀνάγνωσιν διάφοροι ἰδέαι τῷ ἀνεπήδων εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ τῷ ἐργαζόμενῳ ἀνθρώπῳ, ἀνθρώπῳ ὅστις δὲν εἶχε καιρὸν νὰ παραδίδηται εἰς ὄνειροπολήσεις, ἐκτὸς ὅταν αἱ ὄνειροπολήσεις αὐταὶ ἀπητεῖτο νὰ φέρωσι καρπὸν τινα. Μίαν αὐγὴν ἀναπαυόμενος ἀπὸ τὰς πολλὰς ἀσχολίας του, προέδρευεν ὡς προϊστάμενος τοὺς ἐνόρκους τῆς ἐπαρχίας του ἐπὶ μικρᾶς τινας δίκης περὶ κλοπῆς. Ἐν ὅσῳ οἱ μάρτυρες ἐζητάζοντο, ὁ Πάξτων, κρατῶν χρωστῆρα εἰς τὴν χεῖρα, ἐσημεῖον ἐπὶ τοῦ χαρτοῦ τοῦ

κειμένου ἐμπρὸς του. Περὶ τὸ τέλος τῆς δίκης, εἰς τῶν ἐνόρκων, θέλων νὰ φωτισθῇ ἐντελέστερον πρὶν ἢ δώσῃ τὴν ἐτυμηγορίαν του, ἐζήτησεν ἀπὸ τον προϊστάμενον τὸ χαρτίον ἐφ' οὗ ἐσημεῖον. Ἄλλ' ἐξεπλάγη μεγάλως ἰδὼν ἀντὶ πάσης σημειώσεως τινὰς γραμμάς, τινὰς ἀριθμοὺς καὶ ἐν σχέδιον οἰκοδομῆς. Ὁ Πάξτων ἐγνώριζε κατὰ τύχην ἀπὸ τῆς προτεραίας τὴν συζητουμένην ὑπόθεσιν, διὰ τοῦτο δὲν ἐδίδεν οὐδεμίαν προσοχὴν εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἐσχεδίαζε τὸ οἰκοδομημα διὰ τὴν παγκόσμιον ἐκθεσιν. Καὶ ὁ μὲν κατηγορούμενος ἀθώωθη· ὁ δὲ Πάξτων ἄμα ἐπερατώθη ἡ δίκη, ἐδίπλωσε τὸ χαρτίον καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν κόλπον του, ἤλθεν εἰς τὸν σιδηρόδρομον καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Λονδίνον. Καθ' ὁδὸν ἡ συνοδεία ἐστάθη ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν εἰς ξενοδοχεῖον δια νὰ γευματίσουν οἱ ὀδοιπόροι. Αἰμώτων ὁ Πάξτων, διότι δὲν εἶχε προγευματίσει, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν· ἀλλ' ἐκεῖ ἀπήνησεν ἕνα γνώριμον, ὅστις τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, τὸν περίφημον ἀρχιτέκτονα τῆς σωληνωτῆς γεφυρᾶς τοῦ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας πορθμοῦ, τὸν κατασκευαστὴν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ σιδηροδρόμου, τὸν ἐνδοξον Στεφενσῶνα, τὸν *Δεινοκράτην* τῶν νέων χρόνων.

— Εὐτυχῆς ἀπάντησις, εἶπεν ὁ Πάξτων! Μ' ἐνεθυμίσατε ὅτι ἔχω εἰς τὸν κόλπον μου τοῦτο τὸ χαρτίον· ἰδέτε το. Εἶναι σχέδιον τοῦ οἰκοδομηματος τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως. Εἰπέτε μοι τὴν γνώμην σας ἐλευθέρως, ἐνθυμούμενος ὅτι δὲν εἶμαι ἀρχιτέκτων καὶ δὲν ἔχω ἀρχιτέκτονος φιλαυτίαν.

— Ἄ! τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως! εἶπεν ὁ Στεφενσῶν. Τῷ ὄντι; τῷ ὄντι; εἶναι τὸ χιλιοστόν ἑκατοστὸν πρῶτον σχέδιον· καὶ ἐρρόφησε τὸν ζωμὸν ὅστις τῷ εἶχε παρατεθῆ, μετὰ θορύβου ὅστις οὐδὲν ἀγαθὸν ἐφαίνετο οἰωνίζων εἰς τῆς δωδεκάτης ἑκατοντάδος τὸ πρωτογενὲς τοῦτο προῖον.

Οὕτως ἐρρόφηθη ὁ ζωμὸς ὅλος· μεταξὺ δ' αὐτοῦ καὶ τοῦ βειφστεκίου ἐρρόψεν ὁ Στεφενσῶν πρὸς τὸ χαρτίον ἀδιάφορον βλέμμα, συνδεδυμένον ὑπὸ ἐλαφροῦ μειδιάματος, ἐκφράζοντος εἰρωνείαν τινὰ, οὐχὶ πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ σχεδίου, ἀλλὰ πρὸς τὴν εὐθείαν ἑαυτοῦ, ὅτι συγκατένευε τῷ ὄντι νὰ ἐμβλέψῃ εἰς ἐπινόημα κηπουροῦ, ἐπὶ ἀντικειμένου ἐφ' οὗ ἀπέτυχον οἱ μέγιστοι τῶν ἀρχιτεκτόνων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔετμενε καὶ ἐνεφορεῖτο τὸ αἵματοσταγὲς κρέας, ἢ ἔπιπε τὸν πικρὸν τοῦ ζύθου ἄφρον, συγχρόνως ἐν ᾧ διέτρεχε καὶ τὸν χάρτην, ἀλλ' οὕτως ὥστε ὑπερίσχυε τὸ πρῶτον, ἡ ὑλικὴ τῆς διανοητικῆς ἐργασίας· κατ' ὀλίγον δὲ ἀπέβησαν αἱ δύο ἰσόσταθμαι, καὶ τέλος τασούτων ὑπερίσχυεν ἡ δευτέρα, ὥστε ἅπαξ πληρώσας τὸ ποτήριον, τὸ ἐκράτησε περὶ τὸ ἐν τέταρτον πρὸς τὸ ἀνοικτὸν στόμα του, λησμονῶν νὰ τὸ πῖν, καὶ ἀποδεικνύων ὅτι τῷ ὄντι παλλοῦ γε καὶ δεῖ μεταξὺ κύλικος καὶ χειλέων ἄκρων.

— Δοιπὸν; . . . ἐρώτησε τέλος ὁ Πάξτων, οὔ ἡ ὑπομονὴ εἶχε φθάσει εἰς τὰ ἔσχατα πέρατά της, καὶ ἤρχισεν ὑποκίπτουσα εἰς τὰ πρῶτα συμπτώματα νευρικοῦ πυρετοῦ.

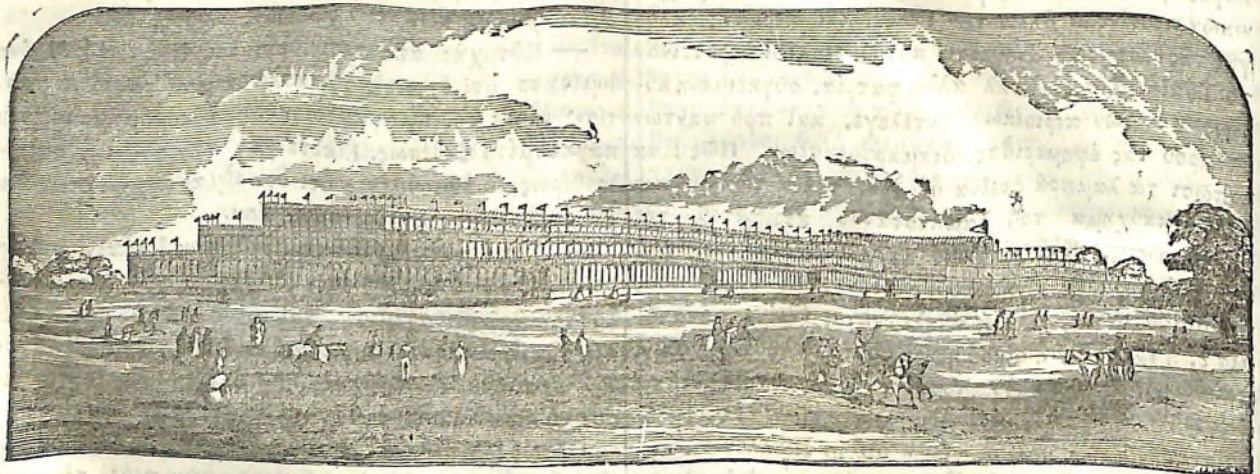
— Ἰοιούτῳν τι δὲν ἐδυνάμην οὔτε νὰ φαντασθῶ.

Εἶσαι, φίλτατε, ὁ μέγιστος τῶν ἀρχιτεκτόνων, καὶ ἂν μόνον οἱ κριταὶ σου εἶναι ἄξιοι σοῦ, τὸ σχέδιόν σου θὰ γίνῃ δεκτὸν πρὸς δόξαν τῆς Ἀγγλίας. Δὸς τοῦ ἐδῶ. Ἀναλαμβάνω τὴν τύχην του.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Στεφενσὼν, ὁ ἀληθῶς μέγας, διότι οἱ μεγάλοι ἄνδρες μόνον δὲν αἰθάνονται φθόνον, τὴν αἰσχρὰν ἄκανθαν τῶν ποταπῶν καρδιῶν· καὶ ἔλαβε τὸ σχέδιον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀποπνιγομένου ὑπὸ χαρᾶς κηπουροῦ.

Τὴν ἐπαύριον συνεδρίαζεν ἡ ἐπὶ τῆς μελετωμένης ἐκθέσεως ἐπιτροπὴ, προεδρευομένη ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου, τοῦ τὴν μεγαλεπήβολον συλλαβόντος ιδέαν. Ὁ Στεφενσὼν πολλάκις ἀπεπειράθη, ἀλλ' οὐδέποτε εἶπεν ἀφορμὴν νὰ εἰσαγγῆ τὸ ἐν τῷ κόλπῳ του σχέδιον, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, ἰδὼν τὸν πρίγκηπα ἀποσυρθέντα εἰς μίαν γωνίαν ἐν μυστικῇ συνδιαλέξει μετὰ τοῦ Ῥοβέρτου Πήλ, βιαζόμενος δὲ ν' ἀπέλθῃ ὁ ἴδιος, ἐνεπιστεύθη αὐτὸ εἰς ἓνα τῶν γραμματέων, ὅστις τὸ καθυπέβαλεν εἰς τὰ μέλη ἐκ μέρους του. Ὁ τε Πρίγκηψ καὶ ὁ Ῥοβέρτος Πήλ ἐθαύμασαν μεγάλως τὸ σχέδιον ἂν γίνῃ δεκτὸν, εἶπεν ὁ

χεν ἀνάγκην πρὸς ἐντελῆ ἐπικύρωσιν τινῶν μικρῶν τροπολογιῶν, καὶ ὡς τροπολογίαν ἐδέχθη τὸ ἀπ' αὐτοῦ, ὅσον ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἀπέχον τοῦ Παξτωνος. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶχε τὰς δυσχερεῖς του, διότι ἡ προθεσμία καθ' ἣν αἱ τελευταῖαι τροπολογίαι καὶ πληροφορίαι ὄφειλον νὰ παρουσιασθῶσι, καὶ νὰ γίνῃ ἡ ὀριστικὴ κατακύρωσις, ἔληγε μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἡ ἡμέρα δὲ καθ' ἣν τοῦτο ἐγνωστοποιήθη εἰς τὸν Παξτωνία ἦτον σάββατον ἑσπέρας, καὶ ἡ ἐβδόμῃς καθ' ἣν ταῦτα πάντα ἐνηργούντο ἦν αὐτὴ ἐκείνη ἐν ἣ εἶχε κυρωθῆ ἐν ταῖς βουλαῖς ἡ ἀπαγόρευσις πάσης ταχυδρομικῆς κοινωνίας ἐν κυριακῇ. Ἐπομένως ἐκ τῶν τοιῶν ἡμερῶν ἔττερεῖτο τῆς μιᾶς ὁ Παξτων, ὅστις πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ὄφειλε νὰ συλλέξῃ ἀφ' ὅλων τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων τῆς Ἀγγλίας τὰς εἰδήσεις καὶ προτάσεις περὶ τιμῶν τοῦ ὑέλου, τοῦ σιδήρου, τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, κτλ. Ἀλλ' ὁ χρόνος δὲν εἶναι πλέον σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ μέγας, ὁ ἀκαταμάχητος ἐκεῖνος θεός, ὁ τὰ πάντα κατορθῶν ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις τοῖς πᾶσιν ἐνιστάμενος. Ὁ χρόνος κατέβη τοῦ θρόνου, ἀπέθανε, καὶ

δεύτερος, ἔσται τοῦτο τὸ μέγιστον ὑελουργὸν προῖον ἀφ' ὅσα παρήχθησαν ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς νέας μου φορολογικῆς τοῦ ὑέλου διατιμῆσεως.»

Καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις τῆς ἐπὶ τοῖς ἔργοις του ἐπιχειροῦσης συνειδήσεώς του, αὕτη ἡ περὶ τοῦ κρυσταλλίνου πηλατίου κρίσις του, ἦν ἡ τελευταία σχεδὸν λέξις ἣν ποτὲ ἐπρόφερον, ὡς ἡ περὶ Ἑλλάδος ἦν ἡ τελευταία του δημηγορία εἰς τὰς βουλάς· διότι ἀμέσως ἀνέβη τὸν ἵππον του, καὶ ἐξῆλθε εἰς περίπατον, πεσὼν δὲ τοῦ ἵππου, ἐπληρώθη κυρίως, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἀπέθανεν.

Ὁ Παξτων προσεκλήθη μετὰ ταῦτα εἰς τοῦ πρίγκηπος, εἰσήκουσε τὸ σχέδιον, καὶ εἶχε τὴν εὐχαριστήσιν ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ στόματός του, ὅτι ἡ ἐπίνοιά του εἶναι ἀξιολογός, καὶ ὅτι ἀφεύκτως θὰ ἐπεκυρωθῆ, ἐν ἄλλῃ φθᾶτα δὲν εἶχε γίνεῖ δεκτὴ. Τοῦτο ἦν πικρὸν κρότατον πῶμα εἰς χρυσὴν φιάλην διδόμενον. Ἀλλ' καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀνεγνώρισε τὰ προτερήματα τοῦ Παξτωνίου σχεδίου, καὶ ἐπέσθη πῶς ἀπαξ δεχθεῖσα τὸ ἕτερον, δυνατὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοῦτο· καὶ ἰδοὺ τι ἐσοφίσθη. Εἶχε κηρύξει, ὅτι τὸ παραδεχθὲν σχέδιον εἶ-

τὸν διεδέχθησαν ὁ ἀτμός καὶ ὁ ἠλεκτρισμός. Σάββατον ἑσπέρας ἦν, καὶ τρεῖς γίνῃ σάββατον νύξ, ὅλα τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα ἀπὸ ἐσχατίας εἰς ἐσχατίαν τῆς νήσου εἶχον λάβει τὰς ἀνογκαίας ἐρωτήσεις. Τὴν κυριακὴν ὁ τηλέγραφος ἔμεινεν ἀκίνητος, ὡς μένει ἀκίνητος πᾶσα ἡ Ἀγγλία· τὴν δὲ δευτέραν τὸ πρωὶ ὁ Παξτων εἶχεν εἰς τὸ γραφεῖόν του ὅλας τὰς ἀποκρίσεις ὅλων τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας εἶχε περατώσει τοὺς ὑπολογισμούς του, διότι δι' εὐφροσύνης τρόπου, ὅστις συνεχρόνως συνετέλει καὶ εἰς τὴν συμμετρίαν τοῦ ἔργου του, εἶχε καταστήσει ἀπλουστάτην τὴν ἐργασίαν ταύτην. Ὅλοι του αἱ διαστάσεις ἦσαν πολλὰ πλάσιαι ἢ ἰσοπολλαπλάσιαι τοῦ 24. Οὕτω οἱ ἔσω κίονες ἀπέχουσιν 24 πόδας ἀπ' ἀλλήλων· οἱ δὲ ἔσω 8 (τὸ ἐν τρίτον τῶν 24). Τὸ πλάτος τῆς ἐγκαρσίου πτέρυγος εἶναι τρεῖς 24, τῶν δὲ λοιπῶν πτερύγων δις ὁ αὐτὸς ἀριθμός, καὶ τῶν παρόδων ἀπαξ· καὶ οὕτω τὰ λοιπὰ πάντα. Τὴν ἐπαύριον ἡ τροπολογία αὕτη παρουσιάσθη, καὶ ἀμέσως ἐγένετο δεκτὴ.

Ἄρτιον καὶ καλὸν οἰκοδόμημα πρέπει νὰ ἐχῇ διά-

φορα προτερήματα. Ταῦτα δὲ εἰσι, τὸ σκόπιμον ὄλων τῶν μερῶν του, τὸ στερεόν, τὸ κάλλος καὶ ἡ συμμετρία, ὁ εὐκολος διάπλους, καὶ, εἰς τὰ βόρεια κλίματα, ἡ ξηρότης, ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ θερμανσις. Ἡ εἰς μεζονα βαθμὸν τὰ πλείστα τούτων κεκτημένη οἰκοδομὴ εἶναι ἡ νικῶσα· ἡ δὲ τοῦ κρυσταλλίνου πηλατίου οὐ μόνον τὰ περιέχει ὅλα, ἀλλὰ τὰ συνδέει μετ' ἄλλου μεγίστου πλεονεκτήματος, συνήθως ἀποκλειομένου ὑπὸ τῆς αὐτῶν κατορθώσεως, τῆς μεγίστης ἐνδεχομένης οἰκονομίας. Διότι τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο τῆ; ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι, ἀναλόγως τῶν διαστάσεων του, εὐθυότερον ἀπὸ ἰσομεγέθη καλύβη ἀχυροσκεπῆ. Ἐκαστος αὐτοῦ κυβικὸς ποῦς συνεφωνήθη διὰ 6 περιπού λεπτά, ἀν' ἤθελε κατεδαφισθῆ καὶ ἡ ὕλη ἀποδοθῆ τοῖς ἐργολάβοις, διὰ 12 δὲ λεπτά, ἀν' ἤθελε μείναι διηνεκῶς. Τὸ ὄλον οἰκοδομημα περιέχει 33, 000,000 κυβ. πόδας καὶ ἐξεμισθώθη πρὸς 79,800 λίρας εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, 150,000 λίρας εἰς τὴν δευτέραν. Πρὸς τούτοις ὁ Πάξτων ἐπέτυχε θαυμασιῶς καὶ τὰ ἄλλα προκναφερθέντα προτερήματα, δούς εἰς ἕκαστον τῶν μερῶν τοῦ οἰκοδομηματός του οὐχὶ μίαν, ἀλλὰ ποικίλας ὑπηρεσίας· οὕτως ἡ ἐξῆκλή τῶν ἐξωτερικῶν κίωνων σειρά χρησιμεύει οὐ μόνον εἰς τὴν εὐπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς στήριξιν τῶν ἐπικεκλιμένων μερῶν, συγχρόνως δὲ καὶ εἰς παραγωγὴν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, διότι οἱ κίονες οὗτοι, παρὰ τὸ εἶναι ὡς ὑδρορροαί τῆς στέγης τὰ ὕδατα, ἄπερ ἄλλοι ὀριζόντιοι σωλῆνες κατὰ τὰς βίσεις αὐτῶν φέρουσιν εἰς τὰς δημοσίας ἀμάρας. Εἰσεὶ δ' οἱ δεύτεροι οὗτοι σωλῆνες σιδηροὶ καὶ διὰ τοῦ πάχους τῶν ἰσχυροὶ, καὶ χρησιμεύουσι συγχρόνως ὡς θεμέλια, συνδέοντα μετ' ἀλλήλων τοὺς τρισχιλίους καὶ τριακοσίους ὀρθοὺς κίονοιδεῖς σωλῆνας. Ἄνωθεν δὲ συνδέονται στερεώτατα διὰ σιδηρῶν πάλιν ζωνῶν ἐν εἴδει ἐπιστυλίων, αἵτινες εἰσι συγχρόνως τὸ μόνον τῆς στέγης στήριγμα. Ἡ δὲ ὀροφὴ χρησιμεύει, ὡς καὶ ὅλοι οἱ τοῖχοι, καὶ εἰς παράθυρα, ἤτοι εἰσάγει καὶ οἰκονομεῖ σφωτάτα τὸ φῶς καὶ τὴν θερμὴν συγχρόνως ὁμῶς ὑπάγει ἐξωθεν τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς πρὸς τὰς ὑδρορροάς, καὶ ἔσθθεν συμπυκνεῖ τοὺς ἀτμούς. Τῶντι ὁ ἀγγλῶν ἀρχιτέκτων ἐνόησεν, ὅτι ἐντὸς οἰκοδομηματός προωρισμένου εἰς σύγχρονον ὑποδοχὴν πολλῶν μυριάδων ἀνθρώπων, αἱ πνοαὶ ὄλων αὐτῶν ἤθελον ἀποτελεῖ ὀμίχλην ἀμιλλωμένην πρὸς τὴν αἰωνίως ἐπικεκλιμένην ἐπὶ τῆς κοίτης τοῦ Θαμῆσιος· ἡ δὲ ἐν τῶν μυριάδων ἐκείνων σωμάτων ἀκτινοβολοῦσα θερμότης τὴν ἀνεβίβαζεν ἐν εἴδει νεφῶν πρὸς τὴν ὀροφὴν, ἐκεῖ συμπυκνουμένη πρὸς τοὺς ψυχροὺς ὑέλους, ἤθελε καταπίπτει βροχηδὸν ἐπὶ τῶν ἐπισκεπτομένων τῶ κρυστάλλινον πηλάτιον, οἷτινες ὥφειλον, ὡς ἄλλοι μανδρινοὶ, νὰ περιέρχωνται αὐτὸ πάντοτε μετὰ ξιβέρροια ἀνεπεπαυμένα. Ἐσπούδασε λοιπὸν ὁ Πάξτων ποῖα ἡ θέσις τοῦ ὑέλου καθ' ἣν αἱ σταγόνες δὲν πίπτουσιν ἀπ' αὐτοῦ καθέτως, ἀλλὰ παρακολουθοῦσι τὴν κλίσην του μέχρι τῆς βάσεως αὐτοῦ, καὶ οὕτω διέθετε τοὺς ὑέλους τῆς κορυφῆς του, κυμαίνονδον, ὡς τόσα ἀλλεπαλλήλα ΑΛΛΑ, ὡς αἱ κάτω γωνίαι συνδέονται διὰ βάρδων ξυλίνης, κοίλης πρὸς τὰ

ἄνω, ὅπως χρησιμεύη ὡς ὑδρορροή, ἀπολήγουσα εἰς τοὺς κοίλους κίονας, ἀλλὰ καὶ ἔσθθεν ἐχούσης ἀνὰ ἐν μικρὸν κοίλωμα ἐκατέρωθεν, ὅπου συμπυκνούμεναι νὰ καταπίπτωσι, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἐκρέωσι καὶ καταπύωσιν εἰς τὰς δημοσίας ἀμάρας αἱ κοιναὶ ὄλων τῶν ἔθνων τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκτινοβολοῦσα ἐκείνη θερμότης, τῶν πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα χιλιάδων σωμάτων, περὶ ἧς ἐλέγομεν, δὲν εἶναι λίαν εὐάριστος, οὐδ' ὑγιής καὶ αὐτῆ· διὰ τοῦτο ὑπὸ τὸ ἔδαφος διέθεσεν ὁ Πάξτων 4 ποδῶν βαθείας διώρυγας, ἐχούσας εἰς τὰ πέρυκα τὰς περσικὰς λεγομένας παραθυρίδας (μπαζούρια), δι' ὧν ἀνοιγομένων ἢ κλειομένων, εἰσάγεται κατὰ τὴν ἀνάγκην πλεῖον ἢ ἔλασσον ἀέρος, αἱ δὲ σανίδες τοῦ ἔδαφους ἔχουσιν ὡς ἐνὸς δακτύλου ἀραιώματα μεταξὺ τῶν, καὶ δι' αὐτῶν εἰσπνέει μὲν ὁ ἐξωτερικὸς ἀήρ, καταδοθίζεται δὲ ἡ κόνις ἧτις καθ' ἡμέραν αερούται δι' ἰδιαιτέρας μηχανῆς, ἣν ἐπίτηδες ἐφευρὸν ὁ Πάξτων.

Τὸ μῆκος τοῦ ὄλου οἰκοδομηματός, εἰς πόδας ἐκφραζόμενον, ἀναπολεῖ, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν, τὸ ἔτος καθ' ὃ ἀνηγέρθη, διότι εἶναι ποδῶν 1851, τὸ δὲ πλάτος 450, καὶ τὸ ὕψος τοσοῦτον, ὥστε, ὑπὸ τὴν στέγην του, περιελήφθησαν καὶ δὲν ἐπκυσαν θάλλοντα τὰ ὑψηλότατα καὶ ὠραιοτάτα τῶν δένδρων τοῦ Ἰδαίου ἄλσους. Ὁ εἰς τὴν οἰκοδομὴν του χρησιμεύσας ὕψος εἶναι ποδῶν τετραγωνικῶν ἐννενηκόντα χιλιάδων, εἰς ὑέλους, τοὺς μεγίστους τῶν ποτῶν κατασκευασθέντων, ἔχοντας δὲ τεσσαράκοντα ἐννέα δακτύλων μῆκος. Ἡ δὲ σιδηρουργικὴ ἐργασία σύγκειται ἐκ τῶν τρισχιλίων καὶ τριακοσίων κίωνων, ἐχόντων μῆκος ἀπὸ 14 1/2 μέχρι 20 ποδῶν, εἰς τριακοτατέσσαρα μίλια σιδηρῶ σωλῆνων, διὰ τὸν ὑπὸ γῆν σύδεσμον τῶν κίωνων, εἰς διασχίλιας ἑκατὸν εικοσιτέσσαρας ζώνας, καὶ χίλια ἑκατὸν εἰκοσιοκτὼ στήριγματα τῶν ὑπερῶν παρόδων. Ἡ δὲ ξυλουργία συνέλειτο ἐκ βάρδων πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ὑέλων, ἐχουσῶν ὄλων ὀμοῦ μῆκος διακοσίων πέντε μιλίων, σανίδων διὰ στρώσιν τοῦ ἔδαφους, τριακόντα τριῶν ἑκατομμυρίων κυβικῶν ποδῶν, ἐκτὸς παντοίων ἄλλων ξυλίνων καταπετασμάτων, θυρίδων κλπ. Πᾶσα δὲ αὕτη ἡ καταπληκτικὴ ἐργασία ἐπερατώθη ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν. Ἄς ὀμολογήσωμεν ὅτι οὐδ' ἡ Αἴγυπτος, ἡ τὰ ἑκατομμύρια τῶν δούλων ὡς ἐμφύχους μηχανὰς μεταχειριζομένη, δὲν ἤθελε δυνηθῆ ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ καὶ διὰ τόσον μικρᾶς δαπάνης νὰ παραγάγῃ τοιοῦτον μεγαλοῦργημα.

Ἄλλ' ἀρ' οὐ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς ἐμπορικῆς ἀδελφότητος τῶν ἔθνων ἐπερατώθη ἡ ἀξιολημνόμευτος τελετὴ δι' ἣν αὐτὸς ἀνηγέρθη, κατὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπισήμους ὑποσχέσεις τὸ κρυστάλλινον πηλάτιον ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῆ, καὶ νὰ μὴ μείνῃ αὐτοῦ οὐδὲ ἴχνος μαρτυροῦν τὴν παρουσίαν του. Ἄλλ' ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἠθέλησε νὰ κατακυρώσῃ τὸν προσυνομολογηθέντα θάνατον τούτου τοῦ ἐν μεγαλοφύια κηθέντος, τοῦ ἐν δόξῃ ζήσαντος θαύματος, τοῦ ἐφαιμίλλου τῶν ἐπτὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου θαυμάτων, καὶ ἤδη προσδιωρισθῆ ἡ θέσις εἰς ἣν, μετατεθὲν ὡς παιδίων τι ἄθυρμα, ἡ ὡς τὰ ἐν τοῖς μύθοις ἐναερίων δαιμονίων μεταφερόμενα παλάτια, θέλει χρησιμεύει

τοῦ λοιποῦ εἰς διαρκῆ ἔκθεσιν ὄλων τῶν θαυμάτων τῆς βιομηχανίας, τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Εἰς τῶν ἀνγνωστῶν τῆς Πανδώρας, ἀνγνωστῆς φιλομαθῆς μᾶλλον ἢ πολυμαθῆς, μᾶς ἠρώτησε δι' ἐπιστολῆς του, τίς καὶ ὅποια ἡ θεότης ἧς ἐπόνυμον τὸ ἡμέτερον σύγγραμμα.

Νὰ διδᾶξωμεν τῷ ἀγαθῷ ἡμῶν συνδρομητῇ τὴν μυθολογίαν δὲν ἐπιχειροῦμεν, οὐδὲ νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὸν ληξιαρχικὸν ἔλεγχον τῶν ἀρχαίων γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν θεῶν, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, διότι τοῦ Ἡσίοδου, οὔτε τὴν εὐπιστίαν, οὔτε τὴν εὐκαιρίαν, οὔτε τὴν εὐφροσύνην ἔχομεν. Χαριζόμενοι ὅμως τῷ ἀνγνωστῇ ἐκείνῳ, ἴσως δὲ καὶ τιτίν ἄλλοις, θέλομεν ἐκθέσει τὰ τοῖς πλείστοις γνωστά περὶ Πανδώρας.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι πάντων τῶν ἐθνῶν πᾶσαι αἱ ἄμετροι θρησκείαι παραδέχονται μετὰ τὴν πρώτην πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρώτην τινὰ αὐτοῦ ἐξολοθρευσιν· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ μέσον τῆς ἐξολοθρεύσεως ταύτης διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλας. Μεταξὺ ὅμως ἄλλων ὁ τοῦ Δευκαλίωνος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μῦθος παραδέχεται κατὰ μέρος ὡς τοιοῦτον, τὸν κατακλυσμὸν, ὡς καὶ ἡ ἀληθινή τοῦ Χριστοῦ θρησκεία παρέδωκεν ἡμῖν, ὅτι κατακλυσμὸς γενικὸς ἐπεκάλυψε τὴν γῆν ὅλην, καὶ ὄλον τὸ ἀνθρώπινον γένος κατέστρεψε, πλὴν μιᾶς οἰκογενείας, τῆς οἰκογενείας τοῦ Νῶε.

Τοῦ Νῶε λοιπὸν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τοῦ Δευκαλίωνος, ὁ πατήρ Προμηθεὺς ἦτο κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ πλάστου του, οὐδόλως ἠτιώμενος τοῦ Διὸς εἰς τὰς πανουργίας. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων, ἔπαιξε, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, εἰς τὸν Κρονίδην καὶ τὸ ἐξῆς.

Προσδιώρισαν οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι τὰ πρὸς ἀλλήλους χρέη, καὶ ὁ Προμηθεὺς, ἀντίκλητος ἢ μᾶλλον πληρεξούσιος δικηγόρος τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων, ἐπρότεινεν ὥστε οἱ θνητοὶ μέρος μόνον τοῦ σπυγίου νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς ἀθανάτους, τὸ δὲ λοιπὸν νὰ τρώγωσιν αὐτοί. Ἀφοῦ δὲ διὰ πλειονοψηφίας ἐγένετο δεκτὴ ἡ πρότασις παρὰ τῶν θεῶν, ὁ παμπόνηρος Προμηθεὺς ἔσφαξε δύο βοῦς, καὶ εἰς τοῦ ἐνὸς μὲν τὸ δέρμα θέσας τὰ ὀστά ἀμφοτέρων τῶν βοῶν, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὸ κρέας καὶ τῶν δύο, ἀρῆκεν εἰς τὸν Δία, ἀντιπροσωπεύοντα τοὺς θεοὺς, τὴν ἐκλογὴν. Ὁ δὲ Ζεὺς ἀγνοῶν ὄλως τὴν ἀπάτην, ἐξελέξατο διὰ τοὺς θεοὺς τὸ τὰ ὀστά περιέχον δέρμα καὶ ἀρῆκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ ἄλλο.

Ἀλλὰ διὰ τὴν νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ κρέας, ἔπρεπε νὰ ἐψηθῇ καὶ διὰ τὴν νὰ ἐψηθῇ ἔχρηζε πυρὸς, τὸ δὲ πῦρ ἐκρυπτεν ὁ κεραυνοῦχος Ζεὺς. Ἀπεφάσισε λοιπὸν ὁ Προμηθεὺς, ἵνα φέρῃ τὴν πανουργίαν αὐτοῦ εἰς πέρας, νὰ κλέψῃ τὸ πῦρ ἀπὸ τὸν Δία. Καὶ τῷ ὄντι ἐκλείψεν αὐτὸ εἰς κοῖλον νάρθηκα καὶ τὸ κηρέδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τότε ἐκδίκησιν πνέων ὁ πατήρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων,

— Προμηθεῦ, τῷ εἶπε· χεῖρες, διότι ἐξαπατήσας με ἐκλείψας τὸ πῦρ, ὠφελιμώτατον εἰς σεαυτὸν καὶ τοὺς μεταγενεστέροισ σου ἀνθρώπους· ἀλλ' ἐγὼ θελω δώσει αὐτοῖς, πρὸς τιμωρίαν, κακὸν (!), ὅπερ θέλουσιν ἀγαπήσει, καὶ τοι τοιοῦτον. Ἡ εἶπε καὶ ἐγένετο ὁ παντοδύναμος βασιλεὺς.

Ἀλλ' ἤξεύρετε ποῖον ἦτο τὸ περίεργον ἐκεῖνο κακὸν, ὅπερ, εἰ καὶ τοιοῦτον, ἤθελεν εἶσθαι τερπνὸν καὶ ἀγαπητόν; —

Ἡ γυνὴ· τὸ ζῶφιον τοῦτο, ὅπερ ἐμπλέκον εἰς τὸν βίον μας χρυσοῦν ὕψωμα, ἐν εἶδει δικτύου, συλλαμβάνει τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας, πάσης ἡλικίας καὶ πάσης τάξεως.

Ἄλλ' ἡ γυνὴ εἶνε κακόν; — Ἐρωτήσατε τὸν Ἡσίοδον.

Ἡ γυνὴ εἶνε ἀπλοῦν ζῶφιον, χωρὶς οὐδενὸς ὄπλου, ἐκτὸς τῆς περὶ τὸ πλέκιν δικτύου ἐπιτηδεϊότητός της; — Οὔτω τοῦλάχιστον λέγει ὁ Ἀνακρέων, ὅστις, ὡς γνωστὸν, δὲν εἶνε ἀναρμόδιος περὶ τούτου κριτής.

Ἐκάμκμεν τὴν μικρὰν ταύτην παρεκβολὴν, διότι ἀποφεύγομεν τὰς παρεξηγήσεις. . . .

Συγγνώμην, ἀναγνωστῆρα, στήσον τὴν ὀργήν σου τὴν καθ' ἡμῶν. Ἡμεῖς, ἡμεῖς οἱ δειλαιοὶ, οὔτε κακὸν οὔτε ζῶφιον λέγομεν τὴν γυναῖκα, καὶ ἂν τὸ εἶπωμεν οὐδεὶς μᾶς ἀκούει. Τὸ λέγει ὁ Ἡσίοδος, τὸ λέγει ὁ Ἀνακρέων.

Πλὴν πρὸς χάριν σας, Κυρίαί μου, ἰδοὺ διαμαρτύρεται ἡ Ν. Πανδώρα κατ' ἀμφοτέρων διαμαρτυρησιν ὁμοίαν τῆς κατὰ Σενέκα (Πανδώρας φυλ. Α')

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν μῆνιν τοῦ Διὸς κατὰ τοῦ Προμηθεῦς. Ὁ Ζεὺς, γνωρίζων, ὅτι ἦτο ἀδύνατον ν' ἀπατήσῃ τὸν Προμηθεῖα, ἀπεφάσισε ν' ἀπατήσῃ ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἑπιμηθεῖα, ὃν μάνην ἐκεῖνος εἶχε παραινέσει οὐδὲν δῶρον νὰ μὴ δεχθῇ παρὰ τοῦ Διὸς, μή τι κακὸν ἐκ τούτου συμβῆ τοῖς θνητοῖς.

Κατὰ διαταγὴν λοιπὸν τοῦ Διὸς ἀναμίξας ὁ Ἡφαίστος ἐπίδεξιός γῆν καὶ ὕδωρ, καὶ θέσας ἐν τῷ πλάσματι τούτῳ μορφήν καὶ φωνὴν ἀνθρώπινον, ἐφ' ἧς ἐπέπνευε κάλλος θεῖον καὶ, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, Ἐπὶ κρατον, ἐπίησε τὴν γυναῖκα.

Τότε προσελθοῦσα ἐκάστη θεάιναι προσέφερεν αὐτῇ ἐν δῶρον· καὶ πρώτη ἡ Ἀθηνᾶ, ζώσιστα καὶ κοσμησασα αὐτὴν, τῇ ἐδίδαξε πρὸς τούτοις ἔργα ποιήματα καὶ ἰδίως τὴν ὑφὴν τοῦ πελυδαϊδαίου ἱστοῦ· ἡ χρυσοῦ Ἀφροδίτη περιέχουσε τὴν κεφαλὴν της μὲν χάριν, καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν της φροντίδας καὶ ἐπιθυμίας· αἱ Χάριτες καὶ ἡ Σεπτὴ Πειθὼ ἐκόσμησαν τὸ σῶμά της μὲν λαμπρὰ κειμήλια (bijoux). Αἱ καλλίκομοι Ἰφραι τὴν ἔσπεψαν μὲν ἑαρινὰ ἄνθη· ὁ Ἄργειφόντης Ἐριμῆς ἐπλήρωσεν αὐτὴν ψεύδους, ἐρασιμίων λόγων καὶ ἠθους ἀπατηλοῦ· καὶ τελευταῖος ὁ Ζεὺς τῇ ἐχάρισε Πυξίδα (boite), ἧς ἀγνωστον ἦ τὸ περιεχόμενον. Μετὰ δὲ ταῦτα πάντα, φωνήσας ὁ κήρυξ τῶν θεῶν ὠνόμασε τὴν πρώτην ἐκείνην γυναῖκα ΠΑΝΔΩΡΑΝ.

Ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες δῶρον ἐδώρησαν.

Ἐκτελέσας οὕτως ὁ Ζεὺς τὸν δόλον τοῦ ἐπεμφε-
τὸν Ἑρμῆν, φέροντα τὸ θεῖον δῶρον εἰς τὸν Ἐπιμυ-
θία· αὐτὸς δὲ, μ' ὄλας τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ τὰς παραι-
νέσεις, ἐδέχθη τὴν γυναῖκα . . .

Ὁ μωρός! — λέγει ὁ Ἠσίοδος — εὐθὺς τὸ μετε-
νόησεν· ἀνοίξασα ἡ πολυπράγμων γυνὴ τὴν πυξίδα,
διεσκέδασεν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὅλα τὰ νῦν
κυριεύοντα τούτου κακὰ· καὶ τῶν ὁποίων τότε ἦν ὅ-
λως ἄγνωστον. Πάραυτα

Πλείη μὲν γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.

Μόνη ἡ ἑλπίς ἔμεινεν εἰς τὸν πυθμένα τῆς Πυξίδος,
ἦν ἀμέσως ἀλλ' ἀνωφελῶς ἐπανέκλεισεν ἡ γυνὴ.

Περίεργον! πάντοτε πάντων τῶν δεινῶν ἡ γυνὴ
αἰτία, εἴτε Εὐα ὀνομάζεται εἴτε Πανδώρα!

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τῆς προγόνου ἡμῶν. Ἡ δὲ
Νέα Πανδώρα, ταπεινοτέρα καὶ λιτοτέρα ἐκείνης,
ἀρκεῖται καὶ εἰς εὐμενῆ βλέμματα θνητῶν γυναικῶν,
ἐλλειπόντων δῶρων παρ' ἀθανάτων· ἀλλ' ὅταν ἐνίοτε
καὶ τούτων στερῆται, ὅταν καὶ ἐν τῇ γῇ κοινὴ τὴν
περιστοιχιζήν δυσμένεια, τότε, ὦ! τότε τῆς δυστή-
νου καρδία διανοίγεται ὑπ' ἀπελπισίας, καὶ αὐτὴ τὴν
παρατεῖ ἡ ἑλπίς! . . .

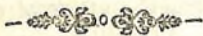
Πλὴν! ποῖον με ἔπος φύγερ ἕρκος ὀδύρων; Εἰς
τίνος θνητοῦ τὴν καρδίαν, καὶ ὅταν παντοῖα πάντο-
θεν τὸν περικυκλῶσι δεινὰ, δὲν μένει παρηγοροῦσα ἡ
ἑλπίς, τὸ μικτὸν τοῦτο μεταξὺ χαρᾶς, καὶ φόβου
συναίσθημα, τὸ γλυκὺ τοῦτο ὄνομα, ὑστατον ἀφι-
πτάμενον τοῦ ἀθροῦς μετὰ τῆς ψυχῆς του, ἡ ῥοδο-
πρόσωπος κόρη αὐτῆ, ἡ ἐπίσης κ' ἐξίσου πρὸς ἀπαν-
τας μειδιῶσα;—

ὦ! ἀς σιωπήσω, μὴ καταποντισθῶ ὁ ἄθλιος βλα-
σφημίας! . . .

Ἀδύνατον τῇ στιγμῇ ταύτῃ, ἐκάστη μάλιστα ἀνα-
γνώστρις, νὰ μὴ ἐλπίζῃ οὐδῶως, καὶ, ἀπαιτοῦσα
τῆς Πανδώρας τί νέον, νὰ μὴ εὐρῆ ἐν τῇ γενεαλογίᾳ
αὐτῆς τῶν ὀνείρων της, ἐξακολούθησιν, καθαπτο-
μένη τῆς βαρβάρου μακρηγορίας τοῦ γράψαντος . . .

Τί ὅμως πρὸς ἡμᾶς; καὶ εἰς τοῦτο πταίει ἡ πρῶ-
τη γυνὴ· διότι ἐκ τῆς πυξίδος ἐξῆλθε καὶ ἡ πολι-
λογία, δεινὸν οὐ μικρὸν οὐδ' ἀνασχετόν! . . .

Ἐν τελευταίον ἡ πυξὶς τῆς Ν. Πανδώρας δια-
σκεδάξῃ κατὰ δεκαπενθημερίαν ἐπὶ τῆς γῆς καλὰ ἡ
κακὰ, τούτου φοβερός κριτὴς καὶ ἀδέκαστος τῶν ἀνα-
γνωστρίων της ἡ ὀξύνοος εὐαισθησία! . . . Δ. Σ. Β.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΜΕΜΦΕΙ ΣΕΡΑΠΕΙΟΥ.
Ὁ σημερινὸς αἰὼν δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ νὰ ἐξαλείψῃ
τὴν τοπικὴν ἀπύστασιν, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ
ἀφανίσῃ καὶ τὴν ἀπόστασιν τοῦ χρόνου· καὶ ἐνῶ ἄφ'
ἐνός, διὰ τῆς εὐρέσεως τῶν ἀτμοκινήτων, τῶν ἰδιθ-
ροδρόμων καὶ μάλιστα τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου,

οἱ κάτοικοι τῶν δύο ἡμισφαιρίων θέλουν ἔλθει μετ'
ὀλίγον εἰς σχέσιν οἰκειότεραν παρ' ὅτι ἄλλοτε ἦσαν
οἱ κάτοικοι δύο πόλεων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἀφ' ἑ-
τέρου, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως πολλῶν παλαιωτάτων
μνημείων, οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι θέλουν γνωρίσει καὶ
αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον κόσμον καλῆτερα ἀφ' ὅτι τὸν ἐ-
γνωρίζον αἱ σύγχρονοι γενεαί. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν
τῶν θυμασίων ἀνακτόρων, ἐπιγραφῶν καὶ ἀναγλύ-
φων τῆς Ἀσσυρίας, περὶ ὧν ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ὁ-
μιλήσωμεν ἐνταῦθα, ἰδοὺ ὁ Κύριος Μιχρήτης, ὑπάλ-
ληλος τοῦ ἐν Λούβρω τῶν Παρισσίων μουσείου, εὐρί-
σκει τὸ ἐν Μέμφει Σεράπειον καὶ, διὰ συνδρομῆς τῆς
Γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἐπιχειρεῖ ἐκεῖ ἀνασκαφάς, ὡς
ἐκ τῶν ὁποίων βλέπομεν καὶ γνωρίζομεν τὸν ναὸν
αὐτὸν πολὺ καλῆτερα παρ' ὅτι τὸν εἶδον καὶ τὸν ἐ-
γνωρίσαν ὁ Στράβων καὶ ὁ Πausanias.

Ὁ Σεράπις ἦτο θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, εἰς τὸν ὁ-
ποῖον, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Πτολεμαίων, ἤγειραν μνη-
μεῖα καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Εἰς τὸ κάτω
μέρος τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρχεν ἱερόν τοῦ Σε-
ράπιδος, ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Πausanίου εἰς τὸ δέ-
κατον ὄγδοον κεφάλαιον τῶν Ἀττικῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ
ἐξ ὀλοκλήρου ἀφανισθέν. Ἐκτίσθη δὲ Σεράπειον καὶ
ἐν Ῥώμῃ, ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀυεντίνου· τοῦ ἱεροῦ τούτου
σώζονται λείψανά τινα, καὶ ἰδίως, εἰς μὲν τὸ ἐν Λού-
βρω μουσεῖον, τὸ σύμπλεγμα τοῦ Τιβέρεως, ἐν Οὐά-
τικανῶ δὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦ Νείλου, ἔργα κάλλι-
στα τὰ ὁποῖα ἐκόσμουσαν τὰς δύο προκειμένας τοῦ
ναοῦ κρήνας. Εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως, πλη-
σίον τῶν Ποτιόλων, ὑπάρχουσι τὰ ἐρείπια ἐτέρου Σε-
ραπέου· οἱ γραικοὶ αὐτοῦ λίθοι βρέχονται ἀδιακόπως
ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ οἱ στυλοβάται τῶν ὀρθίων ἐτι-
στάμενων κίωνων αὐτοῦ περιέχουσι μυριάδας ζωο-
φύτων. Ἀλλὰ τὸ περιφημώτερον, τὸ κατ' ἐξοχὴν Σε-
ράπειον ἦτο τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ
Ἀγάγου οἰκοδομηθὲν, πολυθρύλλητον μάλιστα διὰ τὴν
βιβλιοθήκην αὐτοῦ, διότι ἐκεῖ κατέθεσεν ἡ Κλεοπά-
τρα τοὺς εἰκοσάκις μυρίους τόμους τῆς Περγαμηνῆς
βιβλιοθήκης, τοὺς ὁποίους ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν ὁ Ἀν-
τώνιος. Καὶ ἐν τούτοις ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἦτο πα-
ράρτημα ἀπλοῦν τοῦ ἄλλου καὶ πολὺ μεγαλητέρου
θησαυροῦ τῶν βιβλίων, τὸν ὁποῖον περιείχεν ἡ Ἀλε-
ξάνδρεια. Τοῦτο τὸ Σεράπειον κατεστράφη, ἐν ἔτει
391 μ. Χρ., ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Θεο-
φίλου, δυνάμει δόγματος τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου, ἐ-
πιτρέψαντος τὴν κατάλησιν τῶν μνημείων αὐτῶν τῆς
εἰδωλολατρείας. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Σεράπι-
δος ἠθέλησαν τότε ν' ἀντισταθῶσι διὰ τῆς βίας· ἀλλ'
ὁ Θεόφιλος, νικήσας, κατέβαλεν εἰς ἔδαφος τὸ οἰκο-
δόμημα.

Τὸ ἐν Μέμφει ἀνακαλυφθὲν ἐσχάτως Σεράπειον δὲν
εἶναι βεβαίως τοσοῦτον ὀνομαστόν ὅσον τὸ ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ ἐκείνο· οὐκ ἔστι ὅμως τὸ ἄλλο προτέρημα ὅτι
εἶναι, ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν Πausanίαν, τὸ ἀρχαιότα-
τον τῶν ἱερῶν τούτων· ἐτιμᾶτο δὲ ἰδίως παρὰ τοῖς
Αἰγυπτίοις καὶ διότι ἐν αὐτῷ ἐθάπτετο μὲν ὁ βῆς
Ἄπις, ἐφυλάττετο δὲ καὶ τὸ Νειλομέτριον, δι' οὗ
ἐμετρεῖτο ἡ αὐξήσις τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου. Τὸ

μνημείον τούτο δὲν καταστράφη, ἀλλὰ κατεχώσθη ὑπὸ ἄμμου, τὴν ὁποίαν λαίλαψ ἐπελθὼν ἐσώρρευεν ἐπ' αὐτοῦ, πρὸ διςχιλίων ἡδὴ περίπου ἐνιαυτῶν, διότι οὕτω κατακεχωσμένον τὸ πλείστον εἶδεν αὐτὸ ὁ Στράβων, καθὼς λέγει εἰς τὸν 32 παράγραφον τοῦ Κεφαλαίου Α'. τοῦ ἑπτακαιδεκάτου βιβλίου τῶν Γεωγραφικῶν του. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ διατηρήθη κάλλιστα.

Σημειωτέον, ὅτι ἐνῶ εἰς τὰ ἄλλα ἱερὰ τῆς Αἰγύπτου, τὸ θρησκευμα, ἐπὶ Πτολεμαίων, διέμεινεν ἢ καθαρῶς Αἰγυπτιακὸν ἢ καθαρῶς Ἑλληνικόν, τὰ τεμῆνη τοῦ Σεράπιδος εἶχον τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι εἰς αὐτὰ συνεχωνεύετο τὸ θρησκευμα τῶν δύο φυλῶν· ὅθεν, καὶ ἀπὸ τοῦ προκειμένου ἱεροῦ ἐξήχθησαν ἔργα οὐ μόνον Αἰγυπτιακῆς ἀλλὰ καὶ Ἑλληνικῆς τέχνης. Ἐν τῶν τελευταίων τούτων ἀξιοὶ πρὸ πάντων μνησθῆναι, διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, εἶναι, οἱ ἐπὶ συμβολικῶν ζώων βαίνοντες θεοὶ δαίμονες, καθὼς οἱ μέχρι τοῦδε γνωστοὶ τοιοῦτο δαίμονες ἦσαν πολὺ μικρότεροι. Εὐρέθησαν δὲ καὶ δώδεκα ἀνδριάντες· ἑλληνικοὶ, ἔχοντες οὐ μικρὰν ἀξίαν, ὡς ἔργα τέχνης, ἀν καὶ μὴ δυνάμειοι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀριστουργήματα. Ἀπ' ἐτέρου ἐξήχθησαν πολλαὶ κάλλιστα σφίγγες, ἐξ ἐκείνων περὶ ὧν ὁ Στράβων λέγει, ὅτι αἱ μὲν καὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς ἐσώρηντο ὑπ' ἡμῶν κατακεχωσμένα, αἱ δ' ἡμίρρανεῖς. » Προσέτι δύο λέοντες, ὅμοιοι τῶν δύο λέόντων τοῦ Νεκταεβῶ, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὸ ἐν Οὐατικανῶ μυστεῖον, καὶ, θεωρούμενοι ὡς ἀριστοτέχνημα, ἐκίτοντάμεις διὰ τοῦ ὄρει χάλκου ἐξικονίσθησαν· καὶ ἐπὶ πᾶσι, τετρακόσια ἕως πεντακόσια μικρότερα ὄρει χάλκινα ἀγαλμάτια. Αἱ δὲ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσιν.

ΠΕΡΙ ΠΑΠΘΥΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΚΥΛΩΝ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.—Γενομένου ἐσχάτως λόγου ἐν Γαλλίᾳ περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐπὶ τῆς πολυτελείας φόρου, παρετηρήθη, ὅτι ὁ φόρος οὗτος, ὅστις ἄλλως εἶναι φύσει, ὡς πρὸς τὴν εἰσπραξίν αὐτοῦ, ὀχληρὸς καὶ δεκτικὸς πολλῆς αὐθιρεσίας, δὲν θέλει φέρει πολλὴν πρόσδοον εἰς τὸ ταμεῖον, διότι εἰς τὴν Γαλλίαν πολλοὶ μὲν ὑπάρχουσιν οἱ εὐποροὶ, εὐάριθμοι δὲ οἱ πολυτελεῶς ζῶντες. Εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἀνωτέρα κοινωνικὴ τάξις εἶναι ἀσυγκρίτως πῶ λόγῳ πολυτελεστέρα τῆς Γαλλικῆς, καὶ ὅπου, ὡς ἐκ τούτου, ἠλπίζετο, ὅτι ὁ φόρος θέλει ἀποδοῖ παραγωγικώτατος, ἀληθῶς δὲν ἔδωκεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ποτὲ ὑπὲρ τὰ 35,000,000 φράγκων· ὥστε εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν θέλει φέρει πλεονέκτημα εἰμὴ τὸ ἐν τρίτον τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται, ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ δυσπραγησθῆναι τὸσος κόσμος διὰ τὸσον μικρὰν ὠφέλειαν.

Ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ οἱ οὕτω πρεσβεύοντες περὶ τοῦ φόρου τούτου, ὁμολογοῦσιν, ὅτι δύναται νὰ φέρῃ ἐν καλὸν ἀποτέλεσμα, περιστέλλων τὴν πληθύν τῶν ἀχρηστων σκύλων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοῦλάχιστον ἐπέφερε τὸ καλὸν τοῦτο, διότι πολλοὶ πλούσιοι, ἄμα

ἠναγκάσθησαν νὰ πληρώσωσι φόρον δι' ἕκαστον σκύλον τὸν ὅποιον ἔτρεφον, ἢ ὄλως ἐγκατέλιπον τὴν περιττὴν κυνοτροφίαν, ἢ περιώρισαν αὐτήν. Καὶ μὴ νομίζετε ὅτι πρόκειται περὶ μικροῦ πράγματος. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπάρχουσι 2 ἕως 3 ἑκατομμύρια σκύλων. Πόσα, λέγετε, νὰ ἀπαιτῆ καθ' ἡμέραν ἡ διατροφή ἐκάστου ἐξ αὐτῶν; Πέντε λεπτά, σὰς φαίνονται ἄρα γε πολλὰ; Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηῶν, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, γνωρίζουσιν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι καλοκάγαθοι δαπνῶντες ἀσυγκρίτως περισσότερα πρὸς τὴν καθημερινὴν διατροφήν καὶ συντήρησιν τῶν σκύλων αὐτῶν· ὥστε τὰ πέντε λεπτά δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν εἰμὴ ὡς ἐλάχιστος ὄρος. Ἀλλὰ πέντε λεπτά καθ' ἡμέραν, δίδουσι 15 δραχμὰς κατ' ἔτος· τὰ 18 πολλαπλασιαζόμενα πρὸς 2,500,000 (ὡς μέτρον ὄρου), φέρουσι 45,000,000 !! Ἡ Γαλλία λοιπὸν δαπανᾷ κατ' ἔτος πρὸς διατροφήν σκύλων 45,000,000 φράγκων· καὶ ἐν τούτοις πόσοι ἀνθρώποι λιμώττουσι! πόσοι καὶ ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης! — Δὲν λέγομεν, ὅτι οἱ σκύλοι πρέπει νὰ λείβουν ἀπὸ τὸν κόσμον ὑπάρχοντες σκύλοι χρήσιμοι, ἀναγκαῖοι μάλιστα, ἀλλὰ θαρραλέως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι 1 ἑκατομμύριον σκύλων ἠθέλει ἀρκεῖν εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰς πραγματικὰς αὐτὰς ἀνάγκας καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι ἐκλείποντες θέλουσι ἐπιτρέβει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ἐκείνης νὰ προσθέσωσιν εἰς ὅσα δαπανῶσι δι' εὐεργεσίας ἀληθεῖς καὶ χρήσιμα ἔργα, τὸ ὅχι μικροῦ λόγου ἀξίον ποσὸν τῶν 30,000,000 περίπου φράγκων χωρὶς πατάπασιν ν' αὐξήσωσι τὰ ἔξοδά των. Ὅθεν καὶ ἂν τοῦτο μόνον τὸ φιλόδηρον ἀποτέλεσμα ἐπέβη ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐπὶ τῆς πολυτελείας φόρου, καλὸν εἶναι βεβαίως νὰ εἰσαχθῆ.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Εἰς τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ Ἀνοθοδέσμη ν, παρελείφθη ἡ δευτέρα στροφή, ἔχουσα ὡς ἑπεται·

Ἐρυθρὰ μοὶ τὸ προσφέρει
μ' ἄσπρο σὰν τὸν κρίνον χέρι.
— Δὲς, τὸ χέρι δὲς μ' αὐτὸ,
Κι' ἄλλο, εἶπε, δὲν ζητῶ.